

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

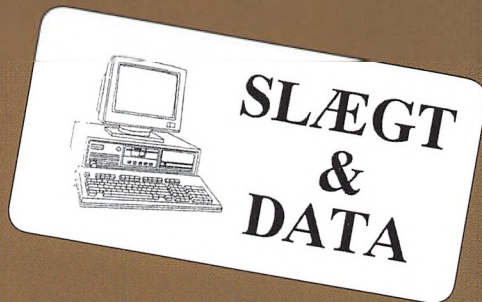
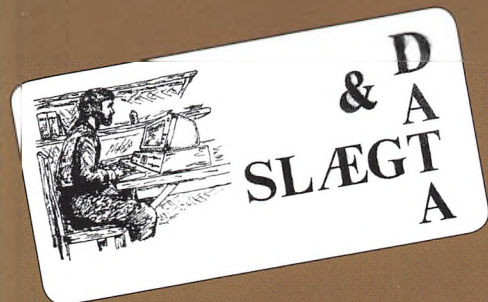
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

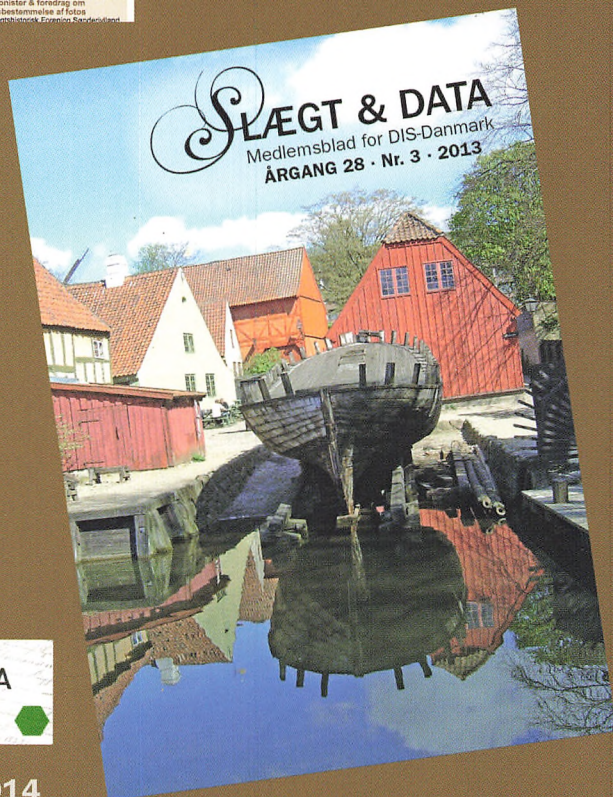
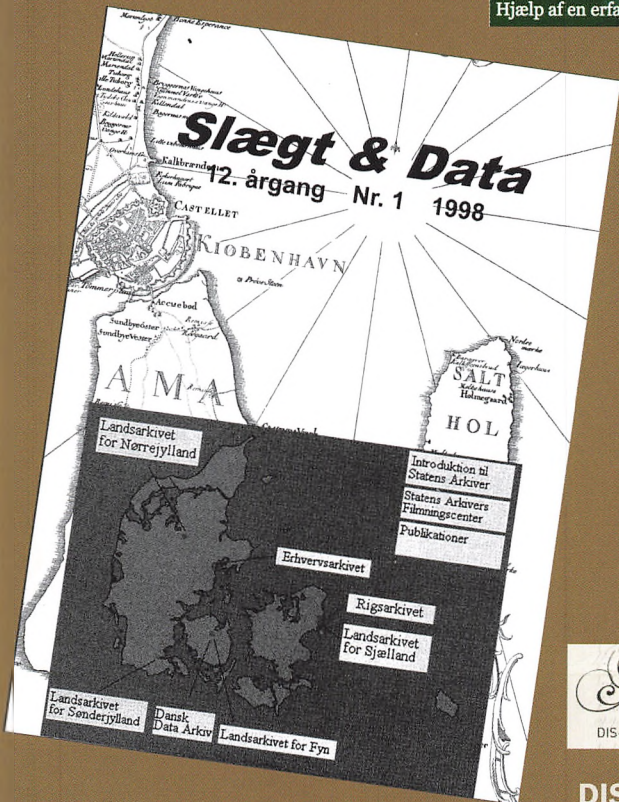
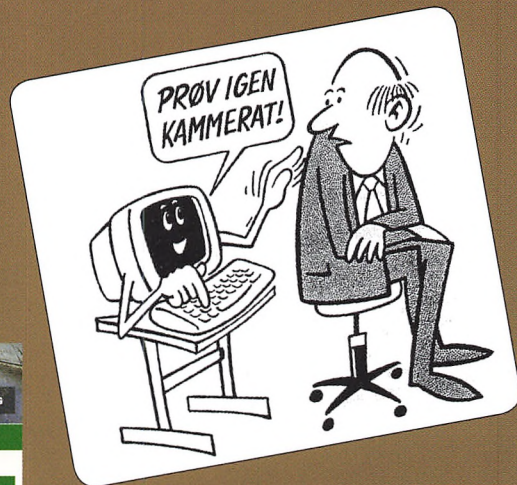
25 ÅR

MED SLÆGT OG DATA

DIS-Danmark 1989-2014

Redigeret af
Kathrine Tobiasen

DIS-Danmark 2014

DIS-Danmark i 25 år

I historisk sammenhæng er 25 år ingenting. Som slægtsforskere er vi vant til at grave os langt tilbage i tiden; vi bevæger os gennem mange generationer og ser mennesker i uendelige rækker blive født, gift, få egne børn og til sidst blive lagt i jorden. Vi er vidner til lange udviklinger og ser levevilkårene forandre sig, ofte i småbitte ryk fra den ene generation til den næste.

Men når vi fra vort eget ståsted kigger tilbage og ser på, hvad der er sket inden for vores særlige interessegruppe i de seneste år, så er 25 år en periode fyldt med store forandringer og afgørende begivenheder – nok til flere århundreder.

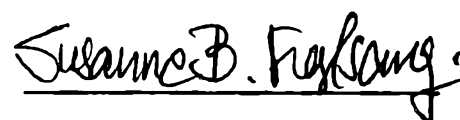
For 25 år siden begyndte sære maskiner, der ved hjælp af digitale kredsløb kunne bearbejde og organisere oplysninger, man tastede ind i form af koder, at blive så billige, at almindelige dødelige kunne investere i dem og herefter gå i gang med at udforske mulighederne. Avancerede slægtsforskere så snart lyset: oplysninger

om personers dåb, konfirmation osv. kunne nemt puttes ind i et datasystem og senere deles med andre forskere. Især det sidste var der perspektiv i.

En lille gruppe gik sammen for i fællesskab at undersøge muligheder og programmer. Arbejdsgruppen blev efter et par år til en forening, og siden er det bare gået stærkt, stærkt, stærkt. Såvel for foreningen, der er vokset i medlemstal fra et par hundrede til ca. 8.000, som for slægtsforskningen generelt. Hvem kunne ved den spæde start have forestillet sig, at alle et par årtier senere ville kunne sidde hjemme i dagligstuen og gennemblade kirkebøger, folketællinger og et stigende antal andre vigtige kilder? At man ved lynhurtige søgninger ville kunne finde frem til omtaler af ens egne forfædre på andre forskeres hjemmesider – i Danmark eller måske i Australien? Eller at man via computeren ville have mulighed for at spørge andre forskere om hjælp til alt mellem himmel og jord inden for faget?

Gennem 25 år har DIS-Danmark været en vigtig aktør på den danske slægtsforskningsscene. Foreningen har været stedet, hvor slægtsforskere kunne mødes – både rent fysisk til foredrag og demonstrationer, men ikke mindst på hjemmesidens livlige forum – og den har været iværksætter for vigtige projekter, ofte i samarbejde med Statens Arkiver og efterhånden også med andre slægtshistoriske foreninger.

Med dette skrift stopper vi op for en kort stund og ser tilbage. Vi vil benytte lejligheden til at fortælle lidt om, hvad der er sket i årenes løb; hvad DIS har haft gang i af små og store projekter, og hvad der har optaget sindene undervejs. Rigtig god læselyst.

Susanne B. Fuglsang
Formand, DIS-Danmark

DIS-Danmark gennem 25 år

Forord	1
Hvordan startede det hele?	3
Fra DIS' bitte-tid	9
Medlemsbladet Slægt & Data	14
2 artikler fra Slægt & Data 1989	19
Computernørder og slægtsforskere	23
En forening for hele landet	25
KIP	27
Samarbejde over grænserne	31
Kontingentet gennem tiderne	35
Logo og navn	36
Hjemmesiden	39
Den nye hjemmeside	44
DIS-Forum – foreningens ubestridt største succes.	50
Medlemsudviklingen	56
Særnumre og andre udgivelser.	57
Opslagsordningen.	61
Samarbejde med Statens Arkiver	63
DIS-Danmarks ekspedition	66
Læsekredsene	67
DIS-Nyt	69
DIS-Arkiv	71
DIS-Træf.	73
DIS Arkiv og Bibliotek.	75
Lokalforeninger.	79
Fremtiden	83

Hvordan startede det hele?

AF SVEND-ERIK CHRISTIANSEN

Ved indgangen til 1980'erne var der vist ikke mange, der havde fantasi til at forestille sig den revolution, som computeren i løbet af ganske få år ville medføre. Et stærkt stigende antal danskere var i 1960'erne begyndt at interessere sig for deres slægt og arbejdede med at spore deres aner tilbage i tiden. Måske var det et udtryk for danskernes øgede fritid, eller måske var det et tegn på, at de nære familiebånd var under forandring.

På arkiverne sad et voksende antal slægtsforskere med papir og blyant og nedskrev, hvad de kunne finde om deres familie. Med mere eller mindre smarte nummersystemer forsøgte man at holde styr på slægten, og de indsamlede oplysninger blev efterfølgende ført ind på stamblade, anetavler o.l., og det fundne blev koblet sammen og måske endda sammenskrevet på en skrivemaskine, så der kom en egentlig familiehistorie ud af anstrengelserne.

Kilderne til familiehistorien – når familiens egne kilder var udtømte – befandt sig i høj grad på Statens Arkiver, og her sad man som oftest med de originale kilder eller i nogle tilfælde med fotokopier/mikrofilm. Kun i meget begrænset omfang var kilderne tilgængelige som kopier andre steder, så for mange måtte turen gå til det relevante Landsarkiv eller til Rigsarkivet.

Artikler i "Personalhistorisk Tidsskrift"

I det gamle hæderkronede tidsskrift "Personalhistorisk Tidsskrift", som specielt rummede ar-

tikler om slægter og slægtshistorie, dukkede artikler op, som beskrev – ganske vist i lidt uklare vendinger – mulighederne ved at inddrage de nye såkaldte datamater.

Overlæge og slægtsforsker K. Albertsen kunne f.eks. i sin artikel "Genealogi og databehandling", der blev bragt i "Personalhistorisk Tidsskrift", 1981, s. 177-182, fortælle lidt om computerens fremtidige muligheder. Han skrev bl.a.:

"Mange mennesker får i disse år kendskab til datamaskiner og deres virkemåde, og flere og flere får adgang til selv at anvende disse ... Der er ingen tvivl om, at 'hjemmecomputeren' vil være en realitet for mange inden for de næste 5-10 år".

Og specielt omkring brugen af datamaten i slægtsforskningen skriver han:

"Hovedformålet med at anvende en datamaskine i genealogien er efter indlæsning af de genealogiske oplysninger i datamaskinen at behandle disse på forskellig måde (f.eks. sortering) ... For hver eneste oplysning, der skal indlæses i maskinen, må man på forhånd have besluttet sig for, hvor mange tal eller bogstaver, der skal medtages. Dette gælder især længden af navne, specielt fornavne, hvor der må sættes en grænse for, hvor meget plads man vil afsætte (ofre) herpå."

Et par år senere – også i "Personalhistorisk Tidsskrift" (1983, s. 55-58) – kunne Jens-Ivar Mørch i sin artikel "Realitet og mulighed i slægtsforskning 'på EDB'" være lidt mere præcis omkring compu-

terens muligheder, idet han nævner 6 måder, hvorpå han forestiller sig, at den nye teknologi vil kunne bruges:

- 1) Optisk læsning af originale kilder – men ligger dog langt ude i fremtiden, konstaterer han.
- 2) Lagring af indtastede oplysninger, og det kunne f.eks. være afskrevne kirkebøger.
- 3) Søgning i optisk læste eller indtastede oplysninger.
- 4) Fremstilling af deciderede slægtsoversigter.
- 5) Datamaskinen registrerer oplysninger indhentet ved 'gammeltdags' slægtsforskning
- 6) Datamaskinen kan anvendes tekstredigering til fremstilling af slægtsbøger.

I artiklen nævner han også et fremtidsprojekt kaldet "Teledata", og om dette forklarer han nærmere:

"Teledata giver den enkelte mulighed for ved hjælp af et tastatur, sin telefon og sit (specielle) TV-apparat at komme i kontakt med en datamaskine".

Jens-Ivar Mørch slutter sin artikel af med at konstatere, at "Al denne teknologi vil komme ... Slægtsforskning vil kunne blive noget, man vil kunne dyrke fra sin lænestol, når blot samtlige kilder findes tilgængelige på datamaskinerne. Noget af charmen vil unægteligt gå tabt, men mulighederne for at nå længere vil blive væsentligt forøget".

Det spændende i forudsigelsen – at vi i fremtiden vil kunne sidde hjemme i vore lænestole og forske i kilder til slægten - ja, der ramte

han nu ikke helt ved siden af. I 2014 eller omkring 30 år senere er det blevet virkelighed, idet vi jo hjemmefra har fået adgang til centrale kilder som kirkebøger og folketællinger, og andre kilder er godt på vej - både i form af billeder (bl.a. via Arkivalieronline) og i egentlige afskrifter (bl.a. via Dansk Demografisk Database).

Efter et par sådanne lidt teoretiske og filosofiske artikler om datamaskinens muligheder kunne Johannes Lind fortælle om en mere konkret brug af datamaten. I artiklen "Fadderlisterne i slægtsforskning – En slægtsforskers brug af EDB" (Personalhistorisk Tidsskrift, 1986, s. 45-53) fortæller han om, hvorledes han har lavet et elektronisk kartotek til fadderne ved de 624 dåbshandlinger, som findes i Vorbasse Sogns Kirkebog 1755-1797; kirkebøgerne før 1755 er desværre gået tabt. Brugen af datamaskinen betød nu, at der let kunne både søges og sorteres i indtastningerne, og Johannes Lind konstaterer, at hvor "menneskene skal bruge timer og dage, kan maskinen klare sig med sekunder".

Også Johannes Lind måtte tage hensyn til pladsforbruget, når kirkebogen med de noget varierende oplysninger skulle indføres på computeren. Den computer, som Johannes Lind benyttede, kunne i øvrigt kun skrive med store bogstaver, og da computeren var engelsk, kunne den heller ikke klare de særlige danske bogstaver æ, ø og å. Disse tre bogstaver voldte faktisk en del kvaler i computerens barndom, og der blev brugt en del tid på at nå frem til det rigtige tegnsæt, at forstå bogstavernes ASCII-koder og finde diverse løsninger på bogstavproblemet.

DIS-Danmarks spæde start

I Sverige havde man allerede i 1980 dannet en forening med det

formål at orientere om muligheden for at benytte datamaskiner i slægtsforskningen. Foreningen fik navnet "Föreningen för Datorhjälp i Släktforskningen" (DIS), og med medlemsmøder og medlemsblad blev kendskabet til det nye redskab i slægtsforskningen således udbredt meget tidligt i Sverige. Faktisk var vore svenske kollegers forening den første i verden af sin art.

Den 15. og 16. november 1986 arrangerede den svenske DIS-forening et Nordisk Symposium under temaet "Datoranvändning i Släktforskningen". Fra dansk side var vi repræsenteret af Poul Steen, der dengang var bestyrelsesmedlem i foreningen "Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie" (Samfundet) og redaktør af foreningens "Personalhistorisk Tidsskrift" (PT). I det efterfølgende referat fra mødet bragt i forårsnummeret af PT (1987, s. 84-85), skriver han bl.a.:

"I dag har vi ikke en dansk forening for de mange forskere – såvel i slægt- som lokalhistorie – som bruger EDB til hjælp, men det er ikke umuligt, at vi allerede næste år kan have en søsterforening til den svenske DIS, hvad navnet så end kan blive".

Ved den efterfølgende generalforsamling i Samfundet, der blev holdt d. 30. april 1987, kunne formanden Hans H. Worsøe henvise til symposiet i Sverige og konstatere, at "Forholdet mellem databehandling og slægtsforskning er ved at trænge sig på," og at man i foreningen "agter at følge sagen op ved at starte en særlig sektion i Samfundet kaldet "Databehandling i Slægtsforskning 'DIS'" med stiftende møde på landsarkivet på Jagtvej d. 21. maj [1987]". Indbydelsen til dette møde i København var sendt ud sammen med forårsnummeret af PT. Navnet DIS, der sikkert var inspireret af

den svenske forenings navn, var nu mere officielt taget i brug som navnet for den tilsvarende danske afdeling under Samfundet.

Foruden referatet fra forårets generalforsamling rummede efterårsnummeret af PT (1987, s. 236) også et kort indlæg, hvoraf det fremgik, at der nu var oprettet en underafdeling af Samfundet kaldet "Databehandling i Slægtsforskning, DIS". Til medlemmer af denne afdeling ville der blive et særligt medlemsblad. Det blev også meddelt, at det indtil videre ikke ville koste noget for Samfundets medlemmer at være medlem af denne underafdeling.

Det første møde d. 21. maj 1987

Forud for det første møde havde omkring 120 medlemmer af Samfundet tilkendegivet, at de var interesserede i at komme med i den nye underafdeling, og omkring 60 af disse mødte op til mødet d. 21. maj. Det var et ganske flot antal i betragtning af, at Samfundets medlemmer jo er bosat over hele landet.

En af initiativtagerne til mødet var Samfundets sekretær, Finn Andersen, og han ledede også mødet, hvor han indledte med at fortælle om mødets baggrund, og de tanker Samfundets bestyrelse havde gjort sig. Det blev fremhævet, at "databehandling kan ... hjælpe med at holde rede på de mange oplysninger, som efterhånden bliver samlet sammen," og give "en lettere adgang til at kombinere oplysninger – hjælpe til at anskue problemer fra en ny synsvinkel".

Finn Andersen fremlagde også nogle mulige opgaver, som den nye afdeling kunne tage fat på. F.eks. en kortlægning af udbuddet af specialprogrammer for slægtsforskere, brugerkrav til nye pro-

grammer, formidling af brugererfaringer med databehandling og måske endda distribuering af programmer. Vigtigt var det dog at tage hensyn til både den erfarne og den uerfarne EDB-benytter. Oplægget medførte en livlig debat på mødet. Nogle lagde vægt på undervisning i brugen af EDB, andre fremhævede oprettelsen af et kontaktnet af erfarne slægtsforskere, og andre igen nævnte "indkøring af kilder" (kirkebøger, folketællinger, skifteprotokoller m.v.) på EDB.

På mødet blev der nedsat 3 arbejdsgrupper:

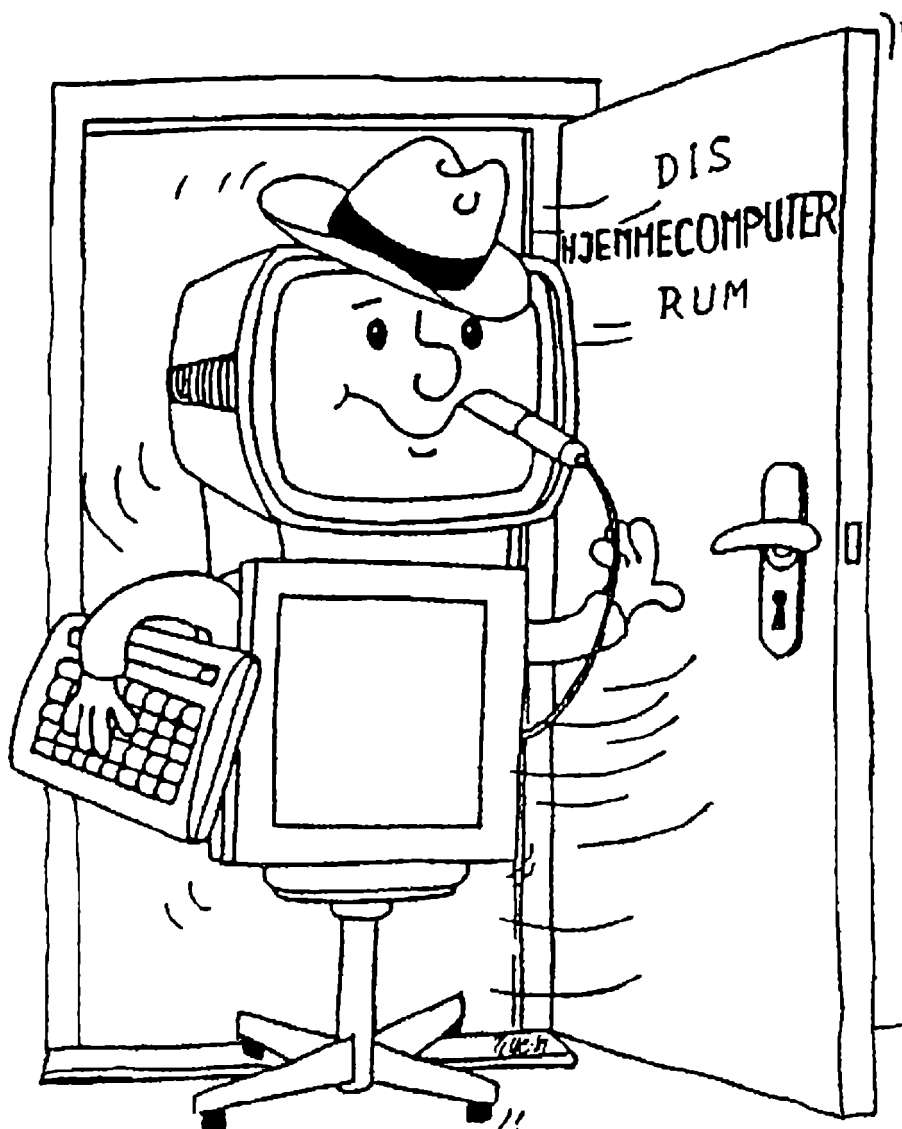
- en bredt sammensat planlægningsgruppe (en slags foreløbig bestyrelse), som skulle tage initiativ til det fremtidige arbejde.
- en programgruppe, som skulle vurdere brugbarheden af forskellige programmer for slægtsforskere.
- en redaktionsgruppe, der fik til opgave at udgive et informationsblad. Det første nummer kom slet og ret til at hedde "Informations Blad", men allerede fra blad nummer to var navnet dog blevet til "Slægt & Data".

Mødet afsluttedes med, at Samfundets redaktør, Poul Steen, fortalte – ud fra bl.a. det Nordiske Symposium i Sverige – om de svenske erfaringer med at inddrage EDB i slægtsforskningen. To slægtsforskerprogrammer blev præsenteret, nemlig det svenske Disgen og det amerikanske Family Roots, og til sidst kunne mødedeltagerne endda se slægtsforskningsprogrammerne anvendt i praksis, og til "lejligheden var der opstillet et par datamater på landsarkivet". Både Finn Andersen og Poul Steen kom naturligvis til at sidde i den oprettede planlægningsgruppe. Sådan forløb det første organiserede møde d. 21. maj 1987.

I efteråret 1987 (d. 14. og 15. november) blev det andet nordiske møde afholdt – denne gang i Åbo i Finland. Danmark var repræsenteret ved Jørgen Papsøe, der også var kommet til at sidde i den planlægningsgruppe, som skulle finde ud af, hvordan vi skulle komme i gang med vores nye danske afdeling/forening. På mødet gav Jørgen Papsøe en status for arbejdet i Danmark, og vi blev af vore nordiske kolleger opfordret til at arrangere det tredje Nordiske Seminar i Danmark i 1988.

Selv om den danske afdeling var meget ny, så påtog planlægningsgruppen sig at stå for det tredje

fælles nordiske seminar om Data i Slægtsforskning, og det blev til et vellykket arrangement i weekenden 12. og 13. november 1988. Seminaret, der blev holdt på LO-skolen i Helsingør, havde ikke mindre end 62 deltagere, hvilket var rekord. Fra Danmark var der 45 deltagere, fra Sverige 10, fra Finland 4, og fra Norge – som var med for første gang – var der 3 deltagere. Der var 9 foredrag, og blandt disse kan bl.a. nævnes "Modem-datakommunikation over telefonnettet" og "Internationale netværk og distributjonslister". Selv om internettet ikke var slået igennem i 1988, så var udveksling af data og fjernadgang til data via

De første forsider på Slægt & Data viste en humoristisk holdning til emnet. DIS Hjemmecomputer Rum er fra nr. 3 1988

telefonnettet noget som ulmede under overfladen.

Underafdelingsmøder for medlemmerne

For at komme i gang med medlemsaktiviteterne valgte planlægningsgruppen at indlede med "en afslappet komsammen" lørdag den 27. februar 1988 på Landsarkivet i København, hvor man specielt henvendte sig til de medlemmer, som allerede anvendte en datamat, og emnerne var da også lidt "nørdede". Der var på mødet indlæg om databaseprogrammer til registrering og til personadata, en dataanalyse til frembringelse af en fleksibel datamodel samt om konsangvinitetskoder og deres praktiske anvendelse i en database. Naturligvis var emnerne suppleret med demonstrationer på datamater.

For at der også skulle være noget for de uerfarne brugere af datamater, blev der søndag d. 17. april 1988 indkaldt til endnu et møde med overskriften "DIS-aktivitet for begyndere i EDB" – også på Landsarkivet i København. Mødet var som nævnt særligt henvendt til

"slægtsforskere, der overvejer at anvende (anskaffe) en datamat til deres forskning". Emnerne på mødet var da også:

1. Alment om datamater.
2. Slægtsforskningsprogrammer, hvordan bruger man dem.
3. Registreringsprogrammer til registrering af forskellige arkivalier.

Igen var der på mødet indlagt demonstration af datamater og slægtsforskningsprogrammer. Som antydning var alle hidtil afholdte møder lagt på Landsarkivet i København, og allerede i det 4. medlemsblad ("Slægt & Data", 2. årg, nr. 2, 1988) kunne planlægningsgruppen berolige medlemmerne uden for København med, at der ikke var tale om noget københavneri, men man skulle blot lige i gang først, og at møder i Jylland var under planlægning.

Lørdag d. 1. oktober 1988 kunne Kolding Gymnasium således lægge lokaler til det første møde uden for København. Mødet var især tilrettelagt for slægtsforskere uden det store kendskab til EDB, og som overvejede at anskaffe sig

en computer eller et program til slægtsforskningen. Mødet blev indledt med nogle generelle oplysninger om computeren, hvorefter 4 slægtsprogrammer (Persfile, Ane-System, Family Roots og Disgen) blev demonstreret. Tankvækkende er det, at vi i 2014 har helt andre programmer i sving, og at det vel nærmest kun er Disgen, som er tilbage af disse. Mødet afsluttedes med en demonstration af en computers betjening og virkemåde samt almene oplysninger om computerens styresystem.

Årets medlemsmøder i 1988 sluttedes af d. 30. oktober med endnu et møde for nybegyndere på Landsarkivet i København. Igen var hovedindholdet en introduktion til computeren og forevisning af forskellige slægtsprogrammer, men med på mødet var også repræsentanter for computerforhandlere, som deltagerne kunne få en snak med omkring maskiner og priser.

I foråret 1989 øgedes mødeaktiviteten, og ikke færre end 4 møder blev afholdt med DIS-Danmark som arrangør eller medarrangør inden den berammede stiftende generalforsamling den 27. maj. Først var der d. 24. februar en udstilling i Sønderborg arrangeret sammen med Slægtshistorisk Forening for Sønderjylland, og dagen efter var der et heldagsmøde for DIS-Danmarks medlemmer på Danmarks Ingeniørakademi i Lyngby, hvor mødets tema var "Datamaten for begyndere". Kurset var tilrettelagt for personer, "som aldrig har trykket på en tast," og der blev ved mødet udleveret et kompendium med en introduktion til styresystemet DOS. Samme sted holdtes et nyt møde den 1. april, hvor emnet var "Modem for slægtsforskeren", og her blev der demonstreret, "hvordan man sender en fil fra en datamat til en anden, og man vil på to datamater kunne iagttage, hvad der

DATAMATEN FOR BEGYNDERE

Lørdag den 25. februar 1989 kl. 10.00 til 16.00

afholdes på

DANMARKS INGENIØRAKADEMI

Bygning 451, Akademivej, 2800 Lyngby

et heldagskursus for begyndere. Kurset er tilrettelagt for personer, der ingen kendskab har til en datamat og som aldrig har trykket på en tast. Kompendium: Introduktion til DOS udleveres på kurset lige som disketter til øvelser vil være til rådighed.

Kurset tager sigte på at vise deltagerne, hvad en datamat er for en tingest, hvordan den er indrettet, og hvordan vi får den til at gøre netop det, vi ønsker.

MADPAKKE MEDBRINGES !

Kaffe/The brygges på stedet

Kursusgebyr: kr. 80,00 betales med girokort, der tilsendes deltagerne.

Der er plads til 8 deltagere med 2 deltagere ved hver datamat. De 8 iørst modtagne tilmeldinger deltager den 25. febr. 1989. Hvis der kommer flere end 8 tilmeldinger, vil kurset blive forsøgt gentaget, men hver enkelt tilmelder får besked direkte.

Der indkaldes til møde for begyndere på Danmarks Ingeniørakademi

DATABEHANDLING I SLÆGTSFORSKNING

Finn Andersen - Grysgårdsvej 2 - 2400 København NV

SAMFUNDET FOR DÅNSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Til medlemmerne af DIS-DANMARK

1. Maj 1989

Den i maj 1987 nedsatte planlægningsgruppe indbyder hermed til DIS-DANMARKS første generalforsamling, som finder sted Lørdag d. 27. Maj 1989, kl. 14.30 på:

Landsarkivet
Jagtvej 10
DK-2200 København N.

DAGSORDEN:

1. Valg af dirigent
2. Planlægningsgruppens beretning
3. Godkendelse af vedtægter
4. Fastsættelse af kontingent
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer og revisorer
6. Eventuelt

Efter generalforsamlingen præsenteres EDB-programmet LANDBASE ved universitetslektor dr. phil. Karl-Erik Frandsen, Københavns Universitet.

Programmet LANDBASE, der er et databaseprogram til indskrivning af historisk kildemateriale, herunder kirkebøger, folketællinger etc., er tillige med undervisningsprogrammet GRIMULF udviklet af Jens Christensen, Karl-Erik Frandsen og Gunner Lind, og udgivet af Landbohistorisk Selskab.

På planlægningsgruppens vegne
Finn Andersen Jørgen Papsø

Indkaldelsen til generalforsamlingen

sker ...". Også Fyn kom nu ind i billedet, da der i samarbejde med Slægtshistorisk Forening i Odense kunne afholdes et møde i Odense den 15. april. Efter en kort orientering om, hvad EDB kan bruges til i slægtsforskningen, blev der på Odense-mødet forevist fire EDB-programmer til indtastning af oplysninger om slægten (Ane-System, Family Roots, Disgen og PAF).

Ja, der var med undergruppens mødeaktiviteter allerede taget hul på flere emner omkring brugen af

datamaten i slægtsforskningen, inden DIS-Danmarks formelle stiftende generalforsamling i 1989.

Stiftende generalforsamling i DIS-Danmark d. 27. maj 1989

Almindeligvis benytter man en forenings stiftende generalforsamling som dens begyndelsesdato, og jubilæer beregnes i forhold til netop denne dato. Det gør vi selvfølgelig også i DIS-Danmark, hvor den stiftende generalforsamling blev holdt på Landsarkivet på

Jagtvej i København lørdag den 27. maj 1989 kl. 14.30.

Men flere andre datoer fra foreningens opstart kunne i og for sig også opfattes som foreningens startdato eller i hvert fald opfattes som milepæle i vores forenings etablering. DIS-Danmark startede jo i virkeligheden – som nævnt ovenfor – blot som en arbejdsgruppe under en allerede eksisterende forening Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie, der selv var startet som forening helt tilbage i 1879.

Som opstartsdato kunne f.eks. også anføres det første møde i Samfundets underafdeling d. 21. maj 1987, hvor bl.a. en planlægningsgruppe blev nedsat, men man kan også sige, at vi først fik en selvstændig forening, da foreningen fik egen økonomi med indførelsen af eget kontingent fra foråret 1989 eller måske endda først da Samfundet ikke længere var indskrevet i vedtægterne.

Af vedtægterne, som planlægningsgruppen havde udformet til den stiftende generalforsamling d. 27. maj 1989, fremgik det nemlig af §3, at det kun var medlemmer af Samfundet, der kunne optages i DIS-Danmark, og af §5 fremgik det ydermere, at "DIS-Danmark ledes af Samfundet ved en særskilt bestyrelse på 9 medlemmer, hvoraf formanden udpeges af og blandt Samfundets bestyrelse".

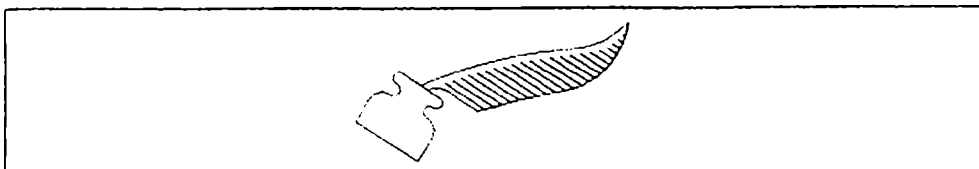
Disse vedtægtsbindinger til Samfundet blev ved generalforsamlingen i d. 4. maj 1991 næsten helt fjernet, idet der ikke mere krævedes medlemskab af Samfundet for at blive medlem af DIS-Danmark, og det var heller ikke længere Samfundet, der valgte bestyrelsen og udpegede formanden; dog var det stadig bestemt i vedtægterne, at en plads i DIS-Danmarks bestyrelse var forbeholdt en repræsentant fra Samfundet. Der kunne

således også argumenteres for, at den 4. maj 1991 kunne opfattes som datoen for oprettelsen af den nye selvstændige forening.

Men mest naturligt må det vist alligevel være, at vi betragter den stiftende generalforsamling d. 27. maj 1989 som foreningens start-

dato, selv om vi da ikke helt havde sluppet den nære forbindelse til Samfundet.

PROGRAMMER TIL SLÆGTSFORSKNING

Vi kan komme fra brugen af fjerpen

via

Færdige programmer til slægtsforskning:

Program	Forhandler	Datamat type eller fabrikat
Personal Ancestral File Tlf. 42 18 77 27	Nordisk Distributions Center Smedevangen 9 3540 Lyngø	IBM-compatibel PC med DOS styresystem.
Ane-System Tlf. 53 58 63 23	Arne Binderup Sorø Landevej 305 4261 Dalmose	IBM-compatibel PC med DOS styresystem. Kræver ikke harddisk
Persfile Tlf. 42 27 15 12	Mogens Sandgaard Brombærvej 13 3450 Allerød	IBM-compatibel PC med DOS styresystem. Kræver harddisk.
Family Roots Tlf. 42 15 28 12	Hans Mikkelsen Toftøholmen 5 2690 Karlslunde	IBM-compatibel PC med DOS styresystem, samt Commodore 64 med diskettestation.
Disgen	DIS-Sverige v/ Bjørn Johansson Vindingsgaten 4 S-582 67 Lindköping, Sverige	IBM-compatibel PC med DOS styresystem. ABC-80 (svensk PC)

Til brugen af PC som hjælpværktøj !!!

Et vigtigt emne for DIS var slægtsprogrammer. Denne oversigt stammer fra S&D nr. 3 1989

Fra DIS' bitte-tid. Sådan begyndte det for Ole H. Jensen

AF KATHRINE TOBIASEN

ARTIKLEN BLEV OPRINDELIGT BRAGT I SLÆGT & DATA NR. 2, 2006

Ved den nys overståede generalforsamling (2006) var der blandt de bestyrelsesmedlemmer, der valgte at takke af, et medlem, der påkalder sig særlig opmærksomhed. Ole H. Jensen, som ikke ønskede at modtage genvalg, har nemlig været med siden DIS-Danmarks første spæde start, og han har i sin tid prøvet så at sige alle taburetterne, fra revisor og suppleant til formand. En sådan mand har naturligvis en historie at fortælle – og den får han lov til at fortælle her.

Med ved bordet er også Oles ægteviv, Tove Jensen, for i denne sammenhæng gælder det i udpræget grad, at bag enhver mand står en kvinde. Tove har været med hele vejen, ikke bare som støtte og inspirator, men også som regulær deltager. Hun har aldrig været medlem af bestyrelsen, men har overalt været ved hans side, både når det gjaldt forskerarbejdet og undervisningen, og når DIS-Danmark skulle repræsenteres, herhjemme og i udlandet.

I gang med slægtsforskningen

Det var da også med Tove, at det hele tog sin begyndelse, tilbage i 1976. Hun gik da i gang med at forske i sin fars slægt. Familietraditionen mente at vide, at der var en forbindelse til Notmark sogn på Als, og hun ville gerne have afklaret, om hendes oldefar måske skulle have søskende der. Det kunne hun da nemt finde ud af, mente Tove og ringede raskt til sognepræsten. Dette kunne han

dog ikke umiddelbart svare på, men han anbefalede hende at sætte sig forsvarligt ind i emnet ved læse en bog om slægtsforskning – og så i øvrigt tage til Landsarkivet i Aabenraa. Bogen, som Tove fik fat i, slog på vigtigheden i at beherske læsningen af den gotiske håndskrift; som sagt så gjort: Tove lærte sig at *tyde* skriften ved at lære at *skrive* den - og var så klar til at drage til arkivet.

Danmarkshistoriske perspektiver

Her opdagede hun hurtigt, at dokumenterne ikke var skrevet så pænt, som hun havde lært det! Men ved hjælp fra en medarbejder på arkivet lykkedes det dog at finde frem til de oplysninger, hun var på jagt efter.

Efterhånden vågnede interessen også hos Ole. Tove havde en oldefar i Skodsbøl, Broager sogn som havde været med i 1864, og det var jo Danmarkshistorie. Det var der perspektiver i. Ole gik på biblioteket og lånte bøger om krigen. På samme tid kæmpede Tove med en ane, som tilsyneladende var forsvundet sporløst. Hun bad Ole om at tage med på arkivet og hjælpe med på at opspore ham. Det lykkedes til sidst: Manden havde taget navneforandring til sin kones efternavn!

Fra Aabenraa til Jagtvejen

“Det var i 1979”, husker Tove. “Nu begyndte Ole at tage mere regelmæssigt med på arkivet. Det var

gerne om lørdagen, for arbejdet skulle jo passes på hverdagene. Vi gik i gang med Oles mors slægt, der stammer fra Hellebæk på Sjælland. Det betød, at vi måtte begive os til København. Det var noget af et spring at komme fra Aabenraa til Landsarkivet på Jagtvejen. I Aabenraa var vi vant til, at vi fik en kirkebog leveret, straks efter at vi havde bestilt den. Sådan var det ikke i København. Når personalet her havde været i magasinet, ville der gå 2-3 timer, før de igen bevægede sig derud. Vi skulle nå en færge hjem og klagede vores nød, og heldigvis forbarmede de sig og hentede Tikøb kirkebog frem – helt uden for nummer. Det lykkedes os at finde frem til det, vi kom efter.”

Morfar og arbejderbevægelsen

Ole supplerer: “Min morfar arbejdede på Helsingør Skibsværft, men var født i Randers i 1874, som søn af en skrædder. Han var egentlig uddannet mejerist, men kom via sit arbejde på værftet ind i arbejderbevægelsen, hvor han senere blev Lyngsies højre hånd. Michael Christian Lyngsie var i 1896 med til at skabe Dansk Arbejdsmandsforbund, og min morfar var på den måde en centralt placeret skikkelse i bevægelsen. Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv har hjulpet meget med at finde materiale om ham, han er en person, som kunne fylde en hel slægtsbog; men en slægtsbog skal være *hele* slægtens bog, så jeg har altid lagt vægt på at finde en balance i valg af stoffet.

Tove og Ole H. Jensen var med fra DIS-Danmarks spæde start

Kirkebogsregister på computer

I 1981 var der stiftende generalforsamling i Slægtshistorisk Forening Sønderjylland. Tove og Ole var med, og Tove blev medlem af bestyrelsen. Aktiviteterne fortsatte:

“I de følgende år tog vi hvert år til Viborg i sommerferien. Vi boede på vandrerhjemmet og arbejdede med mine forældre, som kom fra det nørrejske. Resten af året tilbragtes mange lørdage på arkivet i Aabenraa.

I 1982 var vi første gang med på Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreningers sommerkursus på Båring Højskole. Det gentog sig to år senere, hvor temaet var “Fra gåsefjer til EDB”. Det drejede sig om skolernes udvikling, om børn og undervisning. På dette kursus havde Knud Højrup et spændende oplæg. Han havde lavet registre til kirkebøger og lagt det hele ind i et computerprogram. Der var ikke tale om nogen database, blot et simpelt register, som kunne printes ud. Blandt de medtagne sogne var Vive ved Mariager Fjord, hvor Oles forfædre

havde boet en tid. Vi kunne straks se mulighederne, og da vi kørte hjem efter kurset, blev vi enige om, at sådan en computer måtte vi bare have.”

Commodore 8032

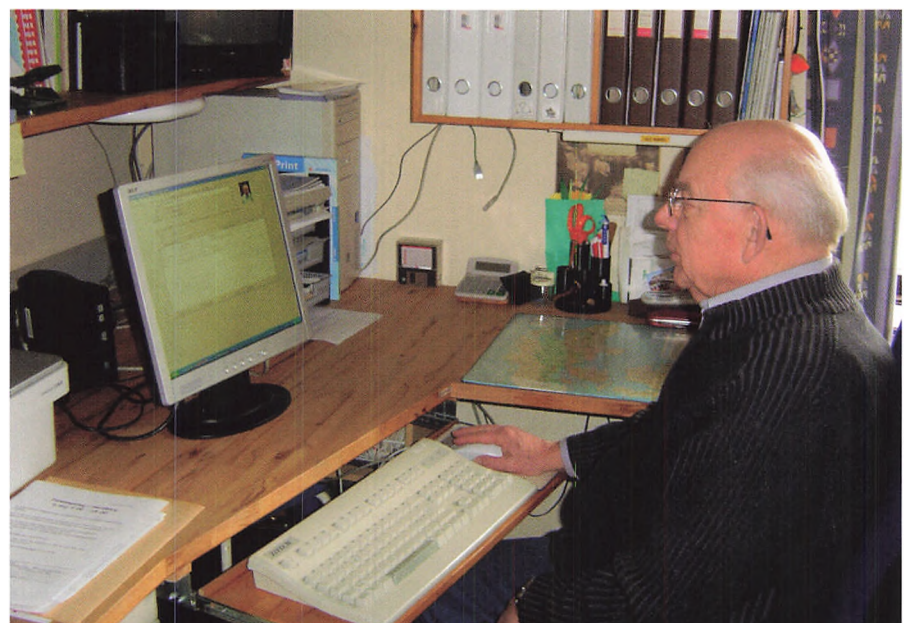
En del af Toves slægt kommer fra Dybbøl, og denne gren havde hun svært ved at få på plads. Hun regnede med, at hvis hun havde det overblik over sognet, som et sådant register ville give, ville alt

være meget lettere. Altså ville hun tage fat på at udarbejde et register.

“Computeren vi købte, var en Commodore 8032 med printer 4022P, en brugt kontormaskine, som kostede 20.000 kr. Hvilket jo var rigtigt mange penge i 1984! Den havde floppy-drev og kunne kun kapere de store gamle disketter, som nu for længst er rene museumsgenstande. Der var to drev, og man kørte med to disketter (det var nemlig før harddiskenes tid!); på den ene lå selve programmet, på den anden gemte man så de indtastede data.”

Ren disc-jockey

Der kunne ikke være meget på en sådan diskette. Tove havde sammen med Elfride Lorenzen, Sønderborg skrevet noter på A6 ark, som hun efterfølgende tastede ind i alfabetisk orden. “En diskette kunne rumme rundt regnet et bogstav i alfabetet. Det var en forfærdelig skiften disketter hele tiden”, husker Tove. “Vi havde et kartoteksprogram og et tekstbehandlingsprogram. I tekstbehandleren kunne vi skrive 1 ½ side, så måtte vi have en ny, tom diskette i drevet. Ren disc-jockey!!” Regi-

Ole ved arbejdspladsen i hjemmet

steret for fødte, viede og døde kan ses på Landsarkivet i Aabenraa.

Samtidig arbejdede Ole på sit job på Danfoss med at lægge firmaets færdiglager ind i et computerprogram. Han kunne se sammenhængen mellem lagerstyring og styring af slægtens medlemmer. Tove havde også data-erfaringer at trække på, idet hun havde arbejdet med fakturering og ordrebekræftelser, ligeledes på Danfoss.

EDB og slægtsforskning

“Tove havde skrevet to slægtsbøger, som var udarbejdet på skrivemaskine; her kunne hun starte forfra, når hun havde lavet en enkelt lille fejl, og det blev hun hurtigt træt af. Hun ville have mulighed for at skrive på computer.

Hans H. Worsøe vidste, at vi arbejdede med slægtsforskning og EDB og gjorde os opmærksom på, at Samfundet (Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie) var ved at starte en afdeling op, der skulle tage sig af EDB og slægtsforskning. Han foreslog, at Ole meldte sig ind i den nye afdeling. Det var i 1987.”

Starten på DIS-DK

Den 21. maj samme år indkaldte Samfundet de interesserede medlemmer til et orienteringsmøde på Landsarkivet i København, hvor man skulle forsøge at komme i gang. Og af de ca. 130 interesserede medlemmer mødte omkring 60 op. Mødet blev ledet af sekretæren i Samfundet, Finn Andersen. Her blev fortalt om Samfundets intentioner, og der blev fremlagt forskellige forslag.

Ole blev hurtigt medlem af Samfundet, da det var et krav for at kunne deltage. Han var forhindret i at deltage i mødet p.g.a. sit job, men kom alligevel med i den arbejdsgruppe på 9 personer, der

siden skulle blive til det, vi i dag kender som DIS-Danmark. Samfundet stillede kapital til rådighed for arbejdet.

Medlemsblad og programpræsentationer

Et af medlemmerne skulle tage sig af udgivelsen af et medlemsblad; i det første nummer af dette blad, der kom i september 1987, efterlystes et navn til udgivelsen. Blandt de indkomne forslag valgtes Slægt og Data. Arbejdsgruppen blev kaldt “Databehandling i slægtsforskning”, senere forkortet til DIS – ikke uden skelen til Sverige, hvor man allerede havde et DIS.

Alle arbejdsgruppens møder blev holdt i København.

Ole fortæller: “Næste vigtige punkt for arbejdsgruppen var at skaffe sig klarhed over spørgsmålet: Hvad findes der af egnede programmer til slægtsforskning? Vi fandt frem til 4-5 programmer og holdt møder rundt omkring i landet. Her præsenteredes programmerne: Family Roots, Persfile, Anesystem og DIS-Gen. To møder blev holdt i København, ét stod jeg for i Kolding, og der var endvidere ét i Odense. Der var ret god tilslutning til vores møder, ca. 30 mødte op hvert sted. I denne første periode var jeg sekretær.”

Første PC anskaffes

I 1988 anskaffede Ole og Tove deres første PC. “Vi kørte helt til Silkeborg for at købe den. Firmaet Beta Computer tilbød de ansatte på Danfoss, som var medlem af computerklubben, at købe computer med samme rabat som den, firmaet kunne opnå. Det var et kæmpeskrummel, som man kunne gemme en hel elektriker i! Alligevel kunne den kun rumme 2.000 A4 sider i hukommelsen. På vejen hjem fandt vi et lille egetræ,

Ud over slægtsforskningen har Tove plads til en stor interesse for bonsai

som Tove tog med hjem og indlemmede i sin bonsai-samling, en anden stor interesse, der har tilkæmpet sig en plads ved siden af slægtsforskningen. Træet eksisterer stadig – og i øvrigt er det nemt at drage paralleller mellem interessen for at arbejde med træer på flere forskellige måder.”

Til PC'en anskaffede Ole og Tove Arne Binderups program Anesystem. “Det kunne naturligvis ikke, hvad et program af i dag kan. Og det blev hurtigt udkonkurreret af Brothers Keeper, som vi blev introduceret til af Jens Finderup Nielsen ved et DIS-møde i Viborg. Det var dengang et DOS-program. Jeg har holdt mig til BK, men Tove har prøvet flere andre programmer. Forskellige programmer kan jo have forskellige faciliteter. Nogle er vældigt gode til billedbehandling, andre kan med fordel anvendes, når man vil udskrive en slægtsbog.”

Vedtægter og bestyrelse

DIS-Danmark var som tidligere nævnt stiftet af Samfundet for

dansk genealogi og Personalhistorie og var som sådan en del af Samfundet, men fra starten var det klart, at DIS-Danmark skulle have sin egen styreform. Ved generalforsamlingen i maj 1989 blev de første vedtægter fremlagt, og der blev også valgt en egentlig bestyrelse, hvor Ole blev foreningens sekretær.

Ved generalforsamlingen i 1992 i DIS, der blev holdt i Odense, blev Svend-Erik Christiansen formand. Ole besluttede sig for at stoppe som bestyrelsesmedlem, da han havde fået nye opgaver på jobbet, som gjorde, at han måtte geare ned på andre felter. Han indvilgede dog i at være revisor og beholdt på den måde tilknytningen.

Slag i slag med arrangementer

Og at han forlod bestyrelsen betød på ingen måde, at han stoppede arbejdet for sagen. Faktisk gik det slag i slag med programvisninger og foredrag. Tove var altid med og tog sin del: Ole viste Brothers Keeper og folketællinger, mens Tove præsenterede Family Tree Maker og WinFam – det sidste er dog nu strøget af programmet. Sammen har de været ude på mangfoldige skoler og biblioteker og været faste deltagere på SSF's weekend kursus på hhv. Båring, Snoghøj og nu på Nørgaards Højskole i Bjerringbro.

Efter et par år som revisor vendte Ole tilbage til bestyrelsen, nu som suppleant. Nogen stor forskel på en "rigtig" bestyrelsespost og en suppleant er der dog ikke, da der siden starten har været tradition for, at suppleanterne deltager i arbejdet og møder op til møderne.

Formand for DIS

Formandsposten har han aldrig stilet efter, men da det i 2002 vi-

ste sig meget vanskeligt at finde et medlem, der havde både tid og overskud til at påtage sig hvervet, sprang han til og tog ansvaret på sig. Det blev til 3 år som formand for DIS-Danmark.

“Der har været mange spændende møder i foreningen. F.eks. husker jeg, at Johannes Lind havde en inspirerende artikel i bladet. Han havde gjort sig nogle anderledes tanker om, hvad man kunne bruge en computer til i forskningen, og det førte til et møde i Fredericia, hvor han fik lejlighed til at udfolde sine tanker. Det var et virkeligt inspirerende møde, hvor mange fik gode ideer med hjem”.

Bulletin boards

Omkring 1990 – inden Internettets tid – havde man *bulletin boards* (BBS). Adskillige servere var placeret rundt omkring i landet og stod til rådighed for interesserede. Der var blandt andet én på medborgerhuset i Sønderborg, hvor en radiotekniker med computererfaring stod for det praktiske. Man betalte 50 kr. pr. år for at være medlem og kunne så logge sig på og skrive til en anden slægtsforsker, hvis man havde navn på vedkommende. Om natten mellem kl. 2 og 4 udvekslede disse computere data, så at man om morgenen kunne læse beskederne. Der var 10-12 servere som slægtsforskere kunne bruge, men der var også mange andre foreninger og interessegrupper, der var tilknyttet.

Man kunne her udveksle data og stille spørgsmål – i form af det, man indtastede i sin besked. At vedhæfte filer var på dette tidspunkt ren fremtidsmusik.

Samarbejde over grænserne

I de nordiske lande findes søsterorganisationer til DIS-Danmark,

og i mange andre lande er der foreninger, der varetager lignende interesser. Danskere med aner i udlandet og udlændinge med danske rødder kan have gensidige fordele af at komme i kontakt med hinanden.

Det nordiske og internationale samarbejde har dog haft en noget vekslende placering i DIS-Danmarks arbejde. Tidligere formænd har ikke vægtet området specielt højt, men i nyeste tid er holdningen ved at ændre sig. Således er det også gået for Ole:

Kontakter i udlandet

“Det kan være meget givende at tage til udlandet og stille op ved store træf og møder. Det er bestemt slæbet og pengene værd, for man får så mange kontakter, når man deltager personligt. Der er hele tiden spørgsmål, og mange af kontakterne holder længe efter, at vi er kommet hjem. Bare det at komme ud og se, hvordan de andre gør, kan man lære utroligt meget af. Ved slægtsforskertræffet i Ronneby i Sverige havde vi ikke et flag med! Det havde vi til gengæld næste gang, vi deltog i et arrangement i Sverige, og da vi sidst var af sted til Göteborg, havde vi 2 flag at vifte med. Det er vigtigt at vise flaget, der skal blikfang til.

Bonsai- og slægtsudstillinger

Vi har efterhånden fået ganske stor rutine i at tage ud og arrangere udstillinger – det være sig bonsai eller slægtsarrangementer. Der er mange praktiske ting, der går igen, og som vi kan bruge i begge tilfælde.

Man er træt efter en sådan weekend, men det gør ingenting. Vi skal helt sikkert blive ved med at dyrke det udenlandske samarbejde. Og et er sikkert: Hvis der er brug for os, også efter at jeg har trukket

mig fra bestyrelsen, så kommer vi, vi kan ikke lade være!”

Slægtsbøger

Jævnside med den mere offentlige side af sagen, har der været tid til den private forskning. Tove har lavet både sin mors og fars slægtsbog. Begge er skrevet på gammeldags skrivemaskine. I faderens tilfælde måtte det gå lidt stærkt, da bogen skulle være færdig, så han kunne få glæde af den. Det har Tove så siden samlet op på. Man er jo i princippet aldrig færdig med sin forskning. Der er altid steder, hvor man kan komme lidt videre, og når udskriften foregår via computer, er det let at “udgive” en revideret udgave. Da Tove var hjemmegående, skrev hun også slægtsbogen for Oles mor, hvorimod han selv skrev sin fars – arbejdet på Danfoss skulle jo passes.

Stoffet skal gøres levende

En slægtsbog skal give den nødvendige baggrundsviden for at gøre stoffet levende for læseren. Man kan ikke gå ud fra, at efterkommerne, som måske bor i den anden ende af landet, kender alle

de små sogne, hvor anerne har levet deres liv. Til formålet har Tove samlet små sognebeskrivelser med de vigtigste oplysninger og forsynet dem med kirkebilleder (hentet fra kirkebilledsiden hos DIS-Danmark) og sognekort, lige parat til at putte ind i slægtsbøgerne.

Efter forældrene er turen kommet til svigerbørnene, som også har fået deres slægtsbøger. Nu lavet i tekstbehandler – og den allersidste er udskrevet direkte fra et slægtsprogram. Herudover er det blevet til enkelte slægtsforskningsopgaver for andre, blandt andet lidt for amerikanere.

Fremtidens slægtsforskning?

Til sidst 1000 kroners spørgsmålet: Hvor er slægtsforskningen om 10 år? Tove følger hurtigt op på emnet slægtsbøger:

“Slægtsprogrammerne er til den tid blevet så forbedrede, at man ikke behøver at skrive i tekstbehandler. De ting, som er spændende, kommer med som appendix. Alle programmer i dag har en bogudskrivnings-funktion, men

de gør det bestemt ikke alle, så at resultatet bliver noget, man gider læse! Det vil blive bedre”.

Ole supplerer: “Jeg er heller ikke i tvivl om, at programmerne vil blive en bedre kombination af database og tekstbehandler. Men ved siden af sker der jo mange andre ting. Vi har lige fået frigivet kirkebogsprogrammet, og det vil nok blive brugt rigtigt meget fremover. Mere og mere vil blive indtastet, til lettelse for alle nye slægtsforskere.”

Vi kommer, hvis der er brug for os!

Fremtiden for Tove og Ole?

“Ja, der er 25 års jubilæum i Slægts-historisk Forening Sønderjylland i år. Der er vi stadig med. Jubilæet skal fejres, men vi ved endnu ikke helt hvordan. Jeg vil også gerne give et nap med, hvis vi skal have en lokalafdeling af DIS – DIS-Sønderjylland. Ja, som jeg sagde tidligere: Hvis der er brug for os, så kommer vi! Og vi tager begge stadig ud og viser slægtsprogrammer m.m.”

Redaktionsgruppe

Året 1988 bragte 4 numre af bladet, og den udgivelsesfrekvens har siden været stabil. Men redaktøren af de første to numre var allerede fra nr. 2, 1988 erstattet af en redaktionsgruppe på 3 personer med Jørgen Papsøe som ansvarshavende, der også sørgede for tryk og sats. Stofmængden voksede støt, der kom anmeldelser af programmer – om end et indlæg i nr. 2, 1988 efterlyste en mere dybtgående og systematisk beskrivelse af programmerne. Spørgsmålet om, hvordan man kunne udveksle persondata programmer og computere imellem, optog sindene – det var jo længe før, man bare smed en fil af sted som vedhæng til en e-mail eller uploadede til steder som Dropbox. Mange af artiklerne kan forekomme en nutidig læser en kende nørdede, med lange rækker af koder og beskrivelser af felter. Jo, det var sande pionerer, der var i gang med at sondere terrænet omkring de nye, lovende muligheder.

Ny redaktør og opsætning

Nr. 1, 1989 gav plads til at bringe *Drømmen om den store database* på bane, lige som der var overvejelser om standardisering; alle disse programmer, som var på

markedet, skulle jo gerne kunne forstå hinanden, når der skulle udveksles. Der blev arbejdet på at opbygge et slægtsforskerregister, som skulle distribueres både i trykt form og som *DOS-diskette*.

Gennem nogen tid havde man været på udkig efter en person, der kunne erstatte den midlertidige løsning med redaktionsgruppen. Det lykkedes; på et bestyrelsesmøde i april 1989 kunne Finn Andersen og Jørgen Papsøe oplyse, at Hanne Rud var villig til at lade sig vælge til redaktør på den kommende generalforsamling, og fra nr. 3, 1989 stod hun ved roret på *Slægt & Data*. Hun meldte straks ud, at man nu ville forsøge med en ny opsætning: "Artikler til bladet modtages gerne (men ikke nødvendigvis) på diskette". Layoutet af bladet blev en tand mere professionelt, og man gik over til en ny skrift på 'fødder', nemlig Times Roman. I samme nummer kunne man læse et resumé fra DIS-Danmarks første ordinære generalforsamling. Nu var der ikke længere tale om en 'arbejdsgruppe' under Samfundet, men en regulær, selvstændig forening.

Nye emner

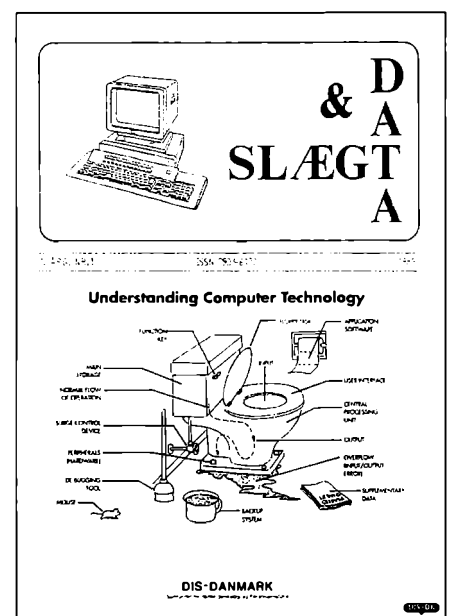
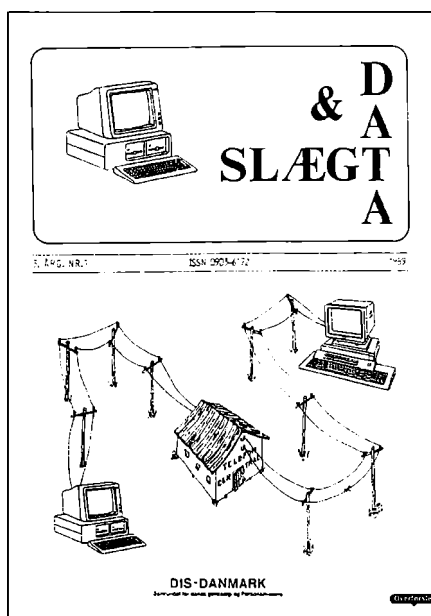
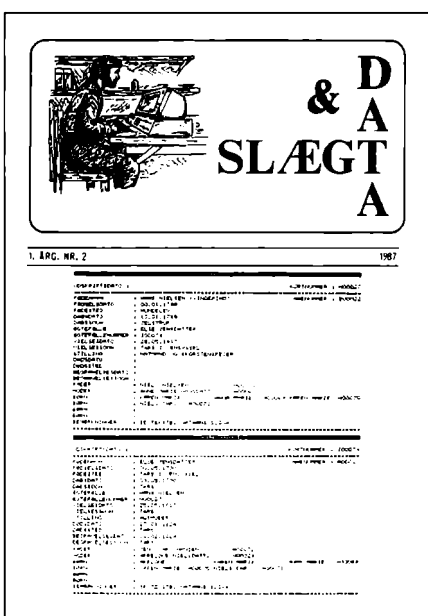
Emnet *Modem og slægtsforskning*

blev bragt op så tidligt som i nr. 2, 1990. Her fortalte Jakob Paikin om dette elektroniske apparat, "*som muliggør kommunikation mellem to computere via telefonnettet*". Han tilbød endda et modem, der kunne arbejde med 300, 1200 eller 2400 bits pr. sekund, til rabatprisen 1795 kr.

Nye emner kom hastigt til; i 1993 blev der bragt en introduktion til scanning af billeder, og der blev orienteret om backup og sikker opbevaring af billeder. Kildeindtastninger tog fart og fyldte en del i billedet – dengang var det primært folketællingerne, man talte om og arbejdede med, og samtidig voksede sidetallet i *Slægt og Data*.

Særnumre

Som et ekstra aktiv blev der udgivet flere særnumre; i 1992 kom der, meget nærliggende, en oversigt over udvalget af slægtsprogrammer. Året efter var emnet *Kildeoversigten*, en oversigt over eksisterende kildeafskrifter, et arbejde der blev beskrevet som "*foreningens hidtil største projekt – både i omfang og forarbejde*", og i 1994 fulgte man op med et hæfte om scanning.

Nyt logo

På forsiden af nr. 3 1994 tronedede foreningens nye logo, computeren med en opslået protokol i baggrunden. Var vi nogen, der troede, at dette logo havde fulgt foreningen fra tidernes morgen? Inde i bladet præsenterede man begrebet *smilies* – i dag vist bedre kendt som smileys. Folk, der har brugt DIS-Forum nogle år tilbage, vil huske en livlig debat, da det blev muligt at gøre forum-indlæggene mere udtryksfulde ved hjælp af små grinende, truende eller grædende smiley-ikoner. Den debat kørte faktisk i mere end 10 år efter den første artikel om *smilies*.

I 1995 skete der noget epokegørende: DIS-Danmark var vokset og i takt hermed bladet, der nu blev trykt i A4-format og med væsentligt flere illustrationer. Redaktøren skrev forventningsfuldt på side 2: "Vi håber, at I synes om bladet, og modtager gerne artikler". Det var dog langt fra alle, der syntes om det nye udseende. Faktisk afstedkom ændringen en regulær storm på redaktionen. Formatet var uhandy og grimt i forhold til det velkendte, som man bekvemt kunne have i hænderne. Redaktøren holdt på sit: Hvis hun skulle sætte et læseværdigt og layoutmæssigt forsvarligt blad op,

var det nødvendigt at gå op i A4. Det blev som hun ønskede det, og bladet begyndte at ligne det, vi kender i dag. Indholdsmæssigt var nummeret præget af stof om den tilstundende generalforsamling og om slægtsprogrammer, men der var også en længere historie om en slægtsbogs tilblivelse.

Internettet bobler frem

Det var i disse år, at internettet var begyndt at boble frem i den offentlige bevidsthed, og i nr. 3, 1995 kom den første artikel i *Slægt & Data: Internettet og den genealogiske syge*, hed den, og titlen dækkede over, at beskrivelsen af "den genealogiske syge" – en meget smitsom tilstand, der bl.a. viser sig som døvhed over for ægtefælle og børn – nu også var fundet på internettet. Et par numre senere bragte man en egentlig introduktion til nyheden, og i samme nummer spurgte en anden forfatter, om internettet mon var 'kejsers nye klæder'?

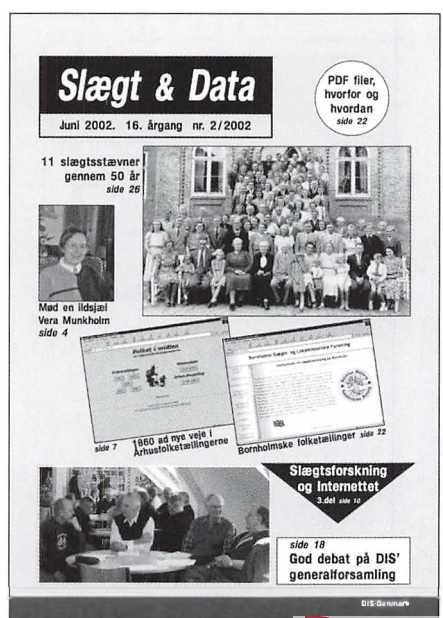
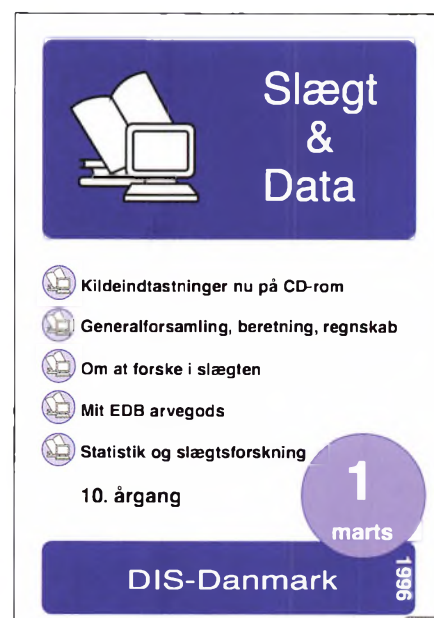
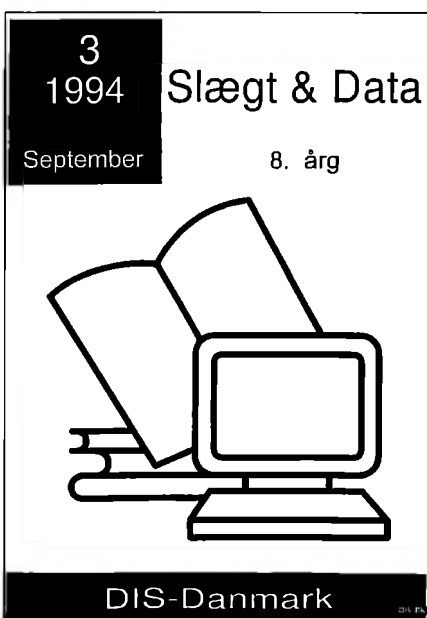
Derefter gik det stærkt, og i nr. 3, 1996 kunne der berettes om *Statenes Arkiver på Internettet*, og der kom næppe noget nummer, hvor emnet *www* ikke på en eller anden måde blev berørt.

Forskere eller samlere?

Med 10-års-jubilæet i 1997 introducerede man igen en iøjnespringende nyhed: Logoet, som sammen med punkter fra indholdet i nummeret, havde pyntet forsiden gennem flere år, blev afløst af et fotografi. Med så mange år på bagen begyndte eftertænkksomheden at indfinde sig, og i nr. 3, 1998 spurgte en forsker bekymret: *Er vi slægtsforskere eller datasamlere?* Det sidste var en fare, der var til at få øje på, med den stadig nemmere adgang til udveksling af data. Der var en tydelig tendens til, at interessen bevægede sig fra det rent datatekniske til mere generelle slægtsforskerspørgsmål. Der sås jævnligt artikler med nyt fra arkiverne og om at "snuble over anerne". Efter at de rent tekniske problemer med at stuve alle data korrekt på plads i programmerne var ved at være afklaret, blev der overskud til at glæde sig over indholdet, fundet af anerne.

Etik og kildeindtastning

I nummer 2, 1999 præsenterede Anna Margrethe Krogh-Thomsen en stor og med glæde imødeset nyhed, *Mormonkirkens slægtsdata på Internettet*. På samme tid var arbejdet med bladet blevet så omfattende, at redaktionen passende

blev udvidet med Erik Kann, der kvitterede med grundige overvejelser over emnet *Etik og slægtsforskning*. Mange var allerede i gang med kildeindtastning, men endnu flere bække små kunne gøre en meget større å. Gerda Svane fortalte opmuntrende om at være indtaster, og hvorfor man kastede sig ud i noget sådant.

Interviews og inspirerende tanker

Senere på året kunne redaktionen melde om, at flere og flere skrev til bladet: *“Mange flere facetter, mange flere gode, spændende og inspirerende tanker kommer frem. Til glæde for os alle!”* Man gik nye veje og efterlyste folk, der kunne tænke sig at lave interviews med vigtige personer på slægtsforsker-scenen. Den efterlysning reagerede nuværende redaktør på, og i løbet af et par år var undertegnede også knyttet til redaktionen.

Sideløbende med at bladet fik et lidt mere journalistisk tilsnit, blev der stillet krav til opsætningen. En journalist fik ansvaret for, at Slægt & Datas layout tog sig professionelt og indbydende ud, og forsiderne præsenterede dekorativt arrangerede glimt af indholdet.

Strålende farver

Gennem nogle år gik det derudad med præsentation af programmer og tips om gode websider, interviews og artikler om slægtstræ og historier om den tornebestrøede vej til anerne. Nr. 2, 2003 bragte en virkeligt iøjnefaldende ændring: Forsiden var prydet af en strålende blå himmel og en kirke med lige så strålende rødt tag og hvide mure. Slægt & Data kom nu i farver, og forsidebillederne var herefter flotte fotografier, der lod farverne komme til deres ret. For dog ikke at skeje alt for meget ud i ren overdådighed var der kun brugt farvetryk på enkelte sider inde i bladet – man tænkte vel over, hvad man spenderede medlemskronerne på! Med nummer 3 samme år overtog Erik Kann redaktørposten, mens Hanne Rud søgte nye udfordringer og blev webmaster.

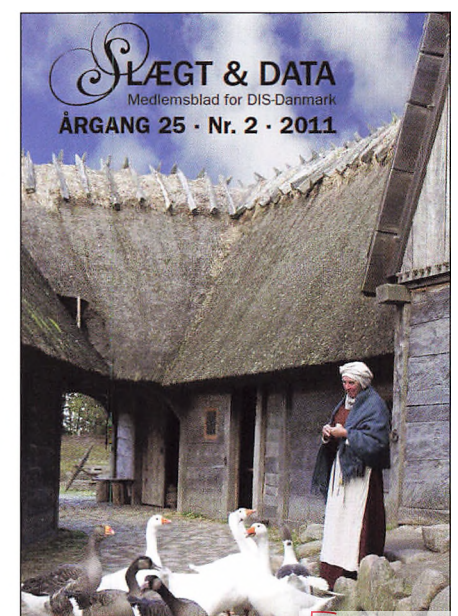
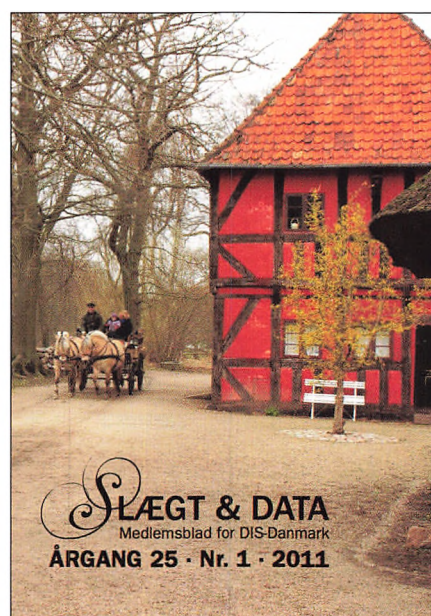
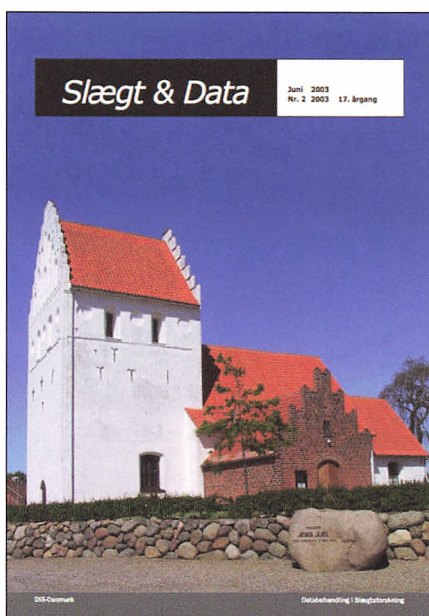
Mange forskellige sager

Halvandet år senere var det definitivt slut med at spare på farverne: nu strålede alle 32 sider i hele regnbuens kulørpalet. Naturligvis en beslutning, der også kom af at farvetryk ikke længere kostede en større bondegård. Artiklerne i nummer 4 2004 handlede om så

forskellige sager som kartoffelty-skerne, tingbøgerne i slægtsforskningen, en slægtsforskers dagbog, et par historier om anefund, et besøg hos Brothers Keeper-faderen i USA og et interview med slægtsforskningens *grand old man*, Hans H. Worsøe. Vi var kommet langt siden de første famlende møder med databehandlingen.

Historiebevidsthed

Vi tager et spring frem i tiden. Nr. 2 2006 viste, at DIS nu var så voksen, at historiebevidstheden var ved at indfinde sig. Ole H. Jensen, der havde været med i bestyrelsen siden starten og nu takkede af fra formandsposten, fik i et interview ordet for at fortælle om, hvordan det hele begyndte for foreningen. Et hot emne var de livligt voksende muligheder på nettet. Ikke et nummer uden at nærmest (for slægtsforskere i hvert fald) livsnødvendige hjemmesider blev præsenteret, lige som medlemmerne blev instrueret i at ‘fiske’ hensigtsmæssigt i det store cyberhav. Hvordan undgik man at få alt, alt for mange ‘fisk’ på krogen, når man smed en madding ud til Google? En søgning var ikke bare et spørgsmål om at indtaste et søgeord!

Gave-cd

Med nr. 2 2008 tog man en gammel tradition op: Der medfulgte en gave – ikke et ekstra- eller særnummer som i de gode gamle dage, men en cd, der skulle fungere som en portal til ‘Slægtsforskning på Internettet’. Cd’en var udarbejdet af bestyrelsesmedlem Inger Buchard. I samme nummer præsenterede Charlotte S.H. Jensen en ny bølge: *Slægtsforskning 2.0* – de sociale medier som Facebook, Flickr, YouTube, blogs m.v., som i dag udgør et meget vigtigt element af internettet.

I 2009 var den store nyhed digitaliseringen af Nygårds sedler. Ved årets generalforsamling blev Erik Kann formand for DIS, og da formands- og redaktørposterne ikke kan udfyldes af samme person, trådte det tidligere redaktionsmedlem Kathrine Tobiasen til som ansvarshavende, mens Erik dog fortsatte i redaktionen.

Ny hjemmeside

Når vi kigger tilbage i bladene og referaterne fra generalforsamlingerne, har det i over 5 år været diskuteret, hvordan foreningen fik en mere tidssvarende hjemmeside. Efter mange lange og svære tilløb kunne DIS-Danmark i sommeren 2010 søsætte foreningens nye hjemmeside; barnet skulle have et navn, der klart fortalte, hvad det stod for, og valget faldt på Slægt & Data!

Fra da af måtte medlemsbladet finde sig i, at det kunne være nødvendigt at specificere, hvornår der var tale om Slægt & Data-bladet.

Med den nye side fulgte også nyt design, nyt logo og nye farver. Bladet var ikke på forhånd tænkt ind i designet, men med nr. 1, 2011 blev en del af ideerne indarbejdet i et nyt layout. Det store dekorative ‘S’ i titlen fik lov til at slynge sig på forsiden, men det gamle logo med computerskærmen og protokollen overlevede ét sted: nemlig som det lille ikon, sidetallet var pakket ind i. Den oprindelige kongebålfarve var dog konverteret til den nye brune.

Flere gaver

Året 2011 bragte en konkurrence om det bedste forsidefoto til bladet. Det smukke og stemningsfulde vinderbillede blev præsenteret i nr. 2, og det sluttede med en julegave til alle medlemmer; som et led i et stigende samarbejde med DIS’ oprindelige moderforening fik alle et nummer af Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistories tidsskrift, *Personalhistorisk Tidsskrift*. Den glade gaveuddeling fortsatte i det første nummer i 2012, som fulgtes af en ny udgave *Sogn Herred Amt*, der i den oprindelige udgave var særnummer i 1998.

iPad og Arkivalieronline

I det følgende nummer introduceredes et nyt medie, tabletten, idet “*Slægtsforskning på iPad*” var emnet for en artikel. Et andet nyt emne var DIS-Danmarks initiativ, Kildeportalen. Senere på året kunne vi læse om arbejdet med at digitalisere vigtige arkivalier på Statens Arkiver og løbende blev nye arkivalietyper på Arkivalie-

ronline præsenteret for medlemmerne.

Hen over de sidste par år har man stadig oftere oplevet, at Slægt & Data har sprængt det gennem mange år fastlagte sidetal, 32 sider, og har bredt sig ud over 36 eller 40 sider. Skrivelysten hos medlemmerne fejler ikke noget, og af emner er der rigeligt at tage fat på. Ikke mindst fordi foreningen – og dermed også bladet – mere og mere har udviklet sig til at være en generel forening for slægtsforskere og ikke blot et mødested for databehandlere. Interessefeltet omfatter følgelig alt det, som slægtsforskere kan have brug for i deres arbejde med anerne.

Fremtiden

Hvad fremtiden kunne finde på at bringe, vil jeg ikke forsøge at spørge om. Indholdet vil afspejle, hvad der sker på slægtsforskerfeltet, og her sker som bekendt meget lige for tiden. Et ønske fra enkelte medlemmer om at kunne fravælge papirudgaven til fordel for en elektronisk ditto vil formentlig blive mere påtrængende, men nogle år endnu vil det helt sikkert være muligt for alle at hygge sig i sofakrogen med en ‘rigtig’ trykt version af Slægt & Data.

Skulle denne hurtige slentretur op gennem mere end 25 år have givet lyst til at kigge nærmere på nogle af de ældre numre, så kan de alle hentes i pdf-udgaver på hjemmesiden, under Foreningen – Bladet Slægt & Data.

To artikler fra Slægt & Data 1989

DRØMMEN OM DEN STORE DATABASE

af Tommy P. Christensen

Databehandling i slægtsforskning har nu trådt sine barnesko. I en artikel i sidste nr. af SLÆGT & DATA: DIS DANMARK. EN ORGANISATION UNDER OPBYGNING nævner formanden Finn Andersen den handlingsplan planlægningsgruppen opregnede i juni 1987. Punkterne skal ikke repeteres her, da de kan læses i første nummer af dette blad. Istedet skal det følgende handle om en vision, som har været levende siden det første møde i maj 1987. En vision, som kunne kaldes **Den Store Database** eller lidt mere tørt **Dansk Personhistorisk Register (DPR)**.

I den omtalte handlingsplan lå denne vision underforstået i 3 af de 5 punkter, og den præger fortsat diskussionerne i de nedsatte arbejdsgrupper.

I handlingsplanens pkt. 4 hed det, at DIS skulle formidle oplysninger om, hvor der allerede eksisterer persondatabaser, og hvad de indeholder. Et arbejde, der så småt er påbegyndt i efteråret 1988.

I planens pkt. 3 blev det påpeget, at en afgørende forudsætning for at udveksle persondata, som er lagt på EDB er, at slægtsforskernes maskiner og programmer kan kommunikere med hinanden. Det er dels et teknisk problem, dels et praktisk problem. Det første skridt i den rigtige retning vil være, at indføre en (DIS-)standard for udveksling af persondata. Forundersøgelserne

til at kortlægge hvilke krav, der bør stilles til en sådan standard, har nu stået på siden sommeren '87, og det foreløbige resultat i form af en fuldstændig dataanalyse foreligger nu.

Endelig hed det i handlingsplanens pkt. 5, at vi ville koordinere bestræbelserne for dannelsen af EDB-registre til brug for slægtsforskere. Denne koordinering er endnu i sin vorden, men det følgende kan læses som en opfordring til at sætte igang.

Den store og de små

Såfremt DIS-DANMARK skulle realisere en plan, som førte til etableringen af "Den Store Database", er der en lang række teoretiske, praktiske, organisatoriske, juridiske og økonomiske problemer, der skal fremlægges, diskuteres og afklares.

Først og fremmest må vi gøre os klart, hvad formålet egentlig er? Forestiller man sig, at det er nok at indtaste sit CPR-nr., hvorefter en kæmpe-computer udspyr alle forfædre opstillet i nummerorden. Hvis det er målet, så bliver visionen en urealistisk drøm. Ønskværdigt er det vel heller ikke for ret mange slægtsforskere, som dermed ville være færdige, næsten før de rigtigt var begyndt.

Derimod rummer det en god portion realisme i stedet at tage udgangspunktet i den faktiske situation her og nu. Mange slægtsforskere rundt om i landet udfører rent

Her gengives to artikler, hentet fra Slægt & Data nr. 1 1989; de tjener som eksempler på, hvad der optog sindene dengang.

Når man kunne lægge sine aner ind i en database, skulle det vel være muligt at køre det hele sammen

til "drømmen om den store database", som Tommy P. Christensen beskæftiger sig med.

Et kildent emne var standardisering, så de forskellige programmer og systemer kunne forstå hinanden. Det havde Johs. Lind et bud på.

faktisk allerede en stor og omhyggelig indsats. Her tænkes specielt på systematisk afskrifter af kirkebøger og folketællinger. En sådan kilderegistrering har nemlig den fordel, at så længe afskriften nøje følger kildeteksten, så er indholdet heri identisk, og altså kontrollerbart for andre.

Sådanne afskrifter er altså oplagte byggesten til opbygningen af en større enhed. I al sin enkelthed får vi dermed også foræret det system, hvorefter oplysningerne bør indsamles. Uanset om man interesserer sig for viiede, døbte, døde eller oplysningerne fra en folketælling, så bør det indsamles sogn for sogn. Sogn for sogn kan vi komme det hele igennem, hvis blot vi er villige til at gøre det fornødne arbejde.

Nu skal det selvfølgelig ikke skjules, at det er en kæmpe-opgave. Over 1800 sogne, hvor der i mere end 100 år er ført kirkebøger og hertil kan så lægges en halv snes folketællinger, der tilsammen rummer oplysninger om millioner af personer. Til gengæld er vi tusindvis af slægtsforskere, der burde kunne løfte i flok.

Nogle ville måske hævde, at det blev langt lettere at tage udgangspunkt i den enkelte historiske person, og så følge ham eller hende igennem alle de relevante kirkebøger og folketællinger. Forsøger man det, og vel at mærke gør det for et større antal personer, så vil man gøre den opdagelse, at overraskende mange "bliver væk" ofte længe før vi med rimelighed kan formode, at de er døde og begravet i et for os

ukendt sogn. Selvom vi endda ville stille os tilfreds med sådanne ufuldstændige levnedsløb, så vil de ikke kunne danne et sikkert grundlag for et landsdækkende system. For nu slet ikke at nævne, hvorledes det ville blokkere mulighederne for at basere sig på kirkebøgernes og folketællingernes autentiske oplysninger.

De små - dele af den store

Den væsentligste fordel ved den her skitserede model for opbygningen af et **Dansk Personalhistorisk Register** ligger måske i dens rummelighed, når det drejer sig om, hvem der kan være med.

I og med at den første etape i ethvert registreringsarbejde er afskrift fra en personalhistorisk kilde, kan alle slægtshistorikere, som har lyst og evne, deltage. I denne første etape er der ingen krav om EDB-kundskaber eller adgang til computere.

Dernæst er det meget enkelt at afgøre, hvad det næste skridt bør være, idet sådanne afskrifter selvfølgelig skal lægges ind på EDB, sogn for sogn, folketælling for folketælling.

Afsluttende skal der her opridses et 5-punktsprogram, som kunne danne grundlag for den fortsatte debat, såfremt et **Dansk Personalhistorisk Register** skal realiseres inden for en overskuelig årrække:

1. Der skal skabes en oversigt over, hvilke kirkebøger og folketællinger, der allerede nu foreligger helt eller delvis afskrevet/indtastet/udgivet.

STANDARDISERING

af Johs. Lind

Jeg har ikke hidtil givet mit besyv med i dette tidsskrift. Grunden er bl.a., at min computer knapt nok hører med i det gode selskab af PC-ere. Helt automatisk forstår man vel idag det navn som en betegnelse for en 16 bits maskine, der også helst skal være kompatibel med IBM's maskiner. Min egen computer er en Amstrad PCW 256, også kendt som "Joyce" med 256 Kb brugerhukommelse. Den er siden kommet i en udgave med 2 diskettedrev og med hukommelsen fordoblet; men immervæk forbliver den dog en 8 bits maskine baseret på det gamle styresystem CP/M 3. - Og det gør det lidt svært at kommunikere fornuftigt med dem, der har de nye store maskiner, der måske endda er forsynet med harddisc.

Hvad jeg imidlertid har noteret mig ved læsning af bl.a. dette vort tidsskrift, er, at selv om de fleste store maskiner nok indbyrdes er kompatible, så kniber det stadig med den standardisering, der skal til, for at man kan udveksle og bruge hinandens databaser.

Vor formand nævnte i nr. 4/1988, at der bør arbejdes på en fælles standard for f.eks. felttyper og feltlængder, når det drejer sig om slægtshistoriske kilder som kirkebøger, folketællingslister og skifteprotokoller. - Mit spørgsmål er, om ikke dette vil være både uigennemførligt og unødvendigt.

Uigennemførligt af både psykologiske og

saglige grunde. Og unødvendigt, fordi man bare skal stille nogle større krav til maskinerne, eller rettere: programmerne.

Psykologisk: Slægtsforskere "og den slags" er sikkert ikke mindre individualistiske end andre, snarere tværtimod! Vi er ikke rigtig vant til at gå i takt, selv ikke for en god sag. Snarere end at afstå fra noget af det, man selv finder væsentligt ville man vel falde fra og lade "de andre" om at standardisere så meget, de lystede. F.eks. ville jeg selv finde det helt utåleligt at skulle give afkald på den filstruktur (og de programmer), som jeg selv anvender, til fordel for noget af det, man kan opnå ved brug af dBase III. Så hellere afstå fra udvekslingsmulighederne og gå sine egne veje.

Sagligt: Vore kilders karakter vanskeliggør en standardisering. For nyere kilders vedkommende (f.eks. folketællingslister) kunne det vel gøres, uden at man anvendte alt for stor vold over for kildernes indhold. I det omfang et kildemateriale er bygget op på et skema, kan man jo stort set følge skemaet. Men f.eks. for kirkebøgernes vedkommende er dette ikke muligt. Der er så stor forskel på, hvilke oplysninger fortidens præster skrev ind i kirkebøgerne. Hvad dåb angår, var der ganske vist en regel om, at der ikke måtte være mere end fem faddere; men der er ingen garanti for, at regelen overalt er blevet overholdt. Jeg har f.eks. arbejdet med et sogn, hvor fad-

dermaximum altid blev overholdt, undtagen hvis værten hørte til den lokale "overklasse": præsten eller de mere succesrige bønder. Men det er ikke engang sikkert, at man altid kan erkende faddernes antal: Hvis der står "Anne Pedersdatter, Sognefogedens Hustru", så ved man ikke, om der er tale om et appositionelt forhold, hvor altså Anne Pedersdatter nærmere forklares som gift med sognefogeden. Og det hjælper ikke noget, at man vil bibringe kildematerialet en større stringens, end det selv er i besiddelse af. Hvis man gør det, skal man i alt fald nok komme på afveje.

I kildematerialet møder vi den urokkelige realitet, som ingen mere kan lave om på. Her må både mennesker og maskiner indrette sig på fait accompli. Vi mennesker kan gøre det; men det kan maskinerne sandelig også. Det drejer sig bare om at bruge programmer, der er gode nok til formålet.

Både af psykologiske og saglige grunde vil det være svært at gennemføre en tilfredsstillende standard. Men der er sikkert en anden udvej: Formentlig vel enhver datafil, uanset strukturen, kunne konverteres til en sekventiel fil, hvor alle tegn (bortset fra tegnet for ny linie) består af godkendte ASCII-tegn. Og formentlig vil det omvendt være ret simpelt at konvertere en sådan fil

til noget, der svarer til den datastruktur, det specielle kartoteksprogram kræver. Jeg er lige ved at tro, at et par hjælpeprogrammer i simpel BASIC ville kunne klare disse opgaver; men her savner jeg tilstrækkelig viden om de eksisterende kartoteksprogrammer. Hvis de ikke kan, så bør de i alt fald kunne; for der er jo stort set kun tale om, at input skal modtages fra en fil og ikke fra tastaturet.

Sekventielle filer er normalt håbløst langsomme at søge i. Så med foranstående har jeg ikke tænkt på den store altomfattende databank, der ideelt rummer alle landets kirkebøger, folketællingslister m.m. Jeg tror ikke på, at den nogensinde kommer - og glæder mig heller ikke uden videre til, at det skal ske. Derimod har jeg haft i tankerne det mere kortsigtede og opnåelige mål: at forskellige historie- og slægtsforskere kan få glæde af hinandens kildefiler. Jeg tror, at målet vil være i sigte, hvis man stiller kravene - ikke til kilderne og deres brugere, men til maskinerne og programmerne. Og jeg tror som sagt, at man kunne nå ganske langt ved simple foranstaltninger som dem, der her er beskrevet.

Sognepræst Johs. Lind
Kirkegade 116
6700 Esbjerg

Tlf. 05-121091

* * * * *

Computernørder og slægtsforskere

AF ELSEBETH PAIKIN OG KATHRINE TOBIASEN

Slægtsforskning havde været populært blandt folk siden 1960'erne, og interessen var i tiårene herefter pænt stigende. Voksende skarer hjemsøgte arkiverne og kastede sig med stor fryd ud i jagten på forfædre i støvede protokoller og efterhånden også på små mikrokort med uundværlige kirkebøger.

Men de personer, der op gennem 1980'erne begyndte at tænke i EDB-anvendelse i slægtsforskningen, var af en særlig type. De, der skulle præsentere de nye vidundermaskiner og strikke programmer sammen, havde en helt anden baggrund og tænkte på en anden måde. Se nogle af de første numre af Slægt & Data og få et indtryk af, hvad der optog tankerne: Hvordan opretter man en database, hvad gør man, når amerikanskproducerede programmer ikke kan håndtere nordiske bogstaver som æ, ø og å?

Det kunne måske være blevet en meget nørdet forening. Hvis ikke det havde været for personer som Elsebeth Paikin, der satte tankerne i gang hos mange medlemmer, da hun i Slægt & Data nr. 3 1990 fik bragt følgende indlæg:

Synspunkt om medlemsmøder

Finn Andersen efterlyste i sin beretning til generalforsamlingen den 15. maj flere medlemsmøder på mødevirksomhed og indhold af samme.

Jeg har siden tænkt en del herover og vover mig frem med nogle kommentarer og forslag. I begyndelsen, lige efter jeg havde meldt

mig ind, gik jeg til nogle møder, hvor forskellige slægtsforskningsprogrammer blev introduceret, men jeg må indrømme, at siden har interessen ikke været så stor. Dette skyldes, at mange af møderne – ligesom nogle af de første jeg gik til – har været baseret på introduktion af programmer præsenteret af programmører og forhandlere.

Det er klart, at der vil være behov for præsentation af programmerne også i fremtiden, idet jeg mener at have forstået, at DIS-DK har en del medlemmer, som endnu ikke bruger EDB i slægtsforskningen.

Disse medlemmer har naturligvis behov for sådanne møder. Jeg mener imidlertid, at en bedre form for sådanne møder ville være, at slægtsforskere, der selv arbejder med programmerne, fortæller om deres arbejde, de problemer, de er rendt ind i, de overvejelser, de har gjort sig, og deres tanker om, hvad de kunne ønske sig.

Der må klart være forskel på, hvad programmører og forhandlere af kommercielle programmer kan fortælle os, og hvad aktive forskere, der i det daglige har problemerne inde på livet, kan. Mon ikke flere af os har arbejdet med forskellige programmer? Dette giver også erfaring, der kan danne basis for en sammenligning af programmer:

Hvilke mangler har det ene program?

Hvilke fordele?

Sammenligning af programmer

Vi kunne måske også holde et møde, hvor Lisbeth Ulsø og Jørgen Mikkelsen¹ fortæller om deres arbejde med sammenligning af programmer. Ved samme møde kunne vi så diskutere programmerne ud fra egne erfaringer. Dette kunne være et supplement for Lisbeth Ulsø og Jørgen Mikkelsen til deres påtænkte interviews af brugere.

Endvidere forestiller jeg mig, at også medlemmer, der arbejder med f.eks. indtastning af folketællinger eller andet lignende, kunne fortælle os om de overvejelser, problemer m.v. de er stødt på.

Sådanne indlæg kunne lægge op til diskussion – inspirere andre – og jeg er sikker på, at flere, der tøvende overvejer at gå i gang med EDB, ville få mod på det, når det er almindelige brugere, der fortæller om deres arbejde og genvordigheder (begyndervanskeligheder), end når programmører og forhandlere fortæller om deres programs fortræffelighed. Ind i sådanne bruger-foredrag kunne man så flette oplysninger om bruget af modem, databaser, DIS's forskerregister m.v.

Sådanne møder er jeg overbevist om også ville skabe bedre mulighed for samtaler, diskussioner og derved bedre kontakt mellem medlemmerne.

¹ Ulsø og Mikkelsen havde et indlæg i Slægt & Data nr. 3 1990 med titlen "EDB som en elektrisk boremaskine", hvor de slog til lyd for at edb skulle betragtes som et rent hjælpemiddel

Jeg vil også foreslå, at der i Slægt & Data bringes et spørgeskema, som bl.a. kunne klarlægge, hvor mange der bruger modem; hvilke ønsker der er mht. indhold af møder (evt. med afkrydsningsmuligheder i stedet for tomme linier til forslag) eller modsat hvilke møder man vælger at gå til. Hvis bare halvdelen af medlemmerne besvarer dette, ville man få et fingerpeg om sådanne ønsker – og retningslinier og måske idéer til kommende møder.

En anden form for mødevirksomhed kunne være invitation af historikere, arkivarer o.l. (som f.eks. mødet med Karl Erik Frandsen), der måske kunne inspirere til videre arbejde med ens egne data – måske i retning af lokalhistorie eller gårdhistorie. Ved sådanne foredrag kunne vi også blive mere opmærksomme på faldgruber og på nødvendigheden af at forholde sig kritisk til kilderne, egne fund og oplysninger fra andre. Vi kunne måske få oplysning om kildegrupper, vi ellers ikke havde fundet frem til.

En gang imellem kunne man invitere EDB-kyndige personer, der kunne give gode råd om arbejdet med computere. For jeg er sikker på, at mange af os nok bruger EDB, men stadig føler os lidt fortabte over for 'dyret', når det pludseligt gør oprør. Her tænker jeg f.eks. på oplysning om simple procedurer, vi kunne lære at anvende, når der opstår problemer, eller om programmer, der kan hjælpe

i de tilfælde, hvor man ved uheld er kommet til at slette filer. – Eller simpelthen hvorledes vi bedst, hurtigst og sikrest laver back-up.

Jeg er selv i den lykkelige situation at have min egen personlige EDB-konsulent (nemlig min søn). Hvis jeg ikke havde haft ham, tror jeg nok, jeg mange gange havde fortvivlet.

Jeg vil lade dette være nok for denne gang og håbe på, at andre vil føle sig inspireret eller provokeret til at komme med andre forslag eller kritik af mine.

Opfølgning fra andre

Paikin stod ikke alene med sine holdninger. I samme nummer af Slægt & Data gav Agnes Guldbrandsen i et kort indlæg udtryk for lignende tanker, og i det følgende nummer fulgte Kirsten Munck op i et indlæg, hvor hun beskrev sig selv som et medlem, der godt nok kunne "trykke på de rigtige taster på min haltende computer og bruge mit besværlige slægtsforskningsprogram samt skrive på mit uudnyttede tekstprogram, men så er alt også sagt."

Ved næste generalforsamling blev Elsebeth Paikin indvalgt i bestyrelsen, hvor hun sad i en treårig periode og bestred posten som næstformand. Hendes synspunkter var medvirkende til at dreje DIS-Danmark fra den meget nørdede sti ind på en mere 'menne-

skelig' vej, hvor man ikke glemte hovedsagen, nemlig at forsøge at finde ud af hvem ens aner var, og hvilke leveforhold de havde.

Maskiner kontra forskning

Men skismaet mellem maskiner og levende forskning har i holdt sig op gennem tiden i DIS. I lang tid var – og er til dels stadig – kriteriet for at få et indlæg optaget i medlemsbladet, at det ikke bare var ren slægtshistorie, men også indeholdt et element af IT, det være sig anvisning på en særlig søgestrategi eller brug af bestemte hjemmesider. Ligesom det stadig kan vække undren hos visse, hvis et medlem af foreningen ikke engang er i besiddelse af en mailadresse!

I dag er den generelle holdning, at slægtsforskning og informationsteknologi er vokset sammen. Man kan næppe tænke sig en nyere slægtsforsker, der ikke bruger et program til at holde styr på alle sine data og ikke gennemsøger kirkebøgerne og de andre livsvigtige arkivalier på AO. Omvendt er heller ingen så bidt af det rent tekniske, at hovedsagen bliver at putte data i baserne. Nettet og programmerne er hjælpemidler, der er uundværlige i nutidens slægtsforskningen, og de to ting kan ikke skilles ad. Derfor må en tidssvarende forening også favne begge og ikke kun beskæftige sig med den ene.

En forening for hele landet

AF KATHRINE TOBIASEN

Navnet siger det klart og tydeligt: DIS-Danmark er en forening for borgere i hele landet og har altid været det. Men selv om Danmark er et lille land, kan der sagtens vise sig problemer, når man skal tilgodese alle interesser og være nærværende for alle.

En fjerdedel af danskerne bor i hovedstadsområdet, og her ligger et (tidligere to) af de vigtigste arkiver for slægtsforskere. Her var det forholdsvis nemt at mødes for den endnu ret eksklusive flok, der havde fået øje på mulighederne i den elektroniske databehandling. Men ude omkring i landet var der folk med øje for samme; de boede bare langt fra hinanden og kunne ikke lige trommes sammen til et møde.

Københavneri!

Men problemet vedrørende den geografiske spredning blev ikke gemt af vejen i et mørkt hjørne. Allerede i Slægt & Data nummer 2 1988, altså tredje blad overhovedet, kunne man læse følgende indlæg, endda på forsiden:

Det var ikke tomme ord, der viftedes med i indlægget, selv om det dog kun blev til et enkelt møde i trekantsområdet det efterår – det blev holdt på Kolding Gymnasium den 1. oktober. Men allerede det næste forår fulgte to arrangementer i provinsen, en udstilling i Sønderborg, hvor man samarbejdede med Slægtshistorisk Forening for Sønderjylland, og et møde om EDB-programmer til slægtsforskning på Odense Centralbibliotek. Disse arrangementer blev gen-

nemført, inden DIS-Danmark var blevet en rigtig forening. Senere på året fulgte et møde i Aalborg, her i samarbejde med Slægtshistorisk Forening Aalborg.

Erfaringsudvekslinger og programmer

I foråret 1990 bød foreningen på fem møder i Københavnsområdet. Emnerne var så spændende ting som billedscanning, bulletinboard og modem, og registrering af folketællinger og privatarkiver. Men jyderne blev ikke ladet helt i stikken. Ole H. Jensen kunne invitere til et arrangement i Jylland. Et kontaktmøde lørdag den 3. marts på Fredericia Bibliotek, "hvor vi kan udveksle erfaringer og fortælle, hvordan vi arbejder". Håbet var, at mødet kunne munde ud i, at "der kan oprettes interessegrupper, hvor medlemmerne beskæftiger sig med:

- Det samme slægtsforskerprogram
- Opbygger registre af forskellig art".

Møderne i provinsen blev typisk henlagt til lørdage og var gerne heldags- eller eftermiddagsmøder. Der måtte tages hensyn til de store afstande i hovedlandet! I hovedstadsområdet mødtes man fortrinsvist på hverdagsaftener.

Heldagsmøder

Mønsteret fortsatte i de næste år: flere korte møder i København og enkelte længere møder forskellige steder i provinsen. Kalenderen fik sin faste plads på de første sider af Slægt & Data og fortalte om vedvarende planer for heldagsmøder

2. ARG. NR. 2

ISSN 0903-6172

1988

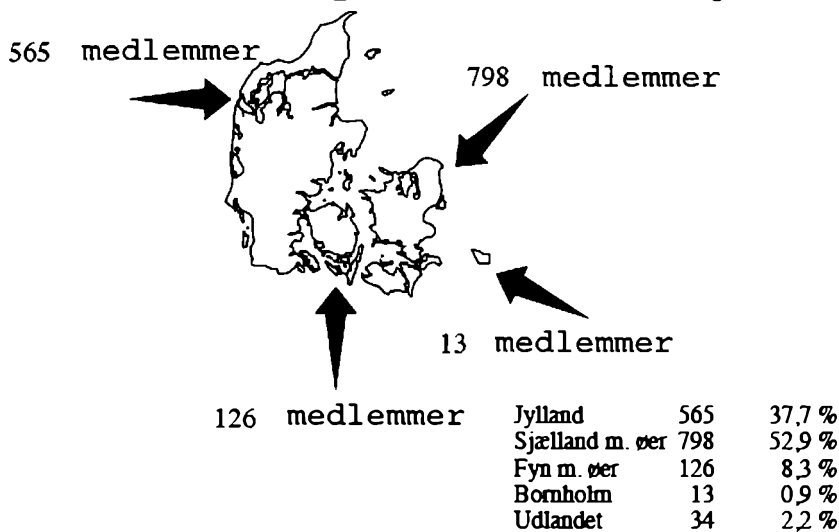
KØBENHAVNERI!

Nej, det er ikke et udtryk for Københavneri, når den hidtidige aktivitet har været koncentreret øst for Storebælt. Som det ses på side 2, er der også jyder i arbejdsgruppen, og vi glemmer ikke at hejse fanen.

Men

✓ et gammelt ordsprog siger, at: *Man ska kryv' før man kan go'*, så vi har i DIS valgt at starte med et par møder i København. Der er nu en gang flest medlemmer på Sjælland. Vi er begyndt at se os om efter egnede steder, idet vi regner med at holde et/to møder i Jylland allerede i efteråret 88! Det bliver formodentlig et sted i trekantområdet (så kan fynboerne være med), men det kommer der mere om i næste nummer. Så der er ikke længere noget argument for jyske/fynske medlemmer af Samfundet for ikke at tilslutte sig DIS!

Medlemsfordeling i DIS- Danmark juni 97

fordelt strategisk over det ganske land. Generalforsamlingerne kom ind i en turnus, hvor de skiftevis blev placeret i Jylland, på Fyn og på Sjælland / i Hovedstaden. Denne turnus følges stadig.

Bestyrelsens sammensætning

Når man forsøger at være landsdækkende, er der andre ting end velfordelte møder at tage hensyn til. Bestyrelsens sammensætning spiller også en vis rolle, hvilket man aldrig har været blind for. Den første bestyrelse var sammensat af seks medlemmer fra hovedstadsområdet, to fra Jylland og et fra Fyn. Desuden var der suppleanter fra henholdsvis Frederiksberg og Aalborg.

Dette mønster fortsatte ligeledes. Ca. en tredjedel af bestyrelsen fandt man i provinsen, og fra 1991 var formanden bosiddende i Aarhus-området. Forud for hver generalforsamling forberedte den siddende bestyrelse sig på valg til den kommende bestyrelse ved at finde nye emner til de ledige pladser, og i overvejelserne herom spillede geografien en rolle. En person, som boede i Nordjylland,

kunne være medvirkende til at pleje interesserne her, og det var vigtigt at skabe og vedligeholde kontakter til lokalområderne.

Hvis'er og men'er

Men overvejelserne var ikke uden hvis'er og men'er. For var det ikke mere væsentligt at få den rigtige person med det levende engagement og de nyttige kompetencer ind i bestyrelsen end at få dækket geografien ind? Efterhånden som det område, foreningen interesserede sig for og arbejdede med, voksede og kom til at spænde over såvel traditionel slægtsforskning, samarbejde med Statens Arkiver og arbejde med internet som store databaser, formidling af viden om mangfoldige emner og styring af et stort regnskab, blev det tvingende nødvendigt at finde folk, der havde viden og evner inden for disse felter. Interessen i at finde en god kasserer eller en person, der kunne sætte et system til indtastning af kilder op, kom nemt til at veje tungere end den procentvise fordeling over landsdelene.

Man kan også med rette anføre, at for en forening, der primært be-

skæftiger sig med ting, der er digitale eller i stigende grad bliver det, er det i princippet ligegyldigt, om bestyrelsesmedlemmer bor på Sydfyn eller Amager. Endvidere vil de lokale behov kunne tilgodeses via de lokalforeninger, som i disse år skyder op i hastig rækkefølge.

Bornholmsk særstilling

Bornholm har altid indtaget en særstatus på slægtsforskningens Danmarkskort. Der har aldrig været mange DIS-medlemmer på øen. Her spillede øens lidt afsondrede beliggenhed ind, men lige så vigtigt var det nok, at Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening i høj grad udfyldte foreningsbehovet med et formidabelt arbejde med at igangsætte og samle kræfter og initiativer. I efteråret 2003 støttede DIS-Danmark en storstilet slægtsforskerdag på Bornholms Centralbibliotek. Vi viste flaget i Rønne, men fik nok ikke mange nye medlemmer.

I en enkelt valgperiode havde bestyrelsen et medlem fra Bornholm. Hans Ressel bragte nye, gode idéer med, men det viste sig at være så besværligt og tidkrævende at rejse til Odense for at deltage i bestyrelsesmøderne, at det blev ved dette ene år.

En lidt anderledes måde at gribe sagen an på har været de møder, som strategiudvalget har inviteret til i ofte lidt fjerne dele af landet. Vi taler ikke om udkantsdanmark i DIS! Formanden og et par bestyrelsesmedlemmer har været på besøg og dels fortalt om, hvad DIS kan og har visioner om, og dels lyttet til medlemmernes ønsker. Ifølge Strategiudvalget har disse arrangementer været særdeles givende.

Kildeindtastningsprojektets historie

AF SVEND-ERIK CHRISTIANSEN

Er man slægtsforsker, så ved man også, at en stor del af udredningsarbejdet består i at gennemtrave de gængse kilder som f.eks. kirkebøger og folketællinger for deri med tålmodighed at finde frem til de personer, som man er på jagt efter. Dette søgearbejde kunne imidlertid reduceres betydeligt, hvis der fandtes registre til disse kilder. Desværre er det kun et fåtal af vore kilder, der er født med et register.

For den enkelte bruger er det naturligvis meget mere tidskrævende og unødvendigt at afskrive en hel kildeenhed, når man blot er på jagt efter en person/familie deri, men for alle efterfølgende brugere af denne kilde vil en afskrift af (eller et register til) hele kilden lette søgearbejdet betydeligt. Samlet set vil det for slægtsforskere og andre fremtidige brugere være en fordel, hvis vi fik lavet registre/afskrifter af de mest brugte kilder.

Gennem mange år har der på Statens Arkivers læsesale stået diverse registre til nogle af de mest benyttede kilder, bl.a. købstæders kirkebøger. Disse registre var typisk fremstillet ved brug af skrivemaskiner, men med computerens indtog i 1980'erne blev det meget lettere at foretage sådanne afskrifter og efterfølgende koble dem sammen i større enheder.

Disse nye muligheder dukkede op samtidig med, at DIS-Danmark kom på banen, og her kunne vi som forening være med til at synliggøre alle disse afskrivningsarbejder og sætte afskrifterne i system, så de samlede kræfter kunne give det størst mulige udbytte. I DIS-bestyrelsen, men også i de

ældste numre af vores medlemsblad Slægt & Data, var der stor fokus på disse nye muligheder.

DIS-Danmarks tiltag omkring kildeindtastninger

Der manglede både overblik og organisering i feltet kredsende omkring afskrivning af kilder, og der var 4 tydelige områder, hvor der burde gøres noget, så indtastningerne kunne komme frem i lyset, og vi kunne undgå spildte indtastningsarbejder:

A. En status

Vi manglede en oversigt over, hvad der faktisk fandtes af afskrifter, så disse kunne blive mere kendt og brugt i en bredere kreds, og en sådan oversigt kunne medvirke til, at der ikke var nogen, som gik i gang med allerede afskrevne kilder.

B. Ensartede afskrivninger

For brugerne – men også for indtasterne – ville det være en fordel, om indtastningerne var lavet efter de samme principper. Det ville give færre tvivlsspørgsmål ved indtastningerne og præcisere, hvorledes man kunne bruge/søge i det afskrevne.

C. En slags "reserveringscentral"

Ved at oprette et sted, hvor man kunne meddele, når man ville i gang med at indtaste en given kilde, kunne vi være med til at forhindre, at flere uafhængigt af hinanden begyndte på det samme afskrivnings- eller registerarbejde.

D. Lettere adgang til afskrifterne

Inden internettet blev hvermandseje, måtte der oprettes en måde, hvorpå afskrifterne/registre kunne blive lettere tilgængelige end hidtil.

A. En Status

Udgangspunktet for vore centrale kilder var, at der allerede var udgivet nogle kirkebøger, nogle folketællinger og nogle tingsbogsekstrakter, da der omkring 1990 begyndte at komme fokus på de nye muligheder for kildeafskrifter.

Artikler i Slægt & Data viste, at flere var gået i gang med at bruge det nye redskab til at skabe afskrifter og registre. F.eks. kunne Jens Finderup Nielsen (1988/3) fortælle om prøveindtastninger af kirkebøger/folketællinger fra Vium Sogn, og siden (1989/2) supplerede Finn Andersen og Jørgen Papsøe med forslag til databasefelter for indtastninger af kirkebøger. Kort efter fulgte bl.a. Torben Aastrups forsøg med indtastning af folketællingen 1845 for Århus købstad (1989/3) og Svend-Erik Christiansens erfaringer med indtastningen af folketællingen 1787 for sognene i Vennebjerg Herred i Hjørring Amt (1990/2).

Jo, der var ved at ske noget på indtastningsområdet.

Rundt omkring hos bl.a. slægtsforskere, lokalhistorikere og på lokalarkiverne fandtes der forskellige afskrifter, som kun var kendt af ganske få. Nogle gange var der tale om håndskrevne afskrifter, andre gange var de udført på skrivemaskine, mens kun et fåtal var et resultat af en indtastning på computer.

I 1990 begyndte vi i DIS-Danmark at indsamle oplysninger fra medlemmerne om eksisterende afskrifter. Disse oplysninger blev registreret i en database under navnet "Kildeoversigten", og medlemmerne kunne løbende erhverve en opdateret udgave af denne på en diskette – det var som bekendt før internettet blev en mere nærliggende måde at tilgængeliggøre en sådan oversigt. Ikke overraskende viste der sig også eksempler på, at flere uafhængigt af hinanden havde brugt tid på at afskrive kilder, som allerede var afskrevet af andre.

I foråret 1992 blev det i bestyrelsen besluttet at lave en papiroversigt af Kildeoversigten, og i samarbejde med Sømmenslutningen af Lokalarkiver (SLA) blev der til de ca. 450 lokalhistoriske arkiver udsendt efterlysninger om eksisterende afskrifter. Det resulterede i, at der blev opsamlet oplysninger om ca. 2900 afskrevne/indtastede kilder, og papirudgaven blev på ikke mindre end 96 sider.

Den trykte oversigt udsendtes som særnummer (foreningens 2. særnummer) i 1993 til alle DIS-medlemmer samt til alle SLA's medlemsarkiver.

Som et lille kuriosum kan det fortælles, at særnummeret blev lavet af tre bestyrelsesmedlemmer (Elsebeth Paikin, Hanne Marie Rud og Svend-Erik Christiansen), som på skift arbejdede med færdiggørelsen af den, og via datidens hurtige modem og en åben telefonlinje kunne teksten på "blot" 8 minutter udveksles mellem to redaktionsmedlemmer. Det var bare fantastisk.

I sommeren 1994 var det registrerede antal afskrevne/indtastede kilder vokset til ca. 3600. I en periode blev der i vores medlemsblad Slægt & Data bragt opdateringer til Kildeoversigten, men det gav

ikke noget samlet overblik, og på længere sigt måtte der findes en anden løsning.

B. Ensartede afskrivninger

Når man i 1992 kiggede på de dengang eksisterende afskrifter, så var der tale om en meget broget samling af arbejder. Nogle afskrifter var skrevet i hånden, andre på skrivemaskine, og dem som havde taget det nye redskab – computeren – i brug, brugte meget forskellige programmer og principper. Der var f.eks. afskrifter i tekstbehandling, regneark og databaser, og nogle havde afskrevet bogstavret, andre havde normaliseret / moderniseret navne osv. Det smarte var jo, hvis afskrifterne kunne kobles sammen i større søgbare enheder, og at de var afskrevet efter de samme "regler".

Det var nærliggende, at DIS-Danmark som foreningen for computerbrugende slægtsforskere tog initiativ til at få lavet nogle fælles retningslinjer for indtastningerne, og i juni 1992 blev en række personer med erfaringer med kildeafskrifter og computerindtastninger inviteret til en møde, hvor ideerne kunne fremlægges. Mødet resulterede i, at en arbejdsgruppe med navnet **SAKI (Samarbejdsgruppen for Kildeindtastninger)** blev etableret. Den kom til at bestå af indtastnings-erfarne personer fra bl.a. Statens Arkiver, lokalarkiverne, universiteterne og selvfølgelig fra DIS-Danmark.

I DIS-Danmarks bestyrelse var det klart, at vi som forening af frivillige ikke kunne påtage os opgaven med at opbevare, fremtidssikre og tilgængeliggøre indtastningerne. Vi ville blive alt for afhængige af enkeltpersoner, og alt for sårbare over for uheld og "grundstødninger". Skulle der lønmidler ind i billedet, ville det også være vanskeligt som forening at skaffe

midlerne og optræde som arbejdsgiver. På dette tidspunkt havde foreningen kun omkring 900 medlemmer, og medlemskontingentet ville her ikke række ret langt.

Den 1. januar 1993 var DDA (Dansk Data Arkiv) blevet en del af Statens Arkiver. Arkivets formål var netop at opbevare og formidle samfundsbeskrivende undersøgelser i computer-form, og der var allerede inden Kildeindtastningsprojektets start afleveret en del afskrevne slægtshistoriske kilder til opbevaring på DDA, bl.a. indtastede folketællinger. Desuden kunne der være nogle fordele ved at være tæt på Statens Arkiver, som rådede over de centrale kilder og kopier af disse. Det var således helt naturligt, at DDA blev opbevaringsstedet.

Flere møder fulgte i SAKI, og der blev udformet fælles retningslinjer for computerindtastninger af først og fremmest folketællinger, men også for kirkebøger og andre kilder. Folketællingerne var dog lettest at gå i gang med, da de var meget skematisk opbyggede og meget velegnede til indtastning i databaser. Der blev lavet skabeloner/strukturer til de enkelte folketællinger, og der blev formuleret principper for, hvorledes indtastningerne skulle foretages.

Med få praktiske undtagelser blev indtastningsreglen: "afskriv akkurat som det står i kilden" i de afsatte felter. Vi skulle så tæt på en slavisk gengivelse af kilden som muligt – og ikke en mere eller mindre tilfældig fortolket udgave. Det ville være vanskeligt at indtaste, hvis der skulle indtastes efter en masse udviklede regler og diverse normaliseringslister – ikke mindst omkring personnavne.

Sådanne lister ville løbende skulle justeres og formidles ud til indtasterne. Færrest mulige fortolkninger i indtastningsfasen betyder til

gengæld, at brugerne må søge med større omtanke i afskrifterne for at finde efterlyste personer deri.

Skabelonerne/strukturene forudsatte brug af databaser ved indtastningerne. Det kunne dog ikke tages for givet, at alle interesserede indtastere havde adgang til et brugbart databaseprogram. Derfor var der behov for at få fremstillet et særligt indtastningsprogram, som rummede lige præcis de felter, som tællingerne skulle opdeles i. Et sådant program (det fik navnet **KIP**) blev lavet på baggrund af en DOS-version af databaseprogrammet Paradox. Det blev lavet med hjælp fra bestyrelsesmedlem Elsebeth Paikin og hendes søn Jacob Paikin. Efterhånden som styresystemet Windows vandt frem og afløste DOS, måtte et nyt program udvikles. Afløserprogrammet blev lavet af Otto Thygesen, og det fik navnet **WinKip**. Windows gav en række nye muligheder for at indbygge nogle automatiske funktioner, så indtastningerne blev lettere at foretage.

WinKip var alene lavet til indtastning af folketællinger, og på dette tidspunkt havde vi reelt kun adgang til indtastningsforlæg af folketællingerne op til 1890, og WinKip kunne ikke umiddelbart køre under de nyere Windowsudgaver.

Behovet for at få lavet et nyt program (byggende på den fælles standard), som kunne klare indtastninger af kirkebøger blev mere og mere iøjnefaldende, og desuden manglede der et fælles program til folketællingerne efter 1890. En arbejdsgruppe med repræsentanter fra DIS-Danmark og DDA gjorde her forarbejdet til de fælles rammer for indtastningerne af kirkebøgerne. Med i dette arbejde var bl.a. Jens V. Olsen, som ud fra arbejdsgruppens forslag efterfølgende lavede indtastningsprogrammet **KIIP**, der i

dag (2014) findes i særlige udgaver til kirkebøger og til folketællinger. Den første udgave af programmet blev frigivet d. 2. april 2006. Programmet har en række indbyggede automatiseringer for indtastninger af bl.a. de helt eller delvis gennemgående oplysninger, og det letter arbejdet med at indtaste markant.

C. En slags "reserveringscentral".

I opstartsfasen påtog bestyrelsesmedlemmerne Hanne Rud og Elsebeth Paikin sig at styre, hvem der indtastede hvad, og tildelte indtastningsnumre til indtasterne. De kom til at udgøre **KOKI (Koordinationsgruppen til Kildeindtastninger)**. Ved udgangen af 1995 var der indtastet ca. 250.000 personer fra folketællingerne efter

SAKI-modellen, og blot 5 år senere ved udgangen af år 2000 var dette tal mere end 10-doblet til ca. 3.500.000 personer.

Med DDA som opsamlingssted for indtastningerne var det også naturligt, at DDA stod for kontakten med indtasterne, og for koordineringen af, hvem der indtastede hvad. Det voksende antal indtastninger/indtastere medførte uundgåeligt en voksende korrespondance med indtastere, der var løbet ind i diverse indtastnings-spørgsmål; lige fra problemer med kilden til tekniske spørgsmål ved indtastningerne, og omkring 1997 blev koordineringen overtaget af DDA. Uundgåelige fejl og mangler i indtastningerne dukkede også op, og disse skulle behandles, lige som der skulle afsættes tid til kontakten med de frivillige kor-

KIP Projektet

Oversigt over indtastede folketællinger

Senest opdateret 14. februar 2014

Folke

Om KIP-projektet Fakta om folketællingerne KIP-Forum Korrekturlæsning Informationer

I samarbejde mellem DDA (Dansk Data Arkiv) og DIS-Danmark er nedenfor tilgængeligt et amtskort, som viser de folketællinger/årgange, der i forbindelse med Kildeindtastningsprojektet er indtastet eller under indtastning. Oversigtskorene fås ved at klikke på det ønskede felt for amt og årgang i tabellen. Se vejledning m.m. efter denne.

KLIKTABLEL	1771	1787	1801	1834	1840	1845	1850	1855	1860	1870	1880	1890	1901	1906	1911	1916	1921	1925	1930
Hjørring Amt			1801	1834															
Ålborg Amt			1801	1834															
Thisted Amt			1801	1834															
Viborg Amt			1801	1834															
Randers Amt			1801	1834															
Århus Amt			1801	1834															
Ringkøbing Amt	1769		1801	1834															
Ribe Amt	1769		1801	1834															
Tønder Amt	1769		1801	1834															
Skanderborg Amt	1769		1801	1834															
Vejle Amt	1769		1801	1834															
Haderslev Amt	1769		1801	1834															
Åbenrå Amt	1769		1803	1835															
Sønderborg Amt	1769		1803	1835															
Odense Amt	1769		1801	1834															
Svendborg Amt	1769		1801	1834															
Holbæk Amt	1771		1801	1834															
Sors Amt	1771		1801	1834															
Frederiksborg Amt	1771		1801	1834															
Bornholms Amt	1771		1801	1834															
Roskilde Amt	1771		1801	1834															
Københavns Amt	1771		1801	1834															
Præstø Amt	1771		1801	1834															
Maribo Amt			1801	1834															
Færøerne			1801	1834															
Grønland				1834															
Sydslesvig	1769		1803	1835															
Dithmarschen	1769		1803	1835															
Holstein	1769		1803	1835															
Lauenburg																			
Dansk Vestindien					1841	1846		1852											
	1771	1787	1801	1834	1840	1845	1850	1855	1860	1870	1880	1890	1901	1906	1911	1916	1921	1925	1930

© Amtskort: DIS-Danmark, Lars Jørgen Helbo og Svend-Erik Christiansen

Oversigten over indtastninger på DIS-Danmarks hjemmeside. Bag hver enkelt firkant for amt/folketællingsår skjuler der sig et amtskort

rekturlæsere og få rettelserne ført igennem på alle niveauer. Opgaverne havde som antydning et omfang, som ikke med rimelighed kunne hvile på frivillige ildsjæle.

For at anskueliggøre hvor langt arbejdet med indtastningerne af folketællingerne er kommet, har der siden september 2000 kunnet ses løbende opdaterede amtskort på DIS-Danmarks hjemmeside. Der er et kort for hvert amt og folketællingsårgang, og med forskellige farver viser kortene status for indtastningerne. Arbejdet med at opdatere disse kort har gennem årene været udført af Lars Jørgen Helbo og Svend-Erik Christiansen. Kortene ligger på adressen: <http://www.dis-danmark.dk/kipkort>

D. Lettere adgang til afskrifterne

Kildeindtastningsprojektet begynde som tidligere nævnt, inden internettet for alvor blev taget i brug, og de indtastede kilder blev de første år distribueret på disketter fra DDA, men allerede i 1996 blev disketterne erstattet med CD'ere, som kunne indeholde betydeligt flere data.

Ansatte hos DDA kom efterhånden til at stå for alt det praktiske omkring indtastningerne og Kildeindtastningsprojektet i det hele taget. Til de frivillige indtastere

skulle fremsendes fotokopier eller mikrokort af de kilder, som de ville indtaste, og de resulterende indtastninger skulle ofte sidenhen sendes videre til korrekturlæsere, inden en folketælling var helt færdigindtastet. I virkeligheden er det en tilsnigelse at tale om en færdigindtastet folketælling, for det er uundgåeligt, at der stadigvæk vil være fejl i afskrifterne, selv om der er korrekturlæst; de endelige korrekturlæsere er brugerne, som bl.a. kommer med viden fra andre kilder.

Efterhånden som afskrivningskilderne er kommet på nettet (Arkivalieronline) er den fysiske udsendelse af indtastningsforlæg næsten ophørt, men i den periode, hvor udgifterne til porto var store, betalte vi i DIS-Danmark disse (eller nogle af disse) portoudgifter.

Nu er vi kommet lidt på afstand af denne opstartsfase, og så kan det også godt afsløres, at Kildeindtastningsprojektet de første år var lidt problematisk for DDA. Statens Arkiver er jo også en slags forretning med nogle kærneopgaver, og kildeindtastningerne blev i nogle kredse ikke opfattet som en arkivopgave. Statens Arkiver kunne ikke bare uden videre afsætte personale til at betjene projektet. Det var nødvendigt at skabe en indtægt i forbindelse med Kildeindtastningsprojektet for at

dæmpe tvivlerne, og derfor måtte prisen på de udsendte disketter og siden CD er sættes en del over kostprisen for at skabe en indtægt som modvægt til nogle af udgifterne.

I 1996 oprettede DDA en hjemmeside, hvor vi uden betaling eller indlogging kan søge i de indtastede folketællinger – en side som løbende er blev opdateret og udvidet med nye data.

Med en vis stolthed kan vi i DIS-Danmark sige, at vi ikke alene var fødselshjælpere til – men også er med i – det største og ældste crowdsourcing projekt i Danmark. Et projekt, som har krævet et nært samarbejde mellem en forening, en statslig institution og en række enkeltpersoner, som ikke var organiseret nogen steder.

I dag er de ældste folketællingsårgange afskrevet, og andre er godt på vej. Færdigindtastede er tællingerne fra 1787, 1801, 1834, 1840, 1845, 1850, 1880 og 1860 bliver det måske færdig i 2014. Indtastningen af kirkebøgerne er en meget større opgave, og her der meget lang vej endnu – endnu er det kun mindre dele, som er blevet indtastet. I alt er omkring 15. mio. poster indtil videre indtastet, og langt over 1000 personer har bidraget til disse afskrifter eller en efterfølgende korrekturlæsning af det indtastede.

Samarbejde over grænserne

AF KATHRINE TOBIASEN

Folk har det med at gå sammen i foreninger for i fællesskab at kunne dyrke deres interesser. Også slægtsforskere. Der har længe eksisteret foreninger for traditionel genealogi; herhjemme har vi haft det hæderkronede Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie siden 1879.

Tidlige svenskere

Den elektroniske behandling af slægtsdata er kommet til meget senere, men allerede i 1980 dannedes i Sverige Föreningen DIS – Datorhjälp i släktsforskningen, som nok med fuld ret kan hævde at være verdens “første och största förening för datorhjälp i släktsforskningen.”

Da danske slægtsforskere begyndte at lege med mulighederne for at bruge computere til deres dataindsamling, var der altså inspiration at hente, når man bevægede sig over Sundet. Sågar navnet er der skelet til. Allerede i Slægt & Data nr. 2 kunne følgende opslag bringes:

Første fællesnordiske møder

Det første nordiske møde fandt sted i Sångå Säby i 1986 og samlede 35 deltagere. Formentlig ingen danske? Ved mødet i Åbo i 1987 var deltagerantallet steget til 48.

Jørgen Papsøe deltog som dansk repræsentant og refererede fra begivenheden i Slægt & Data nr. 1 1988. Han kunne berette om foredrag om databasers anvendelse til slægtsforskning og om opstilling af registre over sager som vielser og booptegnelser og

endda slægtsforskerfortegnelser. Særligt spændende var sikkert demonstrationen af forskellige slægtsforsknings-programmer og den afsluttende diskussion om samme.

Møde i Helsingør

Der var stor vilje til at fortsætte møderne, og allerede i 1988 var det Danmarks tur til at påtage sig værtskabet. Mødet fandt sted på LO-skolen i Helsingør i weekenden 12.-13. november og samlede 62 deltagere, 3 fra Norge, 4 fra Finland, 10 fra Sverige og 45 fra Danmark. Programmet bød igen på foredrag om problemerne omkring databaser og registre, og man tog hul på nye emner som “Modem-datakommunikation over telefonnettet” og “Internationale netværk og distributionslister.”

Bladudveksling

I 1989 har man taget et helt konkret initiativ. I Slægt & Data nr. 3 fortalte Hanne Marie & Bent Rud om *Nyt fra andre blade*. “Der vil løbende ske en udveksling imellem den svenske forenings blad og Slægt & Data, således at vi kan følge med i, hvad der sker i vort naboland.”

I januar 1990 blev DIS-Norge dannet, og den nye forening fik hurtigt vind i sejlene; allerede efter et halvt års tid var der hele 200 medlemmer fra hele landet. DIS-Danmark havde fra starten kontakt med nordmændene via modem og bulletinboard. Beretningen for 1990 talte om positive forbindelser til de nordiske DIS-organisationer. “Jørgen Papsøe

har deltaget ved et Symposium i Sverige i anledning af DIS-Sveriges 10-års jubilæum og formanden for DIS-Norge har deltaget i flere af vore medlemsmøder i København.”

Nordisk Symposium

Året efter stod den unge norske forening for Nordisk Symposium, hvor der via foredrag og debatter udveksledes erfaringer og informationer inden for “slægtsforskning og EDB”. Ved denne lejlighed var der (som vist også ved tidligere møder) en konkurrence om “den bedste slægtsbog produceret ved hjælp af EDB”. Prisen blev dette år vundet af et dansk medlem.

Ved det nordiske seminar 1992, som blev holdt i Helsinki, havde ingen af de danske bestyrelsesmedlemmer mulighed for at deltage; med i overvejelserne hørte også, at det var dyrt at sende en deltager til Finland i tre dage. I DIS-Danmark måtte man afklare, om man havde økonomiske og tidsmæssige ressourcer til den form for samarbejde. I beretningen 1992 stilledes spørgsmålet, om ikke den slags møder havde overlevet sig selv, og om man i stedet skulle se sig om efter nye og mere smidige samarbejdsformer.

Aflyst møde

Følgelig meldte DIS-Danmark fra som arrangør af seminaret for 1993, som ellers var planlagt til at blive holdt i Danmark. Et par år holdtes lav profil, men i 1996, hvor Danmark igen stod for tur, vovede man i fællesskab med SSF (Sammenslutningen af Slægthistoriske

NORDISK MØDE

OM

DATAANVENDELSE I SLÆGTSFORSKNING

Det andet nordiske møde om dataanvendelse i slægtsforskning afholdes lørdag/søndag den 14/15 november, 1987, i Åbo, Finland, med den finske forening: Datateknik för Släktforskning.

Mødet afholdes på Åbo kristeliga Högskola. Det starter lørdag kl 12.00 og slutter søndag kl 15.00.

Sproget er svensk, dansk eller norsk.

Der vil være datamater (MS-DOS, VIC 64 og ABC80) tilgængelige på mødet.

Den finske forenings adresse er:

Datateknik för släktforskning

Box 264

SF-00171 Helsinki

Finland

Postgiro 534137-9

Tlf. 009 358 21423503 dagtid, Leif Mether

Jørgen Papsøe håber på at kunne deltage i mødet, hvor han i så fald vil fortælle om det danske initiativ inden for området.

* * * * *

Foreninger) og Samfundet (for Dansk Genealogi og Personalhistorie) at påtage sig at arrangere det årlige møde 31. maj-2. juni i København.

Mange sejl var sat til; det faglige indhold skulle bestå af foredrag om interskandinavisk migration, administrative inddelinger i Norden, om at skrive slægtsbog og om etik og undervisning i slægtsforskningen. Sideløbende skulle der være udstillinger og demonstrationer af diverse hjælpemidler.

Desværre måtte sejlene tages ned. I beretning 97 hedder det, at konferencen "blev aflyst bl.a. på grund af svigtende deltagertilslutning. Bestyrelsen vil gerne give sin fulde støtte til og anerkendelse af det kæmpearbejde planlægningskomiteen udførte. Havde det ikke været for den, var tingene aldrig nået dertil, hvor de rent faktisk nåede. Der har været holdt ét nordisk samarbejds-møde, hvor repræsentanter fra DIS-Danmarks bestyrelse deltog."

Initiativer og projekter

Det nævnte møde fandt sted 10.-11. maj 1997 i Oslo, og her var et vigtigt punkt på dagsordenen det nordisk samarbejde i almindelighed. Udvekslingen af blade foreningerne imellem havde indimellem haltet noget, men der var enighed om at forsøge at stramme op. Desuden kunne møderne bruges til at præsentere initiativer og projekter i de enkelte lande – til inspiration for naboerne. Og endelig var der planlægningen af en ny nordisk konference, som der var masser af vilje til.

Men gode viljer gør det ikke alene. Konferencen, der var planlagt i Stockholm i oktober 1998, måtte aflyses – tilslutningen var for ringe. Der blev holdt et formandsmøde i september i Karlstad, som DIS-Danmark meldte afbud til. Ressourcerne skulle anvendes på andre, mere nære ting, og i stedet ville man satse på nordisk kontakt via mail/telefon.

Hjælp til medlemmerne

I anledning af DIS-Norges 10-års jubilæum sendte Svend-Erik Christiansen, daværende formand for DIS-Danmark, en hilsen til jubilaren, der var en blanding af en gratulation og en præsentation af "os selv og vore tanker om det videre nordiske samarbejde". I skrivelsen formulerede han følgende ønsker til det fremtidige samarbejde:

"Slægtsforskning på tværs af landegrænserne er besværligt, og her har vi som slægtsforskningsforeninger en vigtig opgave, nemlig at vi gør vore landes genealogiske muligheder mere gennemskuelige for hinanden. Det er også vigtigt, at vore medlemmer får lettere ved at finde hinanden på tværs af landegrænserne, så vi gensidigt kan komme til at hjælpe hinanden og undgå de besværlige rejser, som for manges vedkommende fremstår som en uoverstigelig forhind-

dring. Et vigtigt fremtidigt mål i vores nordiske samarbejde er derfor, at vi kommer til at bevæge os mere i den retning. Det kunne f.eks. være i form af informerende artikler i hinandens medlemsblade eller mere målrettede oplysninger på vore hjemmesider.”

Dansk fravær

År 2000 blev der holdt to møder i Sverige, i august og september. Det sidstnævnte skulle markere DIS-Sveriges 20-års jubilæum. Det skete uden deltagelse fra Danmark, men til gengæld var der interesse for et samarbejde omkring en fællesnordisk database for udveksling af slægtsdata. Sverige havde længe haft deres DIS-Byt, og Norge havde udviklet DIS-Treff. Her kunne Danmark passende være med, og i de følgende år blev samarbejdet stille og roligt (måske en tand for roligt?) udbygget. Der var en del sten, der skulle ryddes, hvis DIS-Danmark skulle leje sig ind i den norske database. Dels at DIS-Treff bestyredes af én enkelt mand, som alt skulle aftales med, dels at der skulle fastsættes en form for betaling.

Gitte Christensen på den norske slægtsforskerdag i 2012

Slægtsforskerdage i Ronneby

I 2003 var samarbejdsånden så meget ovenpå, at DIS-Danmark sendte to repræsentanter til Sveriges Slægtsforskerforbunds slægtsforskerdage i Ronneby i Blekinge i august. De to udsendte vendte hjem og kunne berette om en travl weekend med mange fore-

spørgsler fra svenskere med danske aner og med rig lejlighed til at vise foreningens hjemmeside og de muligheder, den indeholdt.

Året efter blev der igen sendt repræsentanter af sted til det nordiske møde i Östersund, og man havde fået så meget blod på tanden, at seks mand, to projektorer og tre pc'er fik til opgave at passe standen ved slægtsforskerdagene i Göteborg i 2005. Igen oplevede man stor interesse fra svenske slægtsforskere, der håbede på hjælp og generelt var glædeligt overraskede over, at alt i Danmark var gratis – helt modsat forholdene i Sverige, hvor det også var hundedyrt at købe sig ind med en endda ganske beskedent stand.

NORDGEN

Sideløbende deltog DIS-Danmark (oftest ved formanden) i NORDGEN-møderne. NORDGEN, der står for Nordisk genealogisk samarbejdskomité, var stiftet i 1993. Komitéen skulle finde emner, som der kunne arbejdes sammen om. Det kneb lidt, men en fælles nordisk-engelsk slægtsforskerordbog

Formændene for henholdsvis DIS-Norge og DIS-Danmark, Torill Johnsen og Susanne Fuglsang, ved et møde i 2014

på nettet kunne der opnås enighed om. Dog kneb det så igen i anden ombæring med at føre idéen ud i livet, men en ordbog blev det til, og den kan ses på adressen nordgen.com/ordbok. Udveksling af tidsskrifter og generel idéudvikling var andre punkter på programmet.

Tyske interesser

2005 var også året, hvor man forsøgte at udbrede samarbejdet til områderne syd for grænsen. Kasserer Werner Wittekind deltog i tyske slægtsforskerdage i Hannover 9.-12. september. Han kunne rapportere om rimelig interesse blandt deltagerne i konferencen, men konklusionen blev alligevel, at det var mest hensigtsmæssigt, at vi begrænsede os til de gamle danske hertugdømmer.

Hektisk weekend i Stockholm

Året efter blev der igen sendt seks bestyrelsesmedlemmer, udrustet med projektorer og pc'er til de svenske slægtsforskerdage i Stockholm den 12.-13. august. Merete Nielsen, forholdsvist nyvalgt til bestyrelsen, fortalte i Slægt & Data nummer 3 2006:

“Det var en hektisk weekend, hvor tiden bare fløj afsted. Vi havde ikke opgjort, hvor mange besøgende vi havde, men der var rigtigt mange. Begge dage havde vi mere end nok at gøre med at hjælpe folk.

Men jeg synes, det var rigtigt spændende og lærerigt at være med i de dage. Det har også været sjovt at være med til at udbrede kendskabet til søgemulighederne efter aner i Danmark. Og jeg er meget imponeret over, at man i Sverige kan stille et sådant arrangement på benene år efter år. Nu sidder jeg tilbage med en tanke – tænk, hvis det kunne lade sig gøre i Danmark?”

Nytte for medlemmerne?

2007 måtte der igen sendes en større delegation til slægtsforskerdagene i Halmstad. Spørgelysten var stor, og for ikke at stille de udsendte over for en håbløs opgave var det nødvendigt med et vist antal til at passe standen. Flere udsendte betød større udgifter, og efterfølgende blev der overvejet grundigt i bestyrelsen: Er det penge og tidsforbruget værd? Det kan ikke være rimeligt, at vi stiller op for primært at hjælpe tilstedeværende slægtsforskere på vej i de danske systemer. Det skulle gerne være sådan, at vores medlemsskare i bred almindelighed også får noget ud af deltagelsen, om ikke andet så måske i form af nye medlemmer fra Sverige. Det sidste var svært at måle, og derfor pegede tommelfingeren mest nedad for yderligere deltagelse. Men der var dog vilje til at give samarbejdet en reel chance.

Ligeledes ville man gerne udvide kontakten til Tyskland, især den nordlige del, og takket være bestyrelsesmedlem Inger Buchards engagement i området blev der oprettet kontakter. Desværre blev der ikke fulgt op på disse, da Inger forlod bestyrelsen. Mange projekter står og falder desværre med, at man har den rigtige person på det rigtige sted ...

Nedskæring

Formandskabet i NORDGEN går på omgang mellem medlemslandene, og i 2008 havde Danmark tøjlerne. Det årlige møde blev følgelig holdt i København. Årets beretning fortalte, at der var brugt ca. 30.000 kr. på det nordiske samarbejde, mest til finansiering af deltagelse i diverse svenske og norske møder. Igen var problemet, at det var svært at få øje på, hvad gavn vores egne medlemmer kunne have af indsatsen. Holdningen var, at der skulle skæres

betragteligt ned på den nordiske indsats.

Samarbejde på lavt blus

Samarbejdet fortsatte på lavere blus. DIS-Danmark lod sig repræsentere ved en enkelt mand ved DIS-Sveriges 30 års jubilæum og DIS-Norges 20 års dito i 2010. I de senere år har repræsentationen været en smule mere talstærk; medlemmer af bestyrelsen deltog således med en stand ved de svenske slægtsforskerdage i 2012 og 2013 i henholdsvis i Gävle og Köping. Begge år deltog vi i den norske slægtsforskerdag i Oslo, hvor vi også forventer at deltage i 2014, hvor temaet bliver 200-året for løsrivelsen fra Danmark. Samme år gæstede bestyrelsen for DIS-Norge København og havde et uformelt møde med de danske kolleger. Et synligt resultat af disse kontakter er udveksling af artikler. Gitte Christensen har skrevet om at slægtsforske i Danmark, og til gengæld har vi i Slægt & Data kunnet bringe vejledninger i at søge familie i Norge og Sverige.

Linjen i DIS-Danmarks engagement i udlandet ligger fast: Vi stiller ikke op for at hjælpe vore naboer med anejagten i Danmark. Vi er der for at være repræsenterede og for at skabe kontakter med søsterforeningerne og ad den vej inspirere hinanden.

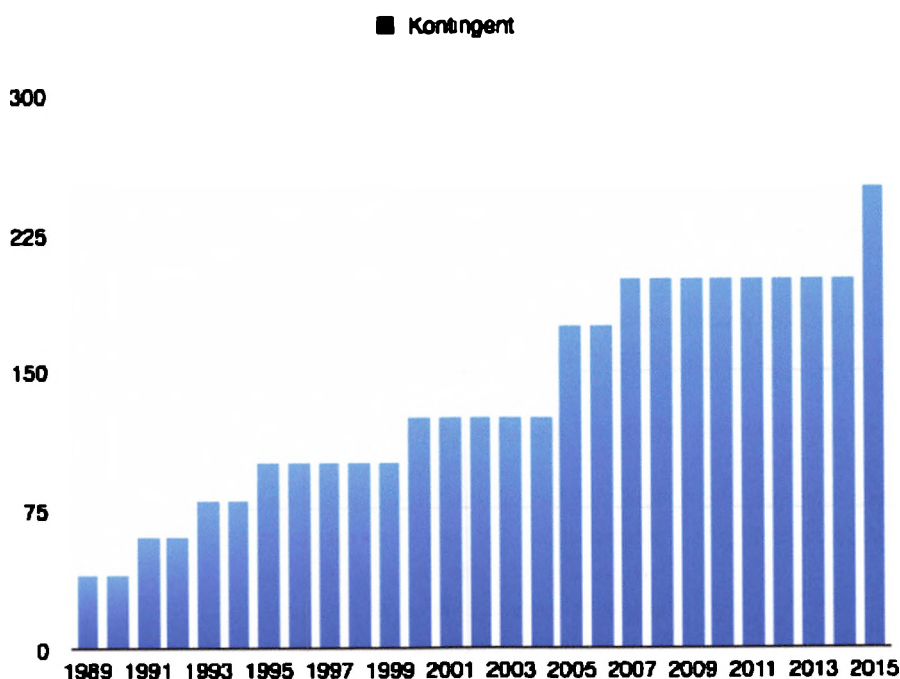
Men en form for samarbejde er man åben over for fra alle parter. Et klart og godt eksempel på dette er den aftale DIS-Norges og DIS-Danmarks bestyrelser indgik i januar 2014 i Oslo. Den betyder, at medlemmer af de to foreninger har fuld adgang til hinandens hjemmesider og alle de tilbud, der ligger her. Kun medlemsbladene er holdt uden for aftalen – dem får alene de nationale medlemmer tilsendt.

Kontingentet gennem tiderne

I den spæde start var der ikke noget, der hed kontingent. DIS var en arbejdsgruppe, der fik støtte til sine aktiviteter fra moderforeningen (Samfundet) og desuden klarede udgifterne ved brugerbetaling. Men da babyen skulle til at stå på egne ben, måtte der findes en ordning. Først og fremmest kostede det at få sendt de fire numre af medlemsbladet ud, som alle skulle have fire gange årligt. Derfor kunne man læse følgende i S&D nummer 2, 1989:

“Slægt & Data bliver denne gang udsendt til samtlige registrerede personer i vort medlemsregister, men fra og med årgang 3, nr. 3 vil udsendelse kun ske, hvis kontingentet på 40 kr. er betalt. (det svarer til 1,538461538 pakker cigaretter for 4 numre af SLÆGT & DATA, incl. forsendelse, det er da billigt!).”

Så billigt kunne det ikke blive ved med at være! Efter et par år blev kontingentet sat op med 20 kr. og siden har det med mellemrum fået et nøk opefter, indtil det nuværende 200 kr., som faktisk har været gældende i syv år. Det er stadig billigt, selv om der nu må spares godt 4 pakker smøger for at dække udgiften ind! Og selv om der er forslag om en tiltrængt stigning i kontingentet i 2015.

Logo og navn

Af KATHRINE TOBIASEN

Enhver forening eller institution har brug for noget, der gør det nemt for omverdenen at genkende den, for hurtigt at kunne adskille den fra alle andre foretagender. Et navn, der både siger noget om foreningens formål og er nemt at huske, er det vigtigste

element, og navnet var på plads fra starten i DIS-Danmark. Det næste element i foreningers bestræbelser på at være genkendelige er et logo, et billede, der klart og tydeligt signalerer, hvem det er, der her er på banen. Det kan undre lidt, at DIS levede en del år

uden et egentligt logo – ud over det lidt omskiftelige 'hoved' med en tegnet computer, der prydede hvert nummer af Slægt & Data, og som ikke egnede sig til at optræde som f.eks. brevhoved.

Logo til DIS-Danmark ?

– Ideer ønskes!

Bestyrelsen har talt om, at Slægt & Data har brug for en ansigtsløftning, og DIS-Danmark har ligeledes brug for et logo og brevhovede, der kan præsentere os pænt over for omverdenen.

Imidlertid har det dels knebet med tiden, dels med ideerne – ingen i bestyrelsen har specielle evner eller uddannelser, der giver forudsætning for et sådant arbejde.

Vi vil derfor opfordre enhver, der har et forslag eller idé, til at skrive til os. Måske er der blandt vore medlemmer en med specielle kreative evner eller specielle forudsætninger.

Vi kunne tænke os

1. Et logo eller ideogram, der klart indeholder essensen af DIS-Danmarks virke – det lyder måske svært, men egentlig skal det blot rumme noget med en computer og noget slægtsforskning.

Dette logo skulle så erstatte den – efterhånden noget bedagede computer, der er trykt i Slægt & Data's hoved. Endvidere skulle logoet kunne bruges på brevpapir eller andre udsendelser, ligesom det kunne indgå i skærbilleder i vores programmer.

2. Et brevhoved – eller brevpapir – (hvor logoet kan indgå) og hvor teksten eller

måske kun typerne kan bruges i både Slægt & Data's hoved.

Mange kalder vores forening: Slægt & Data, og mange forstår ikke, hvad DIS står for (der er efterhånden mange andre foreninger, der bruger forkortelsen DIS), og vi finder det derfor af betydning, at vi udadtil kan præsentere os på en letgenkendelig og meget gerne letforståelig måde.

Kom frit frem med enhver idé ...

Ideer og forslag kan blive trykt i næste nummer af Slægt & Data – hvis der kommer rigtig mange, bliver det muligvis nødvendigt, at bestyrelsen nedsætter en 'ad hoc'-gruppe til vurdering af forslagene eller selv udvælger nogle. Hvis det er muligt vil alle forslag blive bragt i bladet, og medlemmerne kan så stemme om, hvilket forslag, der skal bruges.

Vi regner med, at logo m.v. skal tages i brug ved årsskiftet 1993/–94, så deadline for forslag er 15. juli – brug sommerferien til at tænke på det! Afstemningen foregår efter september-nummeret er udkommet og indtil deadline 15. oktober (for december-nummeret) således, at resultatet kan bringes i december.

Vi beder alle om at hjælpe os og håber på mange forslag. – På forhånd tak!

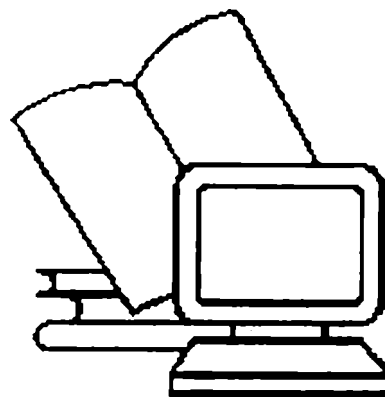
Behov for et logo

I 1993 var DIS-Danmark vokset til en forening med ca. 900 medlemmer, og nu rumlede tankerne om behovet for et logo. Det resulterede i følgende indlæg i Slægt & Data nr. 2 1993:

At designe et flot og brugbart logo er ikke bare noget, man sætter sig ned og gør. Det væltede da heller ikke ind med forslag. Faktisk kom der kun tre, og ingen af dem sad lige i øjet, så ved næste bestyrelsesmøde blev det bestemt, at man ville bede forslagsindsenderne om at arbejde videre med deres udkast.

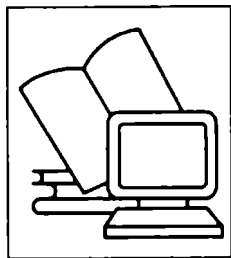
Langsommelig proces

Afgørelsen trak ud, og der var stille om logo-eftersøgningen i de næste numre af bladet. Nogen af-

DIS

POSTADRESSERET BLAD

Slægt & Data

September 1994 8. årg

DIS-Danmark

stemning blandt medlemmerne blev det heller ikke til. De nye forslag var stadig ikke tilfredsstillende. Men i 1994 fik foreningen en ny kasserer, Jens J. Jerichow, og hans datter Ida arbejdede med grafik og design. Man udvalgte et af forslagene, en tegning af en halv bog og en halv computer, lavet af Arne Julin, og bad hende se på, hvad hun kunne få ud af det.

På generalforsamlingen den 9. april 1994 kunne bestyrelsen meddele, at et nyt logo var under udarbejdelse. Ida Jerichow udarbejdede to nye forslag, og det ene, der på en enkel og anskuelig måde koblede kilder og computer i en samlet og afrundet form, faldt i bestyrelsens smag. Det kunne ovenikøbet spejlvendes, hvis det eksempelvis skulle placeres i højre side af et brev. Resultatet strålede medlemmerne i møde i Slægt & Data nr. 3, hvor det fik lov til at fylde hele forsiden.

Ud over at pryde forsiden på nr. 3 fik man lavet specielle kuverter til forsendelsen af nummeret, hvor logoet var påtrykt.

Med logoet havde man valgt en fremtidsikret model, som kom til at holde 12 år. Det var enkelt

og stilrent og kunne tåle både at blive forstørret og kørt ned i helt lille format. Endvidere kunne det snildt anvendes i både blåt og grønt, som var foreningens foretrukne farver. Ligesom det fik en meget fremtrædende plads på startsiden på DIS' første hjemmeside.

Konkurrence om nyt logo

Men alting har sin tid, og i 2006 var logoet igen oppe at vende i bestyrelsen. Nogle medlemmer fandt, at det efterhånden var noget bedaget. Computeren lignede ikke rigtigt tidens foretrukne pc'er, og protokollerne var måske for dominerende? Der var enighed om, at logoet godt kunne trænge til en opfriskning, og i Slægt & Data nr.

4 2006 blev udskrevet en konkurrence om det bedste nye logo til foreningen. Det nye logo skulle kunne anvendes til bl.a. hjemmeside, nyhedsbrev, bladet, brevpapir, annoncer og skulle kunne trykkes på bæreposer, trøjer, plasticposer og plakater.

Fristen var den 1. marts 2007, og der indløb en del forslag, dog ingen der udløste det helt klare bingo. I Slægt & Data nr. 2 2007 blev fristen forlænget til den 1. september. Det indbragte lidt flere bidrag, heriblandt både flotte forslag og fantasifulde ideer. Men som det hed, da afgørelsen blev bragt i nr. 4, så er det *“ikke helt let at designe et logo, der ligevægtigt afspejler begge foreningens 2 grundpiller, nemlig slægtsforskningen og databehandlingen, og det kneb da også lidt på dette punkt ved nogle af forslagene”*. Der blev udpeget en vinder, kreeret af Simon Bak, en nevø til DIS-medlem Lisbeth Bak. Logoet præsenterede en charmerende sammensmeltning af protokollen og computeren, og en dinglende mus føjede et ekstra muntert pift til.

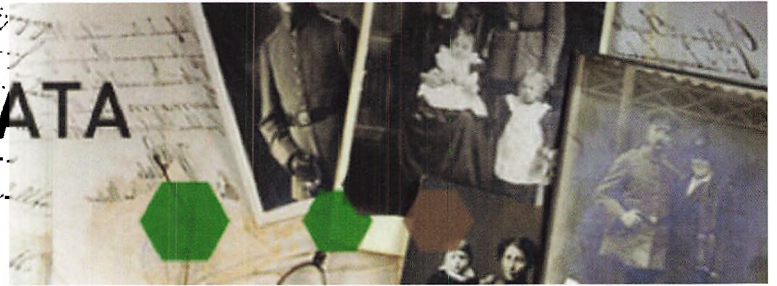
Men da logoforslaget blev forelagt bestyrelsen, var der flertal for, at det gamle logo alligevel var bedre – eller måske snarere, at det nye ikke var så meget bedre, at det kunne begrunde en udskiftning, med de udgifter og den forvirring, det ville medføre. Derfor ville man ikke i nærmeste fremtid se et nyt logo. Men der arbejdedes med *“fornyelse af hjemmesiden, så måske sker der noget til den tid.”*

Hjemmesidedesign

Det sidste kom til at holde stik. Foreningen fik efter et stort og langvarigt forarbejde sin nye hjemmeside i sommeren 2010. Arbejdet på den var udført af et professionelt firma, som også tog sig af designet. Hjemmesiden fik et nyt hoved, nye grønne og brune

SLÆGT & DATA

DIS-DANMARK

farver og et stort s i 'Slægt' med de karakteristiske sving som et iøjnefaldende og letgenkendeligt blikfang. Designet var primært lavet med henblik på hjemmesiden, men efter nogle måneder blev det med held overført til bladet, og det fungerede også med små tilrettelser fint som brevhoved og logo på forskellige udgivelser.

Nyt navn til foreningen?

I forbindelse med oprettelsen af den nye hjemmeside, blev foreningens navn igen engang diskuteret. Vi mødte allerede ved efterlysningen af ideer til det første logo tanker om, at DIS måske ikke var det mest velvalgte navn? Der var andre foreninger med samme initialer, og hvad var det egentlig, DIS stod for? Mange kaldte allerede dengang foreningen for 'Slægt & Data'. Det fortalte kort og klart, hvad det drejede sig om, og dette navn blev medlemmerne mindet om, hver gang de fik bladet i hænderne. Siden kom hjemmesiden,

hvor 'DIS-Danmark' i store typer faldt den besøgende i øjnene. En række underafdelinger under DIS kunne virkelig smart døbes DIS-Forum, DIS-Nyt, DIS-Fadder osv., og ad den vej blev navnet DIS slået godt fast, så man i dag eksempelvis kan høre folk ude i byen tale om, hvad der foregår 'på DIS' (underforstået hjemmesiden eller DIS-Forum). En anden ting, som der – i hvert fald i nogles øjne – burde tages hensyn til, var samhørigheden med de nordiske søsterforeninger, der også bar DIS-navnet.

Debatten kom op igen, foranlediget af at folk med forstand på kommunikation på nettet skulle rådgive om designet af hjemmesiden. De kunne med rette holde på, at ordet DIS var totalt intetsigende for folk, der ikke på forhånd kendte til foreningen. Databehandling var desuden et ord, som nærmest var på vej ud af sproget, så Databehandling i Slægtsforskning var et navn, der

var ude af trit med tiden. I stedet foreslog fagfolkene, at man holdt sig til den udmærkede titel på foreningens tidsskrift og udvidede den til også at være hjemmesidens navn. DIS kunne man så beholde som en slags undertitel, skrevet med mindre bogstaver under Slægt & Data. Mange nye medlemmer og ikke-medlemmer tror f.eks., at foreningen hedder Slægt & Data og har aldrig hørt om DIS-Danmark.

Vedtægtsændring

Sidste trin i udviklingen er, at et forslag til vedtægtsændringer, som forelægges generalforsamlingen i selve jubilæumsåret, lægger ud med en ændring af foreningens navn fra *DIS-Danmark*, *Databehandling i Slægtsforskning* til *DIS-Danmark*, *Slægt & Data*. Hvordan forslaget bliver modtaget på generalforsamlingen vides af gode grunde ikke, men traditionen tro vil det nok give anledning til debat.

Hjemmesiden

AF JENS VERNER NIELSEN OG KATHRINE TOBIASEN

I 1997 skete det! Det havde de sidste par år spiret livligt på internettet, enhver virksomhed, institution eller forening med respekt for sig selv oprettede en hjemmeside. Den 24. marts var det DIS-Danmarks tur til at vise flaget, og i Slægt & Data nr. 2 tog webmaster selv ordet og fortalte om foreningens nye kanal til medlemmerne og historien bag den.

Artiklen fortsatte:

“Der er nu gået et par måneder med den nyopsatte kommunikationskanal, og der kan derfor være grund til at præsentere den også for de medlemmer, der endnu ikke har haft mulighed for at se den “on-line”.

Jeg tror, at Internet – eller noget der ligner – vil blive lige så almindeligt for os alle sammen, som te-

lefonen er blevet. Derfor kan der være grund til at fortælle lidt om forhistorien til den DisHjemmeside, der nu er etableret. Vi er vel en slags historikere?

Forhistorien

I løbet af 1995 eksploderede medieomtalen af det tilsyneladende nærmest mirakuløse Internet. Computer-tidsskrifter og aviser-nes edb-tillæg var fulde af lovprisninger og falbyden af profetiske udtalelser om den helt eventyrlige indflydelse, Internet ville få på alle sider af vores tilværelse. Det var specielt efter fremkomsten af de grafikbaserede værktøjer til håndtering af nettet, som efterhånden blev opfattet som identisk med den hypertextbaserede http-protokol og den grafiske adgang til Internet via WWW-servere.

Som skolebibliotekar havde jeg gennem nogle år haft adgang til Internet via protokollerne Gopher med tekstbaserede servere og via Lynx, der er en slags tekstbaseret bagdør til WWW. Det rodede jeg en del med uden helt at kunne få øje på det snedige deri.

Jeg oplevede det oftest som en meget ustabil tidsrøver med en masse tilretten og justering af log-filer, inden der kom information ud af det.

Jeg gik med en fornemmelse af, at det vist var en meget lille fis i en meget opreklameret hornlygte. Jeg var nysgerrig, men skeptisk.

I septemberudgaven af “Slægt & Data” havde Eli Hagerup en artikel om brug af e-mail til udveksling af genealogiske oplysninger. Det var

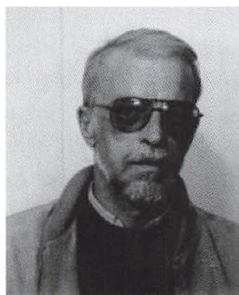
Dishjemmeside / DisWeb

Af Jens Verner Nielsen

Den 24. marts i år blev på flere måder en mærkedag for mig - og måske også for vores forening. Den dag kunne jeg med spændingens krymten i maven efter månede-rens læsning og hidsig surfen på Internet og ugers programmeringspilleri i HTML lægge den nye udgave af DIS-Danmarks hjemmesider ind på adressen hos foreningens interne-

tudbyder, DK-Online. Umiddelbart efter rundsente jeg - meget stolt over min nyerhvervede titel som WebMaster - et introduktionsbrev til de medlemmer, hvis e-mail-adresse jeg kendte. Det brev vil jeg hermed sende til alle vore medlemmer og efterfølgende udbyde i artiklen her.

Brevet lød:

Kære venner.

Så er der nyt om DIS-Danmarks „Dishjemmeside“.

Efter i trekvart år at have fungeret i en foreløbig udgave er sættet af sider nu fuldstændigt omstruktureret efter de retningslinier, bestyrelsen fastlagde i efteråret.

De retningslinier siger, at siderne både skal præsentere foreningen, formidle oplysninger til medlemmerne og ikke mindst være et redskab i slægtsforskningen for både vore egne medlemmer og for fremmede, der søger oplysninger om genealogiske forhold i Danmark.

Det er ikke meningen, at det skal være bestyrelsens hjemmesider og slet ikke den lille WebMasters. Det skal være medlemmernes hjemmesider! Det skal være et værktøj til informationsformidling for alle med interesse for genealogi.

Nu er struktur og lay-out fastlagt. Skelettet er der med en lille smule kød på. Og så er det op til os alle sammen at få kød på skelettet, så det kan blive stedet, hvor erfaringer deles.

Den elektroniske informationsformidling er ny for de fleste af os, men hvis vi deler de ubehagelige erfaringerne vi erhverver os, altså: telefonregninger, vil det blive nemmere for de, der efterhånden kommer til.

For det gør det! Jeg er overbevist om, at det, vi er ved at bygge op, inden længe vil være helt selvfølgelig hverdag for os alle sammen.

Men opgaven er erfaringsdeling. Derfor:

Meld tilbage. Kom med forslag til udbygning. Pind de fejl, jeg har lavet. Gør erfaringer og fortæl om dem.

Men vær forberedt på, at jeg er tung at danse med! Jeg hopper ikke med på det første det bedste indfald. Gode ideer er gode nok. Kom bare med dem! Men erfaringer er bedre!

Vi har jo lov til at tænke os om, og jeg opfatter det som en del af min opgave at sikre, at vi ikke øger det kaos, der er på vej på nettet, men stille og roligt skaber overblik og struktur, så informationerne kan flyde frit uden at drukne i støj og anak og ligegyldige gentagelser. Men Klik og kig på : <http://www2.dk-online.dk/users/dia-danmark>

Og meld så tilbage med dine erfaringer og oplysninger, så vi alle bliver en lille smule klogere for hver gang, vi er „på nettet“.

God fornøjelse.

Jens i Høruphav

vist den første omtale af Internet i bladet, og det var før Eli Hagerup eller ret mange andre medlemmer havde WWW-adgang.

Men samtidig kunne vi se, hvordan ikke mindst de amerikanske genealogiske tidsskrifter var fulde af artikler om Internet som redskab for slægtsforskningen, men også hvordan søsterforeningerne i både Sverige og Norge gav sig i kast med alt det nye med hjemmesider og e-mail og links og alle de andre frække ord og begreber, der optrådte stadigt hyppigere. I bestyrelsen begyndte vi så småt at diskutere, om det var noget, vi skulle se nærmere på, og hvordan vi så skulle gribe det an. Det begyndte at rumle.

Jeg var i efteråret 95 startet på et EDB-kursus, hvor jeg havde mulighed for at lave et lille speciale om Internettets anvendelsesmuligheder for undervisningen i Folkeskolen med masser af lejlighed til surfen rundt på nettet. Der var godt nok ikke meget at finde til dansk undervisningsbrug, men så meget desto mere om genealogi på amerikanske servere. Jeg downloadede og udskrev i store stakke og var vildt imponeret over alle de muligheder, der her måtte være for at blive klog og dygtig, for at finde guldgruber af oplysninger og ideer fra begavede mennesker overalt på kloden. Men stadig med den skeptiske nysgerrighed som grundholdning, for dels var der jo rent faktisk ikke nogen af de mange oplysninger, jeg lige stod og manglede, og dels tog det stadig en forfærdelig tid at få forbindelse og finde rundt – og fristelserne til fortabelse var større end tilbøjelighederne til fordybelse.

Den første udgave

Så i foråret 96 begyndte det at gå stærkt. Udvekslingen af overvejelser og erfaringer bestyrelsesmedlemmer-

ne indbyrdes var intensiveret, og i årets første nummer af Slægt & Data opfordrede redaktøren medlemmer med Internet-erfaringer til at skrive til bladet herom. Det resulterede i et juni-nummer med flere vægtige artikler om brug af og erfaringer med Internet. Fælles for artiklerne var opfordringer til andre om også at komme i gang med at bruge de nye kommunikationsmuligheder til slægtshistorisk arbejde. Omtrent samtidig med at bladet kom på gaden, var den første DisHjemmeSide blevet tilgængelig på Internet.

På generalforsamlingen i april var bestyrelsen blevet opfordret til at "gå på nettet", og efter forhandlinger i bestyrelsen tog vores vakse redaktør en rask beslutning og købte adgang hos DK-Online med e-mail adresse til foreningen og ret til 5 Mb til websider. Hanne Rud satte sig ind i HTML-programmering og fik lavet en serie websider, der dels præsenterede foreningen og dels gav nyttige henvisninger til andres websider. Siderne var ment som en første prøveudgave for at samle erfaringer både med opsætning og vedligeholdelse af websider, men også for at få indtryk af behovet for en sådan kommunikationskanal. Det viste sig hurtigt, at der var interesse for DIS's hjemmeside. Den blev lige fra starten dagligt læst af 8-10 besøgende og e-mail-postkassen fik et stigende antal henvendelser. I bestyrelsen var det besluttet, at sommeren skulle bruges til indsamling af flest mulige oplysninger om brug af Internet, så vi alle på bestyrelsesmødet i august kunne være bedst muligt rustede til den egentlige planlægning af foreningens brug af det nye medie.

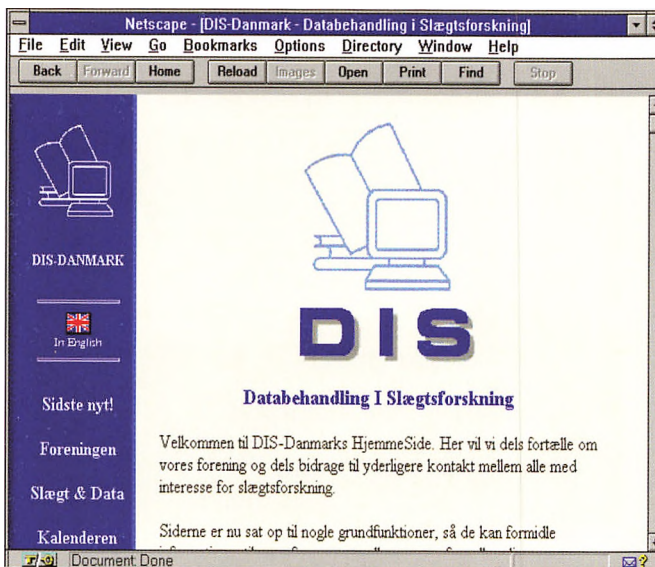
Bestyrelsens retningslinier

Til bestyrelsesmødet sidst i august havde formanden udarbejdet et skriftligt oplæg, der blev grundigt gennemgået og suppleret med den

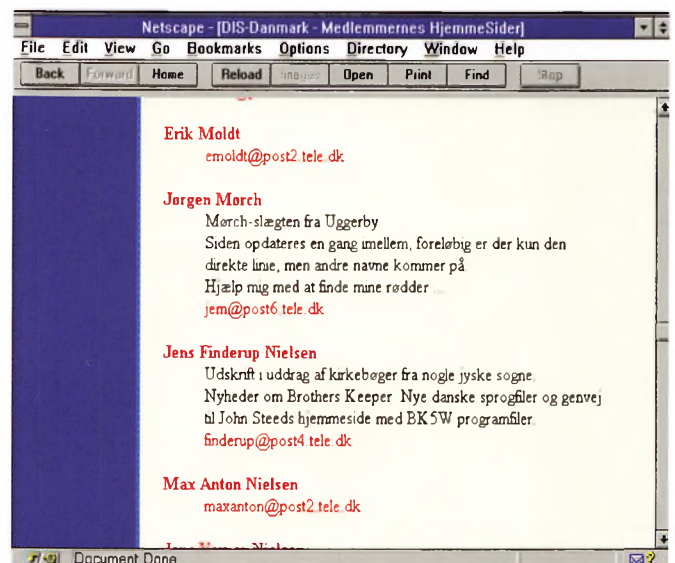
viden og de erfaringer, vi havde erhvervet i de forløbne måneder. Forhandlingerne resulterede i både formulering af nogle overordnede retningslinier for opsætningen af DisHjemmeSide og i en disposition for indholdet på siderne. Det overordnede formål blev formuleret som det dobbelte, dels at præsentere foreningen i både en dansk og en international sammenhæng og dels at stille værktøjer til rådighed både for medlemmer og for ikke-medlemmer. Med afsæt i denne formålsformulering blev der besluttet en disposition for siderne.

Der skulle være en indledende del, der præsenterede foreningen i stil med den præsentationspjece, vi deler ud på arkiver og biblioteker. En anden del skulle præsentere bestyrelsen med links til evt. e-mail adresser. "Slægt & Data" skulle præsenteres f.eks. med årsregister for de seneste år og evt. udvalgte artikler og med e-mail-link til redaktøren. Desuden skulle mødekalenderen fremlægges evt. med mulighed for tilmelding og med korte referater af mødernes indhold. Yderligere skulle der være generelle henvisninger med korte beskrivelser først og fremmest til informationskilder her i landet. Og endelig skulle det forsøges at lave et slægtsarkiv, hvortil interesserede kunne henvende sig med anetavler ordnet efter efternavn. Der kunne også være henvisninger til danske hjemmesider med slægtsoplysninger, og der kunne evt. være en gæstebog til spørgsmål og kommentarer. Men udarbejdelse af en egentlig spørgeside til efterlysning af aner ville vi udsætte til afklaring af HFH's planer med deres nyoprettede hjemmesider, idet der jo ikke var nogen grund til at gå i hinandens bede eller til at lave dobbeltarbejde.

Endelig blev det besluttet, at John Thomsen, der som mere erfaren Internet-bruger havde deltaget i

Forsiden på DIS-Danmarks første rigtige hjemmeside

En vigtig del af hjemmesiden var præsentationen af medlemmernes private sider

bestyrelsesmødet, og undertegnede skulle udgøre et internetudvalg, der skulle fremstille den nye udgave af DisHjemmeSide.

Fremstillingen

Nu var det så op til John Thomsen og undertegnede at stå for det videre arbejde med fremstillingen af DisHjemmeSide efter bestyrelsens retningslinier.

Vi var helt på det rene med, at vi begge nok var brugere, men ikke webdesignere eller html-programmører. Vi aftalte, at vi havde brug for at lære værktøjet at kende helt fra bunden af, finde hjælpemidler og programmer til fremstilling af kode, til håndtering af grafik og til trafik på og vedligeholdelse af siderne. Vi blev enige om, at vi kunne begynde med at fremstille vore egne private hjemmesider for der at gøre de grundlæggende erfaringer, inden vi kastede os ud i det større projekt med DisHjemmeSider.

Det blev et spændende efterår med meget helt nyt at sætte sig ind i for en halvgammel skolelærer. Det kom til at tage noget længere tid, end jeg havde forudset. Dels er det jo hobbyarbejde i fritiden, og nok

har lærere altid fri, men alligevel ...! Først sidst i november havde jeg mine private sider på Nettet – en del erfaringer klogere, men også med ny opmærksomhed på mange små og store problemstillinger, der skulle afklares og tages stilling til inden udformningen af det større projekt med DisHjemmeSider. Det blev en tid med et stort telefonforbrug – ikke bare til surfen rundt efter gode ideer, men nok så meget til samtaler med mange venlige og hjælpsomme mennesker til afklaring af en masse små og store problemer.

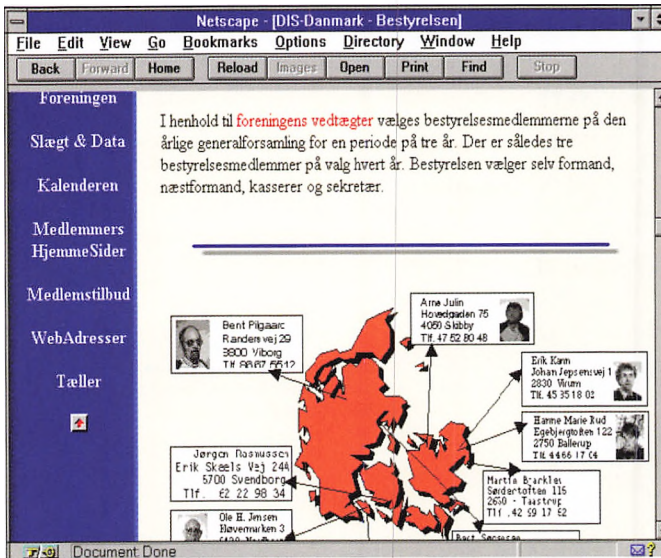
Men stadig var der ikke skrevet en eneste linie html-kode til den nye udgave af hjemmesiden.

På et bestyrelsesmøde i februar havde vi igen DisHjemmeSide på dagsordenen. Her blev flere tvivlsforhold sat på plads, og det blev besluttet, at som "Slægt & Data" havde en redaktør, skulle DisHjemmeSide have en webmaster, der stod med det endelige ansvar for opsætning af siderne og for den efterfølgende vedligeholdelse.

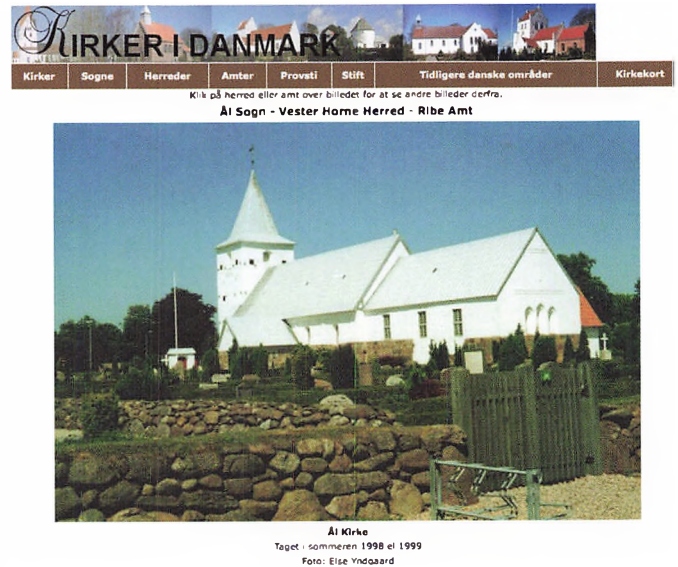
Undertegnede blev webmaster og kunne i den egenskab selv aftale samarbejde med de medlemmer,

der havde tilbudt at medvirke ved udarbejdelse og drift af hjemmesiderne. I uge 10 skulle jeg aflevere en større opgave, der havde taget det meste af min frie tid i et par måneder – og derefter kunne jeg endelig gå i gang med at skrive html-koden dels efter bestyrelsens retningslinier, dels efter de tanker og ideer, jeg havde samlet sammen i vinterens løb".

Artiklen fortsatte med at beskrive og forklare hjemmesiden og dens opbygning i præsentationsdelen med korte forklaringer og kommunikationsdelen med mødekalender, "Medlemmernes hjemmesider" og relevante links til f.eks. andre foreninger. Fremtidsplaner blev også luftet; her nævntes oversættelse af de dele af siden, der kunne have interesse for udlændinge, og skabelse af et DanGenWeb, en geografisk opdelt oversigt over henvisninger til lokale hjemmesider, personer og institutioner, der indeholdt slægtsrelevante oplysninger om det pågældende område. Jens Verner Nielsen sluttede sin ni sider lange artikel med ordene: "Ambitionerne fejler ikke noget: Ved fælles hjælp skal DisHjemmeSider være Internettets overordnede sted

Hjemmesiden viste grafisk at bestyrelsen var sammensat af personer fra hele landet

Således præsenteres kirkerne på Rikke Fjordbak og Thomas Jørgensens kirkebilledeside

for slægts- og lokalhistorie i Danmark”.

Besøgstæller

I den første tid havde man ikke mulighed for at tælle besøgende på siden, men den 12. april 1998 fik siden sin besøgstæller. Efter godt et år blev antallet gjort op, og tælleren viste den 23. april 1999 33.728 besøg. Det tilføjedes, at tallet lige for tiden lå omkring 100 pr. dag, hvilket helt sikkert var meget pænt. I beretningen for 1999 kunne det noteres, at siden nu havde rundet de 50.000 besøg, siden tælleren var taget i brug. Man havde også styr på, at de 2/3 var indenrigs gæster, mens den øvrige tredjedel kom fra mange forskellige lande. Det hjalp på trafikken, at TDC dette år lavede en guidet tur om slægtsforskning, som førte vejen omkring DIS' side.

Det gik stærkt; allerede året efter havde tælleren registreret ca. 150.000 besøg. Også ude blandt medlemmerne eksperimenteredes der ivrigt med mulighederne, og hele 250 af dem var opført på listen over medlemmernes egne hjemmesider.

Nye webmastere

I 2001 valgte Jens Verner Nielsen at stoppe som bestyrelsesmedlem og dermed også som webmaster. Forinden var der lavet en aftale om, at Svend-Erik Christiansen overtog denne post. Ved årets generalforsamling fik bestyrelsen et nyt medlem, som forstod sig på computere og internet, nemlig Lars Jørgen Helbo, og han blev også tilknyttet hjemmesiden. Derudover forsøgte man at inddrage flere kræfter fra medlemsskaren; der var brug for både friske ideer og gode kundskaber for at holde alle de mange hjørner af hjemmesiden kørende. Da det var en alt for stor mundfuld både at være formand og webmaster (og passe et civil job ved siden af!), blev løsningen, at Svend-Erik byttede plads med Erik Kann, der på det konstituerende møde i bestyrelsen indtog formandsposten.

Allerede året efter trådte Svend-Erik Christiansen ud af bestyrelsen. Det betød også, at der skulle findes en ny webmaster. Intet problem, Hanne Marie Rud meldte sig til posten. Hun havde gennem mange år været redaktør af medlemsbladet og trængte til nye udfordringer. Derudover blev flere

medlemmer uden for bestyrelsen efterhånden inddraget i det store arbejde, det er at vedligeholde et stort site. Flere andre bestyrelsesmedlemmer havde dog også ansvar for nogle undersider – i 2003 optrådte således Boris Reimann og Lars Jørgen Helbo som kontaktpersoner på et par sider.

Kirkebilleder og Amt-Herred-Sogn

Nye attraktive sider kom til, i oktober fik kirkebillede-projektet, der var startet af Thomas Jørgensen og Rikke Fjordbak, serverplads hjemmesiden. Projektet gik ud på at “opfordre alle, der har muligheden, til at gribe kameraet og begive sig ud i Danmark for at tage billeder af de lokale kirker”. Billederne sendte man herefter til Rikke, der lagde dem op på hjemmesiden, så andre slægtsforskere kunne søge dem frem og bruge dem i deres egne slægtshistorier. Det væltede ind med fotos af sognekirker, allerede efter kun to måneder var der 611, og i dag er landet dækket helt ind.

I 2005 kom Amt-herred-sogn-portalen i drift. Dette projekt var sat i værk af Erik Bachmann, og det

var et forsøg på at lave en samlet oversigt over kilder på nettet, ordnet efter amt, herred og sogn. Man navigerede sig frem til det område, man var interesseret i og kunne så her se, om der var afskrevne kirkebøger eller fæsteprotokoller eller helt tredje kilder tilgængelige. Søgning på portalen skulle gerne give et billede af, hvor meget information om enkelte områder

der var til rådighed. Selvfølgelig med links til de pågældende sider. Desværre er dette ellers gode initiativ nu taget ud af drift.

Ny hjemmeside?

I beretningen for 2006 hed det: *“I det forløbne år har hjemmesiden ved mange flittige medlemmers hjælp udviklet sig videre, men vi er*

nu nået et stade, hvor der er behov for en fornyelse af hjemmesidens design og funktionalitet. Bestyrelsens kommunikationsudvalg har udarbejdet forslag til dette, og virkningerne heraf bliver synlige i løbet af det kommende år”.

Det gik dog ikke helt som planlagt. Virkningerne skulle vise sig at være meget længere undervejs.

Den ny hjemmesides tilblivelse

AF ARNE CHRISTIANSEN

En søgning i gamle bestyrelsesreferater viser, at mulighederne for at få en hjemmeside første gang omtales i februar 1996. Bestyrelsesmedlemmet Lene Olsen oplyste her, at søsterforeningerne i Norge og Sverige havde Hjemmesider på InterNet. (Stavemåden er som den står i referatet).

Bestyrelsesmedlemmerne skulle til næste møde indsamle flest mulige oplysninger med henblik på at afklare, om foreningen skulle have en HomePage. Det er såmænd bare 18 år, siden man var i tvivl om dette. Der er godt nok sket meget i denne periode!

Emnet blev ikke berørt på mødet i april, men på augustmødet 1996 skulle Hanne Rud undersøge mulighederne for leverandører, priser og kvalitet ved anskaffelse af 28.8 modem, da de gamle ville være for langsomme.

På mødet i august samme år fremlagde Jens Verner Nielsen et oplæg til internet og foreningens første hjemmesideudvalg blev nedsat bestående af Jens Verner Nielsen og John Thomsen. Dette udvalg fik foreningens første hjemmeside op at stå; læs i øvrigt om denne i det foregående kapitel.

CMS er en forkortelse af Content-Management System eller på dansk Indholds-Håndterings-System

De første sonderinger

Nu skete der ikke noget særligt omkring hjemmesiden i en længere periode udover den naturlige udvidelse, der fulgte af driften, men i februar 1999 foreslog formanden Svend-Erik Christiansen, at domænenavnet rettedes til www.dis-danmark.dk. Dette navn blev registreret hos DK-Hostmaster i november samme år.

I august 2001 oprettedes underside på foreningens hjemmeside for den første lokalforening, DIS-Sydfyn.

I januar 2003 kunne der atter læses om planer for opdatering af hjemmesiden. Der søgtes efter en lang række hjælpere, ligesom der blev lagt planer for ophør af hosting hos Cybercity.

I april 2003 omtales ønsker om

forbedring af hjemmesidens farver og skrifttyper. Så skete der tilsyneladende ikke noget i flere år, men i august 2006 blev Webmaster Hanne Rud opfordret til at fremkomme med et oplæg til næste bestyrelsesmøde i november måned. På dette møde behandledes sagen, og der blev bevilliget 15.000 kr. til fornyelse af hjemmesidens grafiske udformning. Arbejdet placeredes i et udvalg bestående af Merete Nielsen og Kathrine Tobiasen.

Udvalget holdt møde sammen med webmaster Hanne Rud og journalist Trine Rud allerede i december med nedenstående dagsorden.

Udvalget kom godt rundt om punkterne. Her sås de første indikationer på, at der arbejdedes hen mod et CMS-system som platform

Møde i kommunikationsudvalget torsdag d. 28. Dec. 2006 (version 3)

Deltagere: Kommunikationsudvalget: Merete Nielsen og Kathrine Tobiasen (referent) samt på dette møde: Webmaster Hanne Rud og journalist Trine Rud

Dagsorden til møde om: Kommunikation på DIS' hjemmeside

1. Gennemgang af forslaget til ny struktur - sitemap & menupunkter
2. Gennemgang af tekstforslagene
3. Hvordan & hvornår programmeres så dette til upload på DIS' hjemmeside?
4. Brainstorm om, hvordan kan det gribes an, at DIS får et CMS?
5. CMS-muligheder:
Kalender med online tilmelding og online betaling = "E-handelsmodul" som også kan bruges til betaling af medlemskontingent, køb af DIS-varer, kursusbetaling mv. - og evt. fremtidig betaling for andet?
6. Fundraising.
7. Fondsansøgninger skal indeholde en beskrivelse af DIS-Danmarks "eksistensberettigelse, mission og visioner".
8. Fondsansøgninger skal også indeholde et budget for "CMS-projektet". Hvordan?
9. Koordination af DIS' kommunikation på hjemmesiden, bladet, (tidsplan for Slægt & Data i 2007) møder, 20 års fødselsdag hvornår?, presseomtale, messer/slægtsforskerdage, kampagner for at skaffe flere betalende medlemmer, andet?.

for en ny hjemmeside. Der luftedes ligeledes ideer om at søge fonde til arbejdet med udviklingen/omlægningen af hjemmesiden.

På bestyrelsesmødet i januar 2007 redegjorde Kathrine og Merete for den planlagte opfriskning af hjemmesiden, ligesom de fik bestyrelsens opbakning til at arbejde videre med forslaget.

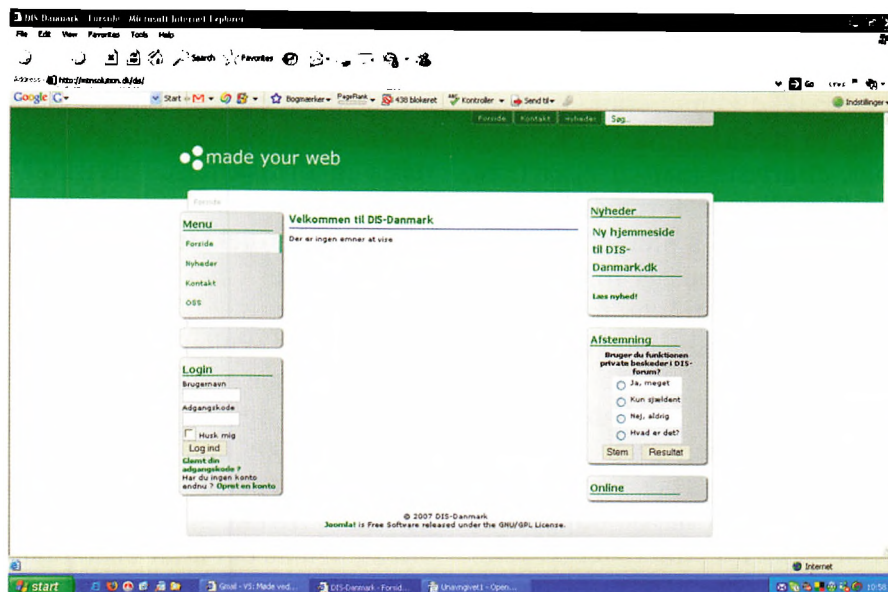
Hjemmesideudvalget

På bestyrelsens weekendseminar i maj 2007 deltes kommunikationsudvalget, således at arbejdet med hjemmesiden blev udskilt i et selvstændigt udvalg bestående af Hanne Stegemüller, H. C. Andersen, Merete Nielsen og webmaster Hanne Rud.

Kommunikationsudvalget, der havde arbejdet siden årsskiftet, fremlagde på mødet tre skitser til ændring af foreningens hjemmeside med tilhørende økonomiske overslag. De to af skitserne fandt bestyrelsen var uinteressante, og der var enighed om at arbejde videre på grundlag af den tredje. Samtidig drøftedes det, om der kunne skaffes økonomisk dækning for omkostningerne ved et sådant projekt. Hvis udgifterne kunne fordeles over flere år, vurderede bestyrelsen, at dette ville være forsvarligt.

Der blev derfor lagt en udgiftsramme på kr. 100.000 for det første år samt ligeledes kr. 100.000 for det følgende år. Det forslag, der overlevede, var et velbeskrevet tilbud på en ny hjemmeside baseret på CMS-systemet Joomla. Herudover var der medsendt et udkast til forsidedesign som som vist på billedet øverst på siden:

I juli 2007 blev formanden kontakttet af hjemmesideudvalget; der var i tvivl om, hvad der var besluttet på maj mødet, samt hvilke kompetencer udvalget og udvalgs-

medlemmerne havde. Der blev bl.a. spurgt, om udvalgsmedlemmer udenfor bestyrelsen havde nogen kompetence. Et af tvivlsspørgsmålene var, hvorvidt der kun skulle arbejdes videre med en leverandør og en tilbudsgiver. Det tilkommer ikke formanden alene at tolke referater, det tilkommer den samlede bestyrelse, men det blev anført, at det endelige ansvar og kompetencen lå hos bestyrelsen. Det blev ligeledes tilkendegivet, at der skulle indhentes mere end et tilbud efter færdiggørelsen af kravspecifikationerne. Spørgsmålet om kompetencen ønskedes bragt op på næste bestyrelsesmøde, hvilket blev imødekommet.

I bestyrelsens forretningsorden er det bestemt, at formanden 10 dage før mødedagen indkalder punkter til dagsordenen, der sammen med bilag til behandling på mødet skal sendes ud 4 dage før dette. Kommissorium og tidsplan for hjemmesideudvalgets arbejde fremsendtes planmæssigt, således at det kunne udsendes sammen med dagsordenen. Af bilaget fremgik det, at udvalget stort set havde indarbejdet de i juli måned modtagne informationer. Der var kun et enkelt punkt, der skulle forhandles: "Spørgsmålet om hvem der skulle vælge blandt de indkomne tilbud, samt eventuelt

acceptere det valgte tilbud". I det rundsendte kommissorium, var denne ret tillagt udvalget. Bestyrelsens holdning var, at denne ret ligger hos bestyrelsen, og der blev opnået flertal for formuleringen: "Projektudgifter skal godkendes af bestyrelsen."

Der var en længerevarende debat om, hvilke kompetencer udvalgene og udvalgsmedlemmerne havde. Der blev opnået flertal for formuleringen: "Udvalgsmedlemmer, der ikke er medlem af bestyrelsen, arbejder på lige fod med øvrige medlemmer, under ansvar overfor bestyrelsen."

Der var også debat om formuleringen af emnet i referatet fra bestyrelsesweekenden. Dette medførte flertal for følgende tekst: "Det præciseredes, at der arbejdes ud fra en plan om at indhente 3 uafhængige tilbud. Resultatet præsenteres på næste bestyrelsesmøde."

Der var enighed om, at udvalget havde udført et godt og solidt arbejde, et arbejde, der kunne arbejdes videre med i bestyrelsen. Men en intern uenighed bevirkede, at Hanne Stegemüller og Merete Nielsen et par timer efter bestyrelsesmødet trak sig fra bestyrelsen.

Ny organisering

Arbejdet skulle jo fortsættes, og da der ikke kunne opnås en ordning med de fratrådte medlemmer, efterlyste man et eller flere medlemmer af foreningen med viden om CMS-systemer samt lyst til at yde en indsats for foreningen. Samtidig trådte formanden Arne Christiansen ind i udvalget.

Oven på disse uroligheder gik arbejdet i nogen grad på standby. Dog besøgte udvalget firmaet Compusite, der havde udviklet et professionelt CMS-system. Systemet vurderedes til at være ganske velegnet med let mulighed for at lægge tekster ind, men udvalget fandt, at det var for dyrt i det lange løb, idet der skulle betales en stor årlig afgift for vedligeholdelse og brug af systemet.

I januar 2008 kunne det konstateres, at fremdriften i projektet var for dårlig. Man ville nu forsøge at finde en projektleder til projektet udenfor bestyrelsen. Bestyrelsen oplyste en række mulige emner, men måtte på mødet i marts 2008 konstatere, at det ikke havde været muligt at finde en mulig projektleder.

I april overvejede man atter, om man skulle vælge et Open source system som Joomla eller fortsætte med et professionelt system, selv om udgiften ville være 250-300.000 kr.

Der arbejdedes fortsat på at finde en ekstern projektleder til projektet, og i maj 2008 lykkedes det at få Finn Andersen, foreningens første medlem med medlemsnummer 1, til at påtage sig opgaven.

Hjemmesideudvalget fortsatte herefter målrettet arbejdet med at skaffe et grundlag for indhentning af en pris for opgaven, og til mødet i juni 2008 fremlagde det dels et meget detaljeret sitemap i tre niveauer, samt, belært af dårlige

erfaringer, et revideret kommissorium for det videre arbejde og en ret detaljeret tidsplan for det videre arbejde, der skulle resultere i en idriftsættelse i april 2009.

Nu burde projektet være tilbage på skinnerne!

Men sådan skulle det ikke gå. Finn Andersen meddelte i en mail til formand og næstformand den 22. august 2008, at han på grund af opgavens meget store arbejdsbyrde måtte trække sig fra opgaven. Nu manglede der atter en kaptajn på broen. Henning Karlby indvilgede i at træde ind i udvalget, men skiftet ville helt klart få indvirkning på tidsplanen.

Valg af system og firma

I november 2008 behandledes opgaven atter i bestyrelsen med følgende referering:

*"Ny hjemmeside
Både DIS-Norge og DIS Sverige er i gang med projekter om at forny deres hjemmesider. DIS-Norges testside, der langt fra er tilfredsstillende endnu, kan ses på www.test.disnorge.no/cms Denne side er baseret på CMS-systemet Drupal.*

DIS-Sverige ligger på www.dis.se/d5 men kan kun ses hvis man har login til DIS-Sverige.

Efter gennemført drøftelse i gruppen på bestyrelsesmødet er der enighed om følgende konklusion:

Med udgangspunkt i den af hjemmesideudvalget under Finn Andersens ledelse udarbejdede projektbeskrivelse tilrettes denne en sidste gang af udvalget. Arbejdsgruppedeltagerne sender ændringsforslag til Hanne Rud inden 8 dage hvorefter Hanne redigerer de indkomne forslag. Herefter opfordres 3-4 firmaer til at fremkomme med forslag til den nye hjemmeside. Der satses på løsninger baseret

dels på et professionelt system som f.eks. fa. Compusite, dels på OpenSource systemer som Typo3, Drupal og Joomla.

Der startes i etape 1 med kerne i hjemmesiden ekskl. satellitter som Sogn-Amt-Herred og Forum. Bestyrelsen gav fuld opbakning til udvalgets videre arbejde."

Bestyrelsesweekendmødet i januar 2009 tog kraftigt fat i bestyrelsen og udvalgenes arbejdsform. Hver enkelt deltager redegjorde for sine opgaver, samt hvordan man kunne effektivisere disse. Et lille klip fra referatet beskriver situationen for hjemmesiden:

"Vi burde måske samle alt hvad der har med Hjemmesiden at gøre i et IT-udvalg.

I stedet for at gå på jagt efter et firma til at lave vores hjemmeside kunne det måske være en ide at udbyde en konkurrence om at lave en ny hjemmeside, med f.eks. 25.000 i præmie for det forslag, vi anvender, 10.000 som anden præmie og 5.000 som tredje præmie. Det bliver så hjemmeside-udvalgets opgave at vælge mellem de forskellige løsninger.

Hanne vil gerne være med til at finde en eller flere, som vil være med til at lave hjemmesiden. DIS-Norge arbejder med Drupal CMS-systemet i forbindelse deres nye hjemmeside.

Erik [Kann] præciserede, at situationen omkring hjemmesiden netop er, at der skabes kontakt til mulige leverandører. Forslaget om en konkurrence kan således indgå som en del af de samlede overvejelser.

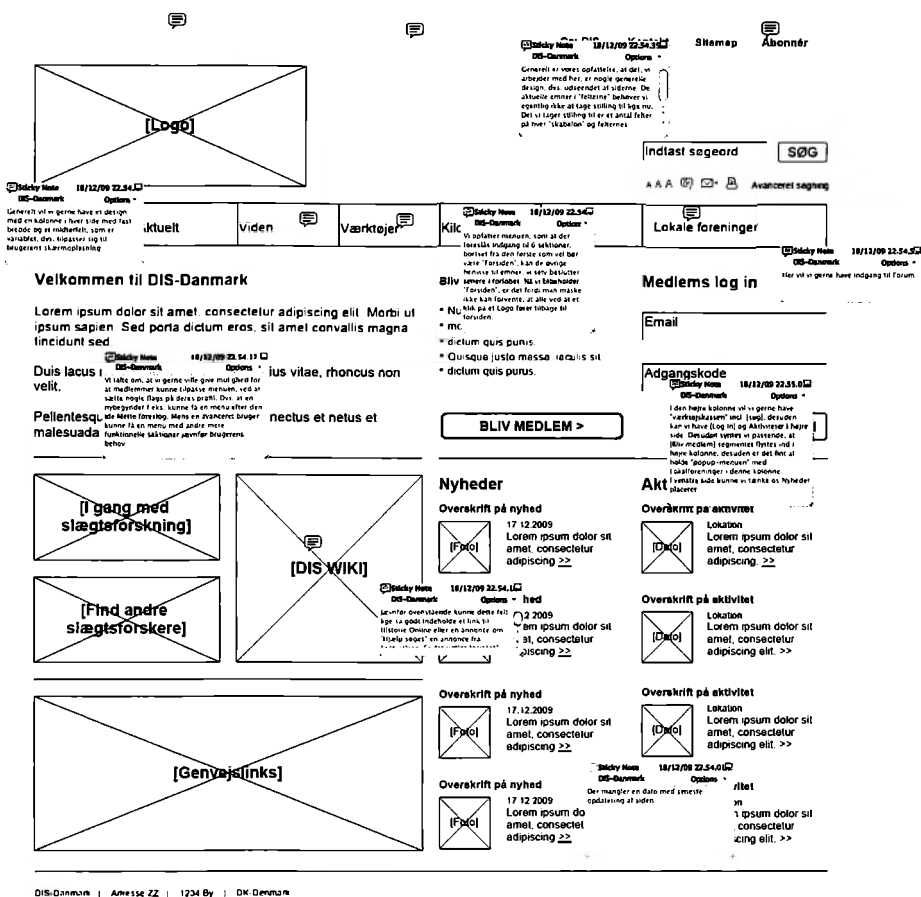
Det nuværende hjemmesideudvalg taler med Hanne om, hvordan man kommer konkret videre. Der bør nok både være en administrator og en redaktør på hjemmesiden.

Der bevilliges 40.000 til hjemmesideudvalget, som de kan

bruge på at få projektet op at køre. Hvis vi får nogle "vindere" i en konkurrence skal præmierne udbetales til Generalforsamlingen i 2010."

På generalforsamlingen i april 2009 blev Morten Hovedskov valgt til bestyrelsen og blev på weekendmødet efter generalforsamlingen formand for hjemmesideudvalget. Morten besad en betydelig ekspertise bl. a. omkring IT. Der arbejdedes nu på at få færdiggjort et udbudsgrundlag baseret på Finn Andersens solide forarbejde, samt på at finde/vælge firmaer til at afgive tilbud på opgaven.

I maj afholdtes et indledende møde hos Hanne Rud, hvor alle der havde interesse i foreningens nye hjemmeside var indbudt. På mødet foreslog Henning Karlby en række firmaer, der hver arbejdede med et CMS-system. Morten Hovedskov sendte ud fra adresselisten udbudsmaterialet ud til firmaerne på listen. Morten måtte trække sig midlertidigt fra udvalget, og Henning Karlby påtog sig opgaven at få samlet kopier af tilbuddene sammen. Det viste sig, at ingen af de medlemmer, der var med til mødet hos Hanne Rud, havde lyst til at bruge mere tid på hjemmesidearbejdet. Henning Karlby henvendte sig derpå til Arne Christiansen og Hans Christian Andersen i Odense og spurgte, om de ville være med i udvalget. De indvilgede, hvorefter der i løbet af efteråret 2009 afholdtes tre seminarer med en

række mulige tilbudsgivere for at få deres ideer til vores nye hjemmeside belyst.

Fem firmaer blev kontaktet og opgaven gennemanalyseret på møder med disse. Firmaerne arbejdede med forskellige CMS-systemer bl.a. Typo 3, Drupal, Dynamicweb og Plone.

Der var fordele og ulemper ved alle systemerne, og valget var meget svært, da der jo var tale om en betydelig investering for foreningen. Udvalget så dels på muligheder og begrænsninger i de forskellige systemer, men også på firma-

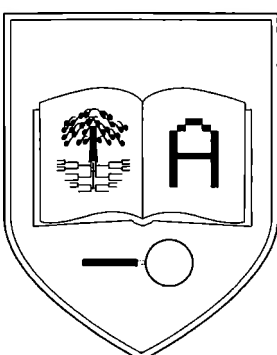
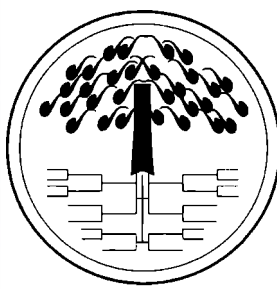
ernes seriøsitet i kundebehandlingen, ligesom prisen naturligvis var en vigtig parameter. Tværsommen af alt dette blev en indstilling til bestyrelsen om at indlede samarbejde med firmaet Headnet, der arbejdede i CMS-systemet Plone.

Samarbejdet med Headnet

Denne indstilling tiltrådte bestyrelsen i november 2009 og bevilgede samtidig midler til professionel bistand til nyt logo og evt. nyt navn.

Nu begyndte arbejdet på hjemmesiden for alvor. Der blev arbejdet med færdiggørelse af kontrakt med firmaet, og denne kunne underskrives af formand og kasserer i januar 2010. Kommissoriet for udvalget rettedes for syttende gang – det må være rigtigt svært at skrive et sådant!

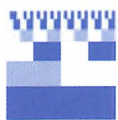
Der kom skitser fra firmaet, som der skulle tages stilling til, som det

SLÆGT & DATA

SLÆGT & DATA

f.eks. er vist på billedet øverst på side 47.

Webmaster Hanne Rud havde givet udtryk for, at hun gerne ville fases ud som webmaster i forbindelse med hjemmesideskiftet, og Mette Fløjborg fra lokalforeningen i Odense blev valgt til webmaster for den nye hjemmeside.

Der kommer også adskillige forslag til nyt logo til erstatning af den blå computer; forslagene ses nederst side 47. Der var dog ingen

af disse, der fandt nåde for udvalgets og bestyrelsens kritiske blik.

Bestyrelsen ønskede ikke et logo, der blot var en bearbejdning af almindelige slægtshistoriske foreningers noget svulmende logoer, men et moderne logo der kunne medvirke til at profilere foreningen.

I februar kom der forslag, der var bedre gennearbejdede end de første tråddesignskitser. Et par af forslagene ses øverst på denne side.

Der kommer også alternative forslag et egentligt bannerlogo. Nogle eksempler ses til venstre herfor.

Nu begynder vi at kunne genkende nogle af elementerne på hjemmesiden, som den ser ud i dag.

Men der var mange andre ting, der skulle tages stilling til. Nogle af spørgsmålene blev støttet af resultaterne fra medlemsundersøgelsen, som ses øverst til venstre på side 49.

Der kæmpedes i foråret med at få den ønskede fremdrift i projektet. Firmaet havde åbenbart for travlt med andre ting, og vi måtte skrue bissen på for at få gang i arbejdet. Hen over sommeren blev der lagt mere og mere materiale på plads på den kommende hjemmeside, men der mangler stadig ting som betalingsdelen, forum m.m.

I august 2010 var vi nået til korrekturlæsning af det indlagte materiale, opsætning af forum med visse grupper, der var forbeholdt medlemmer, men der manglede stadig vigtige ting som de sidste designdetaljer og flytning af medlemsdatabasen o.lign., men nu gik det rask fremad og i september så vi endelig siden, nogenlunde som den ser ud i dag.

I oktober 2010 var den nye side omsider i luften. Med daglige besøgstal på omkring 3.000, et tal, der stille og roligt har ændret sig til små 4.000. Siden sidens start har den kørt meget stabilt, kun skæmmet af et hackerangreb i fe-

Question 28: Hvilken skærmopløsning bruger du?

1. 800 x 600	36 (6.3%)
2. 1024 x 768	273 (47.7%)
3. 1280 x 960	59 (10.3%)
4. 1280 x 1024	134 (23.4%)
5. andet	70 (12.2%)

Question 26: Hvilke dele af hjemmesiden skal være forbeholdt medlemmer?

1. Medlemmer	213 (33.3%)
2. Kilder	75 (11.7%)
3. Software	40 (6.3%)
4. Vejledning	52 (8.1%)
5. DIS-Træf	102 (16.0%)
6. DIS-Wiki	49 (7.7%)
7. Køb & Salg	61 (9.5%)
8. Links	28 (4.4%)
9. Alt skal være åbent	19 (3.0%)

Question 29: Kan 'DIS-Forum' være forbeholdt medlemmer?

1. Ja	114 (19.9%)
2. Ja, siden skal være delvist lukket	142 (24.8%)
3. Nej, siden skal være åben for alle	316 (55.2%)

*** Question 30: Hvilke grupper i 'DIS-Forum' skal være forbeholdt medlemmer?**

1. Afsættelseslysninger	40 (12.5%)
2. Hjælp til Tydning	46 (14.4%)
3. Slægtsforskning - metode og teknik	34 (10.6%)
4. Hjælp til Opslag	43 (13.4%)
5. Programmer og WebProblemer	34 (10.6%)
6. Foreningsforhold	123 (38.4%)

bruar 2013, hvor siden var nede i 5 dage.

Det har været en meget lang og besværlig fødsel, og det har ligeledes kostet en stor pose penge, men jeg tror, at det har været besværet værd. Siden har fremragende muligheder for at tildele læse-, skrive- og redigeringsrettigheder, hvilket har vist sig meget gavnlige i forbindelse med etablering af foreløbig 16 subsites for vore lokalforeninger.

Det skal tilføjes, at da siden var kommet godt i gang, meldte Mette Fløjborg ud, at arbejdet med hjemmesiden efterhånden var så stort, at hun gerne ville afløses på jobbet som webmaster. Vi henvendte os derpå til Arne Feldborg, som vi kendte fra hans site, Hammerum-Herred.dk. Heldigvis for os sagde Arne Feldborg ja til at blive vores nye webmaster.

Vi havde på det tidspunkt en hjemmeside, der i det store hele

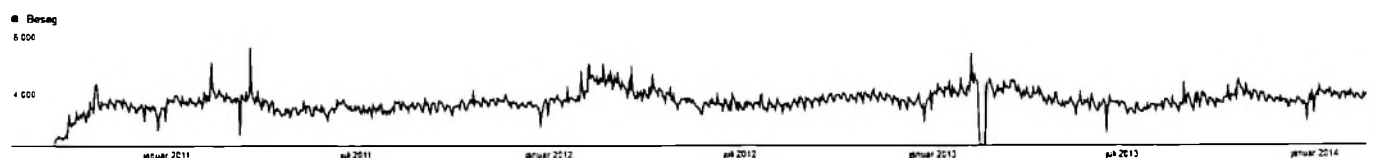
virkede, men der var plads til forbedringer. Der kom både ønsker fra medlemmerne og – efterhånden som vi selv fik erfaring med hjemmesiden – også fra hjemmesideudvalget. Der dukkede en del mindre fejl og uhensigtsmæssigheder op i tiden, der fulgte.

Det hører med i billedet, at det faktisk er en forholdsvis kompliceret hjemmeside, vi har fået bygget op. Den består af flere komponenter. Der er en "Slægtonaut", hvor alle aktiviteter, som kan have interesse for slægtsforskere, kan blive vist på et Google-kort. Der er et forum, hvor medlemmer og brugere skal logge ind for at kunne skrive. Der er en medlemsdatabase, som kan anvendes, når medlemsbladet skal sendes ud. Der er et regnskab/bogholderi, som medlemskartoteket skal være bundet sammen med. Desuden skal systemet kunne styre alle lokalforeningernes medlemmer. I princippet skulle vores medlemmer/brugere skrive deres data ind

mindst 3 forskellige steder i systemet, som det er skruet sammen. En af opgaverne har derfor været at finde en løsning der betød, at medlemmer/brugere kun skulle vedligeholde deres oplysninger ét sted, nemlig ved at gå ind i "Mine indstillinger" på hjemmesiden. Derfra vedligeholdes alle data i de andre dele af systemet. Til at få alle disse ting til at spille sammen har Arne Feldborg været en uvurderlig hjælp. Han har sammen med hjemmesideudvalget været med til at holde Headnet fast på at få de foreløbigt sidste detaljer på plads.

Der kunne være valgt andre illustrationer og episoder til denne artikel, men det var nu mit valg.

Belært af erfaringen med den meget lange projekttid burde bestyrelsen måske allerede i det kommende år begynde arbejdet med næste generation af hjemmesiden?

DIS-Forum – foreningens ubestridt største succes

AF KATHRINE TOBIASEN

I internettets spæde barndom var der kreative folk, der begyndte at eksperimentere med, hvordan man kunne bruge netværket til at udveksle erfaringer og diskutere forskellige emner. Der opstod det, man kaldte bulletin boards, som også nogle af de første medlemmer af DIS-Danmark benyttede sig af (se artiklen om Ole H. Jensen). Senere opstod elektroniske mailing lister og nyhedsgrupper. De sidstnævnte fandt man på Usenet, et verdensomspændende system af interessegrupper, som kørte ved siden af det egentlige internet (www), og hvor man kunne tilmelde sig grupper, der debatterede emner, man selv var optaget af. Danske slægtsforskere mødtes f.eks. på dk.videnskab.historie.genealogi, hvor bølgerne ind imellem kunne gå særdeles højt.

Forumprogrammer

I takt med at det blev almindeligt for foreninger og institutioner at oprette hjemmesider, udvikledes programmer, som kunne integrere debatfora i hjemmesider og dermed gøre det nemmere for ikke-nørkede medlemmer og brugere at deltage i erfaringsudvekslingen. Sådanne tanker rodede man også med i DIS-Danmark omkring år 2000. Daværende webmaster, Jens Verner Nielsen, havde fundet et conferencesystem ved navn Phorum, og hen over sommeren fik han sat sig ind i dets opbygning og fik det tilpasset DIS-Danmark. I september 2000 var det nye system i testfasen.

Først på banen

Men pludseligt skulle der ske noget. Det forlød, at Slægtshistorisk

Forening for Storkøbenhavn tumlede med lignende planer og stod lige foran lanceringen af sit forum, Anetavlen. Det var vigtigt at være først på banen, og resultatet var, at DIS-Forum lynhurtigt blev gjort klar, og den 1. oktober 2000 kunne vi lægge ud med gruppen AneEfterlysning. Den allerførste efterlysning lød således:

“Wilhelm Theodor Emil Hiort, f. 21 okt. 1865 i Nykøbing F., døbt 11 apr. 1866 i Nykøbing F. kirke, død 18 jan. 1924 som 58 årig, begr. på Assistent kirkegård. Redaktør ved Nationaltidende.

Boede i 1918 Kronprinsessegade 40, 3 sal, Kbh., sidste bopæl i Bagsværd.

Søn af postfuldmægtig Conrad Christian Hjort og Christine Mathilde Koefoed af Nykøbing F.

Gift 28 jul. i Skyum kirke, pr. Hordam med ELLEN EMILIE ANN WHITTARD DALBERG, f. 2 jun. 1868 i Kbh., døbt 18 okt. 1868 i Garnison kirke, død 12 sep. 1923 på Rigshospitalet som 55 årig, begr. på Bispebjerg kirkegård, Kbh.

Der var 4 børn i ægteskabet.”

Lav svarprocent

Desværre for spørgeren var der ingen, der kunne hjælpe med oplysninger om familien; der kom ingen svar i tråden. De næste, der vovede at lægge efterlysninger ud i forummet, havde samme kedelige oplevelse. Af de første 30 spørgsmål, der håbefuldt blev lagt ud, har kun et par stykker fået svar, og tendensen fortsætter, når man kigger de ældste sider i AneEfterlysning igennem.

Heldigvis, må man sige, fik det ikke folk til at give op. For ganske

langsomt voksede svarprocenten, og flere spørgsmål og efterlysninger blev lagt ud på nettet. Inden oktober måned var omme, var antallet af tråde nået op over 100. Umiddelbart ser alle ud til omhyggeligt at have læst vejledningen, inden de gav sig i kast med at skrive indlæg, da alle titler er formulerede efter den anbefalede skabelon med NAVN på efterlyste, efterfulgt af tid og sted. I virkeligheden havde vi været inde at rette nogle af titlerne i et forsøg på at lægge en linje.

Moderator

Et forum behøver en moderator, en person, der kan holde øje med, at indlæggene bevæger sig inden for de emner, forummet beskæftiger sig med, og i det hele taget overholder de spilleregler, der er fastlagt. Denne post blev fra starten varetaget af Jens Verner Nielsen, der også var manden bag den omhyggelige vejledning i at bruge forum og få det bedste ud af det. I foråret 2001 overtog Svend-Erik Christiansen jobbet som moderator med hjælp fra Lars Jørgen Helbo, og han havde posten indtil foråret 2002.

Nye grupper

Allerede tre måneder efter Forums start kom en ny gruppe til. På selve den 24. december 2000 kunne samme Svend-Erik byde velkommen til et nyt forum for kildeindtastere. Her kunne indtastere *“komme i kontakt med hinanden, efterlyse hjælp til f.eks. bogstavydning, udveksle erfaringer, diskutere indtastningsproblemer, give mere generelle informationer til hinanden osv. Kort*

sagt et uformelt informations- og debatsted for kildeindtastere." Velkomstindlægget sluttede med følgende bevingede ord: "Man føler sig næsten som en trafikminister, der indvier en ny bro .;-)). Ordet er frit." Gruppen blev aldrig topscorer med hensyn til indlæg, men har uden tvivl været til stor glæde for målgruppen, og lige fra starten var den kendetegnet ved, at så godt som alle spørgsmål blev besvaret.

Blandt medlemmerne opstod der hurtigt ønsker om nye grupper. Den 30. januar 2002 kunne et medlem byde velkommen til den nye gruppe Foreningsforhold med ordene: "Tillykke med dette nye forum. Det viser der trods alt lyttes til signaler fra medlemmerne. Godt initiativ." Ideen med Foreningsforhold var bl.a. at give plads til at lufte nye initiativer i foreningen, og det blev hurtigt stedet for livlige diskussioner om ting som opdeling af AneEfterlysning, bestyrelsens modtagelse af forslag til projekter, hjemmesidens indhold og tips til gode links. Gruppen kom ikke til at glimre ved mængden af tråde, men til gengæld kunne de eksisterende tråde vokse sig meget lange og debatterne udfolde sig tilsvarende heftigt.

Mere knopskydning

Knopskydningen i Forum holdt sig ikke til en enkelt ny kvist. Også grupper for Slægtsforskning – metode og teknik og Program- og WebProblemer så dagens lys, med premieredatoer henholdsvis den 22. januar og 2. februar 2002. Med mange medlemmer, der var ude på gyngende grund, når de skulle have styr på funktionerne i de uundværlige slægtsprogrammer og famlende søge på det store internet, og andre, der gyngede lige så meget i forhold til traditionelle kilder og arkivvæsen, var der i høj grad brug for steder, hvor hjælp kunne hentes. Og aktiviteten i grupperne talte tydeligt om beho-

vet. Året 2002 bragte desuden en ny moderator, Kathrine Tobiasen, som har været ved biksen siden.

Senere fulgte grupperne Hjælp til Opslag og Markedsplads. Hjælp til Opslag skulle række en hånd til medlemmer, der boede langt fra de arkiver, de havde behov for at besøge, og Markedsplads var et broget sted med plads til lidt af hvert, hvor det var tilladt at slå sig løs. Her kunne man sætte bøger til salg, give læseapparater bort eller fortælle om sjove oplevelser, man havde haft med sin forskning. For nok var ordet rimeligt frit og modereringen mild, men slægtsforskning skulle på en eller anden måde være emnet. Der kom også en del gode tips om nyttige hjemmesider og bogudgivelser. Markedsplads var i en periode nedlagt, fordi man andetsteds på hjemmesiden havde åbnet en side for Køb & Salg, men da handlen led under at være fjernet fra det velbesøgte Forum, endte det med, at salgssiden blev nedlagt og Markedsplads genåbnet den 15. juni 2008.

Omfattende opdatering

Allersidst på året 2003 blev forum-softwaren opdateret til en ny version med flere nye muligheder, og den 3. februar 2004 kunne webmaster Hanne Rud melde, at følgende funktioner ville blive lagt ud de nærmeste dage: Brug af smileys og formatering af tekst (fed, kursiv, understreget, farver), og endelig blev det muligt at oprette sig som bruger med brugernavn og password og mulighed for at rette i egne indlæg.

Generelt blev initiativerne godt modtaget, og man kunne se medlemmer lege med tekster i alle regnbuens farver. Men der var også iltre indvendinger, som da et i udlandet boende medlem i et indlæg af 5. februar 2004 berettede om, hvordan hun fik øjnene op for, hvad login var for noget stads:

"Nu har jeg kigget lidt mere på det med bruger log-in.

Man kan altså kalde sig et eller andet, og så er det bare webmaster, som kender identiteten.

Aldrig i livet at vi skal have det sådan!

Jeg vil vide hvem jeg svarer, ellers svarer jeg søreme ikke.

Så så jeg desuden noget om at "smileys er lidt fancy - men man skal vel følge med tiden"

Hvaffor en tid?

Dette er et seriøst forum for slægtsforskere, ikke noget fjoget chatforum."

Sladderstrup og Lallegaard

De nye funktioner resulterede i en lang og til tider ganske underholdende tråd, hvor man rundede anonymitet og nicknames, gule oste, erfarne IT-brugere kontra traditionelt indstillede slægtsforskere, Sladderstrup og Lallegaard, store kanoner og småfugle. Og den 8. februar fik tråden Bentha Schultz Steffensen til at komme med følgende udbrud:

"Nej, hvor er denne tråd her altså bare spændende.... Den indeholder alt til et rigtig godt revynummer. Lalleglad - Gud - vore gamle afdøde forfattere/digtere - nulevende på alle niveauer/erhvervs-mæssigt/personligheds-mæssigt - sarkasmen - ironien - glæden - utilfredsheden - fagre nye verdens muligheder/internettet - det gammel kendte - ny-modens pjat - følelser udtrykt ved symboler - følelser udtrykt ved ord - nærtagenhed - jeg-skal-gi'-dig-ska'-jeg - seriøsitet på en alvorlig måde - seriøsitet på en alslappet måde - man har et standpunkt til man tager et nyt - uden mad og drikke.../oste/tak for kaffe osv. osv."

Tråden sluttede med, at moderator måtte henstille til at stoppe debatten, "inden tonen igen bliver for giftig."

Hjælpegruppe

Ændringerne var så store, at man for en periode, der endte med at blive temmelig lang, oprettede en gruppe, Det nye DIS-Forum, som skulle hjælpe brugere og medlemmer gennem udfordringerne. Det blev et livligt sted med masser af kommentarer, forslag og gode idéer, ud over almindelig hjælp til problemløsning. Kyn-dige medlemmer viste sig i høj grad at kunne aflaste webmaster og moderator. *“Til afprøvningen har gruppen Det Nye DIS-Forum været en uforlignelig hjælp for os bag kulisserne”*, skrev moderator, da brikkerne i september 2006 var faldet så meget på plads, at man kunne lukke gruppen.

Hjælp til tydning

Opdateringen af Forum havde flere faciliteter i posen. Det var nu muligt at vedhæfte filer til indlæg-gene. Denne funktion kunne bruges, hvis en person sad og bøvlede med en ulæselig håndskrift. Hvorfor ikke åbne op for muligheden for at lade andre medlemmer læse med og komme med tydningsfor-slag? Det blev til gruppen Hjælp til tydning, der lagde ud i den 25. august 2003 og hurtigt fik vind i sejlene. Behovet for at hjælpe med skrifttydning voksede i takt med, at flere arkivalier kom ud på AO; folk sad alene foran skærmen med en håbløs præsteklo, men hjælpen var nær, når man blot behøvede at lægge en henvisning til den pågældende kirkebogsside ud i Forum, selvfølgelig ledsaget af eget tydningsforsøg. Om den nye gruppe åbnede for et behov? Ingen tvivl om det – gruppen blev hurtigt den mest trafikerede. I det gamle Forum nåede gruppen op på over 45.000 tråde mod AneEf-terlysningens godt 42.000.

Karantæne

Den 25. marts 2004 bragede et uvejr løs over Forum, da moderato- tor kom med en kortfattet med-

delelse. Efter uro i DIS-Forum gennem lang tid og mange hen- vendelser fra andre medlemmer, havde man besluttet at give et medlem en karantæne på et halvt år:

“Mange har givet udtryk for, at de føler sig overfusede og for- ulempede af XX, og at de vælger at holde sig tilbage fra at deltage i Forum. Andre undrer sig over, at foreningen ikke gør noget. Ingen af delene kan foreningen og besty- relsen i længden leve med, og da en advarsel til XX ikke fik hende til at ændre adfærd, er beslutningen truffet.”

Den slags havde Forum aldrig set magen til, og den oprindelige vejledning nævnte ikke karantæ- ne-muligheden med ét ord. Formentlig havde man slet ikke fore- stillet sig, at der kunne blive brug for noget sådant blandt sindige og hjælpsomme slægtsforskere? Mange ting blev bragt på bane undervejs i de alenlange debat- ter, karantænen afstedkom: Hvem havde ret til at træffe beslutning om en udelukkelse? Var det ikke en så alvorlig knægtelse af ytrings- friheden, at det var grundlovsstri- digt? Skulle der laves en liste over ord, der kunne virke anstødelige i forum regi, så folk var klar over, hvor strengen for det tilladelige gik? Kunne man tillade sig at dis- kutere en person, som var afskå- ret fra selv at blande sig?

Krig i Forum

Efter en dags fejde gennem utal- lige indlæg fandt Jens Aaberg lej- lighed til at bemærke:

“Når man ser, hvad der bliver ud- gydt her, forstår jeg bedre, at ver- den har været plaget af religions- krige i tidens løb.

Netop hjemkommet fra en mindre ferie ser jeg, at der også er udbrudt en krig her i DIS-forum.

Jeg troede ellers, at det var slægts- forskere, der skrev her, men nu ser

det ud som om, det er lejesoldater, der holder øvelse.

Måske er jeg lidt naiv, men jeg tro- ede, at DIS-forum var et sted, hvor slægtsforskere kunne hjælpe hin- anden med de problemer, som al- tid kommer i vores arbejde. Jeg har selv fået gode råd flere gange.

Hvorfor kan man ikke bare svare seriøst på de spørgsmål, der bliver lagt frem?

Jeg plejer at sige til mine kursister i slægtsforskning, at der findes ikke dumme spørgsmål, men man kan få mange dumme svar.

Lad os dog kun give gode og sag- lige svar her.

Med risiko for at blive fanget i en spærreild vover jeg alligevel at sen- de dette indlæg.”

Efterhånden faldt gemytterne til ro, og trådene døde ud. Inden de- batten lukkede, rundede den også problematikken om tvungen lo- gin til Forum for evt. ad den vej at undgå for meget fnidder og mob- ning. Et tilbagevendende spørgs- mål for medlemmerne! Helt kon- kret medførte den lange debat, at vejledningen blev udvidet med et afsnit om moderators mulighed for at tildele karantæne.

Intetsigende overskrifter

Et andet tilbagevendende emne var, hvordan man opdrog især nye medlemmer og brugere til at læse vejledningen og bruge Forum rigtigt. Specielt mere oplysende emne-overskrifter blev jævnligt efterlyst, og det skortede ikke på forslag til forbedringer: tredelt titelfelt i AneEfterlysning (med plads til navn, tid og sted) – el- ler: *“Jeg har tidligere foreslået, at man første gang kun kan bringe et indlæg, hvis man går via Vejled- ningen. Dermed ville man få skabt gode vaner fra starten for den nye slægtsforsker, ligesom Kathrine kunne hygge sig med noget andet, end at rette overskrifter”*. (O.B. Dupont den 20. august 2004).

met stadig, og i en tråd formandede Hans Poulsen til at værne om niveaue i Forum:

“Vi passer vel alle sammen på det, vi ejer eller holder af: Ens bil, bolig, bøger, venner, familiemedlemmer, elektriske tandbørste for nu at nævne det hele i spredt uorden.

Slægtsforskere holder af DIS-grupperne, og hvis vi ikke i nogen grad står vagt om dem, ruster de på lige fod med bil, cykel etc.”

Er vi for hårde?

Tilsvarende kunne man også jævnlige møde tråde, der beklagede, at tonen var alt for skrap over for nye og ubefæstede slægtsforskere, som man ligefrem risikerede at skræmme langt væk på grund af den opsang, de kunne blive modtaget med. Vi er alle startet som begyndere og må ikke glemme, hvor mange ting man skal have rede på, når man begiver sig ud på anejagten. *“Er vi for hårde?”* spurgte Laila Tøttrup direkte den 7. juli 2010, og dette indlæg kaldte 18 svar på banen. Typisk nok – er det fristende at sige – medførte det en ny tråd *“Afdelt af tråden “Er vi for hårde?”*, hvor debatten rullede videre gennem 25 indlæg. Blandt andre dette fra Kenneth Knudsen, der også viser, at han (og sikkert en del andre) var betænkelige ved, at disse diskussioner fyldte alt for meget i Forum:

“Det er da heldigt, at d’herrer og damer kan blive enige om, at det er en forfærdelig verden, vi lever i.

Annelise skrev:

“Og så lyder jeg som en sur gammel kone, hvad jeg slet ikke er?”

- Nej, men emnet er til gengæld en kæphest, du gerne og ofte rider. Hvad er dit formål med at bringe emnet på banen igen og igen? De nye læser jo alligevel ikke med her.

Jørgen Sørensen skrev

“Jeg venter på at indlægget med, I kan da bare lade være med at læse vedkomnes indlæg.”

- Hvorfor er det ikke et gyldigt argument? Vedkommende, som tråden handler om, ville vel næppe fortsætte med at oprette indlæg, hvis andre nøjedes med at ignorere hendes “usammenhængende, forvirrende og uunderbyggede indlæg”.

I forskellige kunne overveje, om ikke problemet er, at jeres gode hjerte løber af med jer, når I svarer på noget, der måske bare skulle have været tiet ihjel. Når man læser denne og lignende tråde, så får man umiddelbart den tanke, at alle har pligt til at svare på alle tråde.

Jeg indrømmer, at jeg ikke har været særligt aktiv her i forummet i længere tid, men jeg kunne aldrig drømme om at reagere på et indlæg, jeg ikke forstår en lyd af. Hvis folk ikke kan gøre sig umage med deres anmodning, så gider jeg heller ikke bruge tid på at besvare den. Og jeg gider slet ikke bruge tid på at bande over den.

Men nu har jeg så alligevel brugt tid på at besvare et indlæg, selvom jeg er grundigt træt af disse tilbagevendende diskussioner om, hvad man må og ikke må. Så måske er jeg alligevel ikke så forskellig fra alle andre her i forummet?”

Hjælp til udlændinge

Efterhånden var trafikken på Forum blevet så heftig, at det kunne knibe med at bevare overblikket for én moderator, så den 7. juni 2006 blev Jette Jørgensen budt velkommen som ny moderator.

Senere samme år havde en ny idé spiret, og en ny gruppe fik sin debut den 1. december. Denne var henvendt til folk i udlandet, som søgte danske aner, men ikke kunne begå sig på dansk. Sproget i Find your relatives in Denmark var engelsk, men alle sprog i princippet tilladt, dog på indsenderens eget ansvar så at sige, da chancen for at få hjælp nok var proportional med, at man brugte et sprog

som en del af de formodede hjælpere forstod! Adskillige af de folk, der havde fået hjælp på anejagten, ønskede at give noget tilbage, og resultatet blev en *List of friendly helpers*, som fik sin faste plads blandt Vigtig-indlæggene øverst i gruppen.

Gruppe for adelen?

Den 20. juli 2007 foreslog Finn Holbek, at der blev oprettet en selvstændig gruppe til alt omkring Adelen. *“Ville det ikke være i alles interesse at skille adels-diskussionen fra den almene aneefterlysning?”* Det var der en del, der var enige i, og debatten strakte sig over et par sider, men moderatorerne kunne ikke få øje på de helt indlysende grunde til en særgruppe for adelige spørgsmål.

Året efter greb de en lignende situation an på en lidt anden måde og spurgte, om der var stemning for en gruppe for danskere, der søgte familie i udlandet. Det var der mange, der havde en mening om, og mange, der syntes godt om. Bestyreren af DIS-Wiki mente dog, at det ville være en bedre løsning at henvise folk til uddybende artikler i Wikien. Enden blev efter mange overvejelser, at tanken om gruppen ikke nåede ud over idéfasen. I stedet fik gruppen Hjælp til opslag på arkiver en udvidelse: den kom til at hedde Hjælp til opslag – hjemme og i udlandet (jf. indlæg af moderatorerne den 27. maj 2008).

Ny hjemmeside

En ny tidssvarende hjemmeside havde i flere år stået på ønskesedlen hos DIS, og i 2010 var den efter lang tids planlægning og forarbejde en realitet. Den 7. september kunne formand Susanne Fuglsang i Forum melde ud med det glade budskab og be' om lidt overbærenhed i opstartsfasen. Med den nye hjemmeside fulgte

også et nyt forum, som adskilte fra det gamle både ved et nyt layout og nye funktioner og frem for alt ved at operere med tre kategorier: gæster, registrerede brugere og medlemmer.

Det havde været diskuteret adskillige gange i Forums tiårige liv, om det var rimeligt at alle bare kunne bruge løs af de faciliteter, foreningen stillede til rådighed, og som medlemmerne betalte for. Argumentet – at fri adgang til at se og bruge goderne var den bedste vej til at hverve nye medlemmer, mens lukkethed ikke inviterede nogen indenfor – havde altid haft overtaget, men på den nye side blev det muligt at differentiere, give forskellige grader af adgang.

Medlemmer og brugere

Altså blev Forum delt op i to afdelinger: En del som var tilgængelig for alle, der registrerede sig som brugere, og en del som var forbeholdt medlemmer. I den sidstnævnte del befandt sig Foreningsforhold, Hjælp til tydning, Hjælp til opslag og Program- og Webproblemer. Desuden var siden med program-oversigten ude på hjemmesiden gjort utilgængelig for brugere. Der var stor enighed om placeringen af Foreningsforhold, mens de andre gruppers overgang til den lukkede afdeling hurtigt fik debatten i gang.

Ordningen fik bølgerne til at gå rigtigt højt i Forum, både det nye og det gamle, der i lang tid fortsatte sideløbende med det nye. Og den kunne nu og da stille moderatorerne i en akavet situation, som hvis en bruger placerede et ønske om hjælp til tydning i f.eks. AneEfterlysning, i mangel af bedre. Nu skulle moderator flytte indlægget til den passende gruppe, men da brugere ikke havde adgang her, ville den konsekvente løsning være at slette indlægget. Et andet problem var, at en del af de gode

hjælpere ikke var medlemmer, og deres assistance måtte nu undværes i især Hjælp til tydning.

Forslag til generalforsamlingen

Karen Graabæk Møller udtrykte nok manges mening, da hun den 12. september skrev:

“Jeg kan med triste øjne læse indlæg efter indlæg (besked efter besked 😊) om brugere der ikke længere synes at DIS-Danmarks forum er noget for dem - især da de ikke har adgang til at skrive i grupper som Hjælp til Tydning og Hjælp til Opslag.

Som jeg har forstået de sidste års kommentarer - især under Foreningsforhold - var medlemmernes eneste forhold når det gjaldt disse ikke-medlemmer, at de ikke skulle have adgang til netop gruppen Foreningsforhold (og læse om foreningens af og til triste meddelelser om bestyrelses”slåskampe” 😊).

Derfor er jeg nok lidt uforstående overfor beslutningen om netop at udelukke en stor? del af vores indlægs(besked)-skrivere i præcis de grupper, hvor al hjælp som regel modtages med kyshånd! Det er vel ikke med tvang at vi ønsker flere medlemmer? Det er jo normalt ikke på den måde man opnår de bedste resultater, ja, historien viser jo som regel at tvang netop virker modsat.... som vi nu kan læse.

Som medlem kan jeg i hvert fald ikke se, hvorfor mine gode hjælpere holdes udenfor - skulle der være personer som af en eller anden grund mente at de ikke ville hjælpe ikke-medlemmer, kan man jo nu se om en person er medlem eller ej - og det kan vel være nok. DIS-Danmarks forum burde jo netop være et sted hvor man fik hjælp uanset hvad - og så forhåbentlig besluttede sig for at blive medlem med tiden.

Dette er så et officielt forslag til næste generalforsamling - og jeg skal gerne gentage det skriftligt. Men af

hensyn til disse registrerede brugeres rettigheder, vil jeg opfordre til at mit forslag diskuteres så hurtigt som muligt, før vi mister for mange hjælpende, potentielle medlemmer.”

Hvad har I gang i?

Lars J. Helbo beklagede ændringerne i et indlæg i det gamle Forum den 4. oktober, som han gav titlen *Hvad er det dog, I har gang i?* Han skrev bl.a.

“De ting fra foreningens hjemmeside, som jeg plejer at præsentere for kursus-deltagerne er, oversigten over slægtsforskningsprogrammer (kun kort), KIP-browser og forum "Hjælp til tydning". Især de sidste to ting er noget, som nybegyndere virkelig kan have fornøjelse af, og derfor kan det være en indgang til foreningen.

Nu ser jeg så, at lige netop de to ting er forsvundet fra den del af hjemmesiden, som er tilgængelig for ikke-medlemmer. Det betyder, at jeg må pille dem ud af mit kursus-program, og det betyder reelt, at jeg må droppe præsentationen af foreningen. Jeg kan naturligvis stadig fortælle helt generelt, at der findes både lokale og landsdækkende foreninger, som man kan melde sig ind i, hvis man vil dyrke sin interesse sammen med andre; men det er også alt.

Det geniale ved "Hjælp til tydning" er, at det er noget, som især nybegyndere kan have rigtigt meget glæde af (det er meget konkret og umiddelbart brugbart), men som samtidig bringer dem i kontakt med foreningen. Men det kræver altså, at det også er tilgængeligt for ikke-medlemmer. For jeg kan ikke på et offentligt støttet kursus anbefale et værktøj, som man kun kan bruge, hvis man først melder sig ind i en privat forening. Jeg kan nævne at det findes, men ikke mere.”

Big Brother

Spørgsmålet var så presserende, at det kom på dagsordenen på først-kommende bestyrelsesmøde, og opdelingen af Forum blev ændret, så kun Foreningsforhold, Markedsplads og en nyoprettet gruppe for opslag i betalingsbaserne Ancestry og de svenske Genline og SVAR (betalt af DIS) blev forbeholdt betalende medlemmer. Ved samme lejlighed blev KIP-Forum omdøbt til Projekter for mere bredt at dække, hvad foreningen havde gang i af projekter.

En anden ting ved det nye Forum, som vakte en del protester var de mange oplysninger, alle fik adgang til at læse i andre medlemmers profiler. At man ikke bare kunne se, om vedkommende var på for øjeblikket, hvilket var slemt nok efter nogles mening, men at man også fik en detaljeret oversigt over hans/hendes brug af Forum. Der blev talt om at Big Brother gik igen i Forum. Og hvad skulle det til for?

Utilstedelig statistik

Helge Bay den 6. oktober:

“Bestyrelsen og webmaster har naturligvis en interesse i at se hvor mange og hvordan hjemmesiden bliver brugt, og på vores nuværende hjemmeside har man da også et statistikprogram, som viser den slags.

Hvis man ønsker en mere udførlig statistik, så har Arne Feldborg på sin hjemmeside om Hammerum Herred en hel fantastisk program, som viser alt om antal brugere og hvormeget de enkelte sider bliver brugt osv.

Men det er i begge tilfælde en samlet, anonym statistik over alle brugere, og ikke en statistik udspecificeret på den enkelte”.

Lars J. Helbo fulgte op i samme tråd:

Efter at have set lidt på denne statistik-funktion må jeg give dig ret. At

funktionen findes i sådan et system er naturligt nok. Det kan måske også være ganske interessant for den enkelte, at kunne se, hvordan og hvor ofte man SELV har været aktiv i forum.

Men, at man uden videre kan gå ind og se alle disse oplysninger i enhver fremmed profil, det er ganske enkelt grotesk og helt utilstedeligt. Det vedkommer altså ikke andre brugere af forum på hvilke tider af døgnet jeg plejer at skrive mine indlæg. Det er absolut en ommer.

Protesterne blev hørt og statistik-faciliteten fjernet fra Forum. I dag er den tilbage igen, dog i en anonymiseret udgave.

Nye moderatører

Ligesom ved den første store opdatering af Forum var der også denne gang brug for et sted, hvor folk kunne hente hjælp. Derfor oprettedes igen en gruppe for det nye forum. Da problemerne var afklaret, blev gruppen dog ikke nedlagt, men fik lov til at fortsætte efter et navneskifte. Om brug af DIS-Forum dækker nu alle de mere formelle ting omkring Forum.

Efter åbningen af den nye hjemmeside havde Jette Jørgensen udtaget sin borgerpligt som moderatør, og i hendes sted trådte Mette Lund og Hans Peter Hansen; Hans er siden blevet afløst af Gitte Jonassen og siden af Mogens Pagh. Nuværende moderatører er Mette Lund, Mogens Pagh og Kathrine Tobiasen.

Slægtshistorier

I juni 2012 fik Forum en ny gruppe af en helt anden støbning end de tidligere. Slægtshistorier hed det nye barn, og her var ærindet ikke at stille spørgsmål og søge kloge råd. Her kunne medlemmer lægge

deres gode historier fra forskningen ud til glæde og inspiration for andre medlemmer. Knap et år senere kom et nyt barn til; det fik navnet Forslag til vedtægtsændringer og skulle være stedet, hvor foreningens vedtægter blev sat under debat med henblik på at nå frem til et sæt opdaterede vedtægter. Begge grupperne var placeret i afdelingen for medlemmer.

DIS-Forum lever på fjortende år og er still going strong. Statistikken taler i slutningen af 2013 om over 372.000 beskeder i ca. 33.000 tråde i det nye Forum. Hver måned bliver over 10.000 beskeder lagt ud, og nye brugere og medlemmer kommer stadig til.

Stadig debat

Diskussionslysten mangler heller ikke. Der kan være rolige perioder, men i begyndelsen af 2013 fik et vist kassererskifte med efterfølgende eksklusion Forum til at skælve i sin grundvold, og oktober samme år rystede jorden igen, da en besked i den ellers så fredelige Projekter-gruppe med titlen *Et alternativt tiltag*, som bragte søgesiden www.danishfamilysearch.dk på banen, resulterede i en rekordlang tråd på 213 indlæg. Den hidsige debat havde svært ved at finde sin afslutning og endte med, at Bent Jørgensen, som havde startet tråden, skrev:

“Overordnet er min holdning, at vi i fællesskab glæder os over og arbejder for vores fælles interesse. Da alle har fået rig mulighed for at ytre sig vil jeg som initiativtager til tråden, foreslå moderatør, at den lukkes.”

Moderatør lukkede tråden, og roen faldt igen over Forum. Men helt overordnet er det vel kun godt, at klingerne bliver krydset, og forskellige holdninger luftet? Selv om tonen nu og da ender oppe i det (for) forbitrede leje?

Medlemsudviklingen

Det er sparsomt, hvad der findes af præcise oplysninger om medlemstallet i den spæde start. Folk med interesse for sagen samledes til møder og demonstrationer af maskiner og programmer og blev ikke nødvendigvis talt op og slet ikke registreret.

Men da man blev en rigtig forening, skulle medlemmerne registreres, og her kunne man tælle 268. Det gik hastigt fremad, og i beretningen for 1990 kunne bestyrelsen melde, at "vi gik ud af 1990 med 372 medlemmer, og vi får stadig flere". Året efter var man nået op på 468, og ved slut-

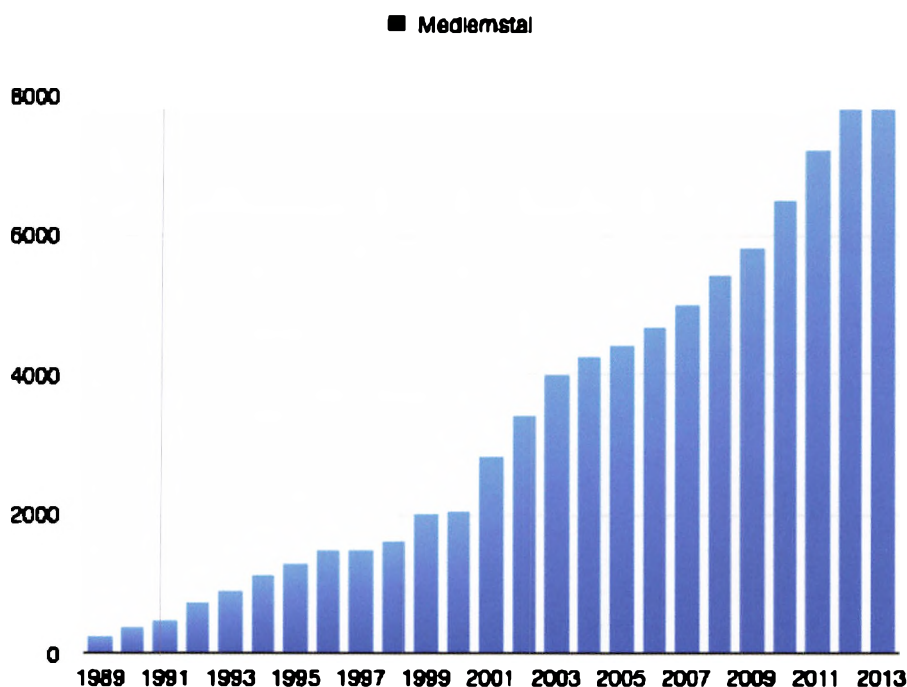
ningen af 1992 talte man omkring 750 medlemmer. Altså næsten en fordobling på to år.

Beretningen 1996 fortalte om "en pæn stor formue, og medlemstallet øges hele tiden støt". Med starten af 1993 var det på ca. 1500.

I år 2000 satte man rekord med en tilgang på 400 medlemmer. I hovedsagen fastholdtes fordelingen mellem landsdelene, således at eksempelvis de jyske medlemmer stadig udgjorde omkring 1/3 af foreningens medlemmer. Udenlandske medlemmer holdt sig stabilt på omkring 80.

Da man rundede medlem nummer 5.000, blev der ikke gjort meget stads af det. Senere fik man mere sans for at markere den slags mærkedage, og i 2010, hvor foreningen fik medlem nr. 6.000, tog formanden på besøg hos medlemmet med en buket blomster. I denne periode væltede medlemmerne ind, og allerede 11 måneder senere noteredes medlem nr. 7.000.

Siden har væksten været mere jævn. Det nuværende medlemstal er ca. 7.800.

Særnumre og andre udgivelser

AF KATHRINE TOBIASEN

§ 2 i DIS-Danmarks første vedtægter lød således:

DIS-Danmarks formål er at skabe et forum for databehandling i slægts- og personalhistorie, hvilket bl.a. søges opnået gennem udgivelse af Slægt & Data og eventuelt andre udgivelser samt afholdelse af foredrag, møder og anden oplysningsvirksomhed.

Oplysningsvirksomheden har altså fra starten været en grundpille i foreningens virke. Bladet Slægt & Data kom straks i faste rammer og skulle med fire numre årligt forsyne medlemmerne med informationer og tips om, hvad der måtte røre sig på slægtsforskerfeltet. Men allerede da formålsparagraffen blev formuleret, har ophavsmændene og -kvinderne været klar over, at det nok ikke var tilstrækkeligt med bladet. Der åbnedes med ordene "og eventuelt andre udgivelser" op for mulighederne, og kun fantasi og økonomi satte i princippet grænser for, hvad der kunne komme på tale.

Forskerregister

Det første man tog fat på var at indsamle oplysninger om medlemmerne: navn og kontaktoplysninger, EDB-udstyr (pc, programmer), slægts- og stednavne, som medlemmet arbejder med, og endelig oversigt over EDB-registrede og publicerede folketællinger. Tanken var, at medlemmerne her skulle have nem adgang til at finde frem til andre forskere, der arbejdede med samme slægter og steder og/eller samme computerprogrammer og derigennem undgå dobbeltarbejde. Oplysningerne

blev lagt ind i et program, og medlemmerne kunne købe registret på diskette for 25 kr., inkl. diskette og forsendelse. Havde man en ældre udgave, kunne en opdateret version fås gratis mod at indsende en diskette med frankeret svarkuvert til redaktionen.

Registret blev omtalt som DIS-Danmarks svar på årbogen Hvem Forsker Hvad, dog med flere tidsvarende muligheder. Hvem Forsker Hvad var en oversigt over, hvad slægtsforskere i hele landet arbejdede med, som i årene 1968-2010 blev udgivet af Samfundet til Dansk Genealogi og Personalhistorie og Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger (SSF). DIS-Danmark kom også med på udgiverholdet, men lavede altså ved siden af deres egen version, som var nytænkende ved at medtage oplysninger medlemmernes elektroniske udstyr.

DIS-Disketter

Bestillingsseddel til diverse DIS-disketter

Medlemsnummer _____ (Se bagsiden ikke 03833)

Navn : _____

Adresse 1 : _____

Adresse 2 : _____

Postnr. + By : _____

☐	DIS-blad	50 Kr
☐	Forsker register	50 Kr
☐	IIFH - 1991	50 Kr
☐	IIFH - 1992	50 Kr
☐	Util	50 Kr
☒	Sogndisk Alene =	50 Kr

☐	3,5" 720 Kb	☐	5,25" 360 Kb
☐	3,5" 1,44 Mb	☐	5,25" 1,2 Mb

Bestillingsseddel for DIS-Danmarks medlemsdisketter. Denne er fra Slægt & Data nr. 2 1993

Utility-diskette

Udover forskerregistret tilbød foreningen en såkaldt utility-diskette, hvor en håndfuld nyttige småprogrammer såsom et pakkeprogram, et anti-virus program m.fl. var samlet på en enkelt diskette, der kunne erhverves for 50 kr. For samme pris kunne en diskette med de tidligere numre af Slægt & Data fås.

Slægtsprogrammer

En af de store opgaver for DIS var at opliste og teste de slægtsforskningsprogrammer, der var på markedet. Oprindeligt var tanken at bedømme programmerne, så det kunne ende op i anbefalinger af de bedste programmer. For mange forskere var det vanskeligt og uigennemskueligt at vælge program, og i pionerdagene var der ikke en stor skare af brugere at hente erfaringer hos. Man testede løs, og resultaterne blev samlet og nedfældet i et hæfte, der kom som et tillæg til Slægt & Data nr. 3 1992. Hæftet blev kaldt et særnummer, som af portomæssige årsager blev rundsendt sammen med bladet. Nummeret havde været planlagt gennem længere tid, og det indeholdt en generel beskrivelse af, hvilke muligheder programmerne kunne give i arbejdet med slægtsforskningen, samt en kort gennemgang af i alt otte danske og nordiske programmer. Man forsøgte her at opregne stærke og svage sider ved de forskellige programmer.

Allerede året efter var næste initiativ klar. I "Formandsberetningen" for 1993 hed det: "Særnumre vil nok fremover være en tradition (i 1993 bliver det en udvidet kilde-

oversigt), og vi overvejer i øjeblikket, hvad særnummeret for 1994 skal indeholde. Forskellige ideer er fremme bl.a.: Ordbog for EDB-udtryk, ordbog for slægtsforskere, oversigt over eksisterende kilder.”

Kildeoversigten

Idéer var der nok af, men i første omgang gjaldt det kildeoversigten, der var en udvidet version af den oprindelige oversigt fra forskerregisterdisketten, som nu kom i papirudgave. “Dette var foreningens hidtil største projekt – både i omfang og forarbejde”, fortæller beretningen for 1993. Indsamlingen af oplysninger foregik over flere år og fik for alvor vind i sejlene, da man begyndte et samarbejde med Sammenslutningen af Lokalarkiver. Man medtog både håndskrevne, maskinskrivne og EDB-indtastede kilder, som blev

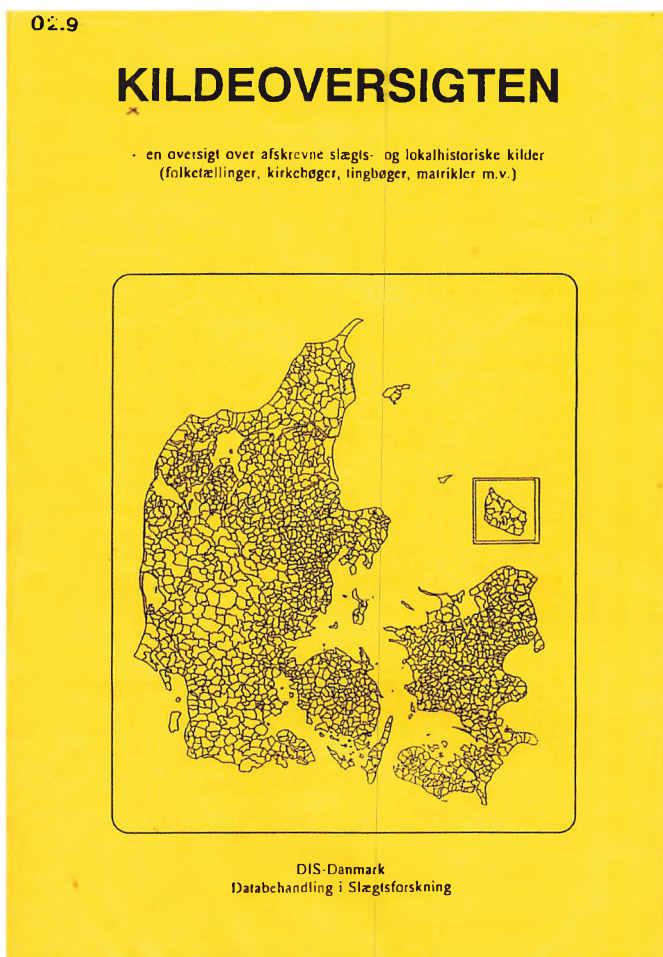
samlet under amter, herreder og sogne. For at få plads til alt stoffet måtte hæftet trykkes med lille og ikke specielt øjenvenlig skrift, som forhåbentlig ikke “har været til alt for stor gene”. Særnummeret blev udsendt sammen med septembernummeret af bladet.

Scanninger

Året efter var det ikke et af de skitserede idéer, der blev ført ud i livet. I stedet udgav man i 1994 et hæfte om scanninger. Dette hæfte adskilte sig fra de tidligere ved, at ca. halvdelen af indholdet bestod af brugererfaringer og var skrevet af folk uden for bestyrelsen, men dog for det meste aktive medlemmer af foreningen. Der var afsnit om emner som billedscanning, brug af håndscanner og OCR-scanning.

Sogn Herred Amt

De gode hensigter fejlede bestemt ikke noget, og særnummeret for 1995 var planlagt til at præsentere Danmarks administrative opdeling. Men på grund af stort arbejdspress trak redigeringen ud, og hæftet blev ikke færdigt. Arbejdspresset lattede desværre ikke kendetligt i de næste par år, så heller ikke i 1996 og 1997 kom der noget særnummer. Men endelig lysnede det. Sogn Herred Amt blev udgivet som “Særnummer 1998”. Dette hæfte indledtes med beskrivelser af de administrative enheder i Danmark, fra sognet til amtet og stiftet, og hoveddelen var kort over samtlige amter med herreder og sogne angivet. Hensigten var at lette arbejdet for slægtsforskere, der skulle finde rundt på et historisk Danmarkskort, som kunne opleves som ganske fjernt.

DIS' andet særnummer

Særnummer 1994 drejede sig om scanning

De tidligere særnumre havde været små beskedne hæfter i A5 format, men med Sogn Herred Amt gik man op i A4 – ligesom medlemsbladet – og layoutet var i det hele taget mere professionelt.

Ligesom de øvrige særnumre kom Sogn Herred Amt, efter at det var udsendt til alle medlemmer, i løssalg, og det blev en pæn salgssucces. I mange år var det udsolgt og efterspurgt. En ny udgave var på tale i lige så mange år, og der var mange overvejelser over formen. Skulle den være elektronisk – udgivet på cd eller lagt ud på nettet? Skulle man gå i samarbejde med SSF, der havde udgivet et udstyrmæssigt mere beskedent – og billigere – hæfte om samme emne, men uden de flotte kort? Skulle indholdet udvides, så man fik de nordatlantiske og slesvig-holstenske områder med? Og skulle man udelade landsarkivernes sognekoder, der jo med AO's fremvækst efterhånden mistede karakteren

af uundværlighed? Først i 2012 endte overvejelserne op i en let udvidet ny udgave, der ligesom førsteudgaven blev rundsendt til alle medlemmer. De gamle danske områder var nu med, og udstyret var det samme.

1801 folketællingen

Efter Sogn Herred Amt var man forsigtig med at stille særnumre i udsigt til bestemte tidspunkter, men i 2001 var der en oplagt mulighed, der oveni købet ikke krævede nogen stor arbejdsindsats. Hos DDA havde man netop fået de sidste indtastninger af sogne fra folketællingen 1801 i hus. Man var nu i den situation, at man i princippet burde kunne fremsøge alle de ca. 1 million personer, der levede i Danmark i 1801, i databasen. Det var en begivenhed, der var værd at fejre, og DIS-Danmark fik en aftale i stand, der tillod foreningen at sende en cd med tællingen til alle medlemmer som

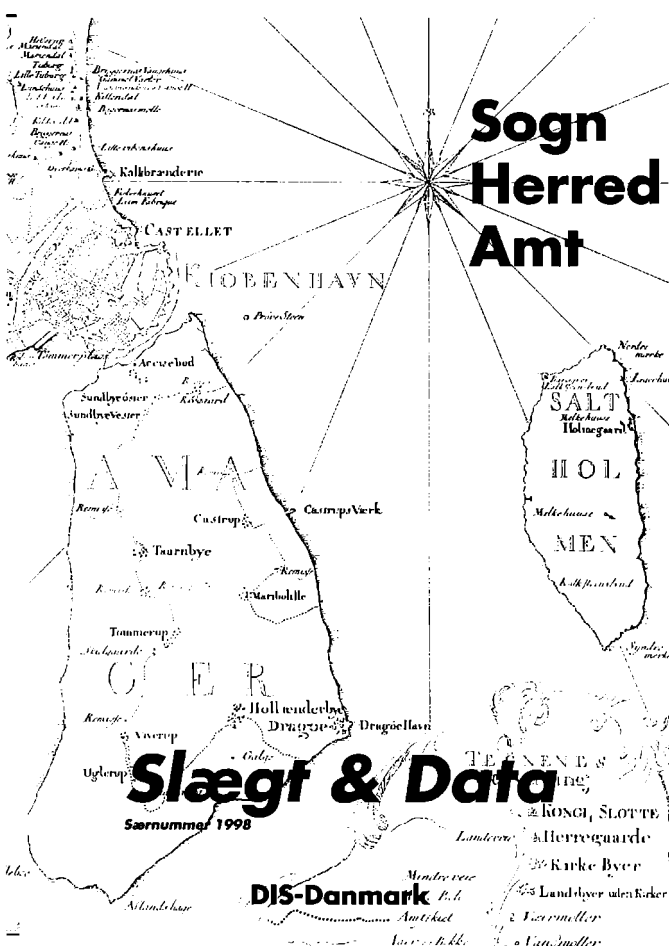
et elektronisk særnummer. 330 indtastere og korrekturlæseres arbejde i rundt regnet 50.000 timer som en storslået medlemsgave!

Postadressebogen

Allerede året efter fulgte en ny gave-cd med Slægt & Data nr. 4. Denne gang var der tale om en digitaliseret udgave af den nyttige vejviser Postadressebogen 1921. Bogen var først scannet, hvorefter billedfilerne blev konverteret til PDF-format. Cd'en var desuden forsynet med en menu, hvorfra de forskellige afsnit i Postadressebogen kunne vælges.

Slægtsforskning på internettet

I 2007 blev Inger Buchard medlem af bestyrelsen, og hun stod ene kvinde for udarbejdelsen af en cd, som blev kaldt Slægtsforskning på internettet. Den tilbød en systematisk indgang til

Cd'en Slægtsforskning på internettet fra 2008

Omslaget til den oprindelige Sogn Herred Amt var prydet af et udsnit af Videnskabernes Selskabs kort fra 1766

alle de websider, der var vigtige for slægtsforskere anno 2008. *“Vi ved udmærket godt, at mange af de trænede medlemmer vil kunne nikke genkendende til flere af de medtagne links. Men det er vores håb, at der i kraft af den nytænkte systematik er skabt et hjælpemiddel, som alle kan have glæde af”*, hed det i den ledsagende tekst i Slægt & Data nr. 2 2008, som skiven blev udsendt sammen med. Da nettet hele tiden forandrer sig, ville jævnlige opdateringer af indholdet på cd'en være nødvendige; det sidste blev der ikke fulgt op på, og i dag vil sådanne indgange til et emne vel naturligt have deres plads på nettet.

Personalhistorisk Tidsskrift

Med Slægt & Data nr. 4 2011 støttede DIS op om samarbejdet med

den gamle moderforening Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie ved at lade det aktuelle nummer af Samfundets udgivelse, Personalhistorisk Tidsskrift, følge med bladet som en gave til medlemmerne, der kunne kaste spotlys på nye muligheder i slægtsforskeruniverset.

Og gavehumøret fortsatte ind i det nye år, idet medlemmerne her modtog den nye udgave af Sogn Herred Amt med det første nummer af Slægt & Data. Denne gang brugte man ikke betegnelsen særnummer; hæftet var en DIS-udgivelse, som også kunne købes af folk, som ikke var medlemmer af foreningen.

At skrive slægtshistorie

Formentlig er særnumrenes æra ovre. I sommeren 2013 kom en

ny udgivelse, Kathrine Tobiasens bog med titlen At skrive slægtshistorie. Den blev ikke rundsendt til alle medlemmer, men kom til salg i foreningens butik på hjemmesiden. Den blev fint anmeldt, og i løbet af det første halve år blev over 1200 eksemplarer sendt af sted fra foreningens ekspedition, der i perioder kom på overarbejde.

Fremover

DIS-Danmark vil gerne udvide butikken med nye tilbud fremover. Der pusles med tanker om en lærebog i gotisk skrift, og andet kan komme på tale. Med den store interesse for slægtsforskning og mange begyndere på feltet er der brug for gode vejledninger i de mange og ofte fremmedartede emner og problemer, som forskerne skal sætte sig ind i og tage stilling til. Der er nok at tage fat på.

Opslagsordningen

AF KATHRINE TOBIASEN

Før Arkivalieronline var mikrokort med affotograferede kirkebøger og folketællinger hjælpemidler, der dårligt kunne overvurderes. De muliggjorde, at slægtsforskere kunne se alle landets kirkebøger på ethvert landsarkiv, hvor man tidligere måtte drage til det arkiv, ens sogn hørte under, for der at se originalen, og mange lokalarkiver anskaffede kort for de lokale kirker. Og endnu bedre: almindelige slægtsforskere kunne også købe kortene formedelst 15 kr. og spare en masse rejsen land og rige rundt. En forjaget og målbevidst søgen efter de allervigtigste aner og datoer ved de måske sparsomme arkivbesøg kunne ændres til en stille og rolig gennemgang af en hel kirkebog med tid til at samle en masse andre oplysninger, der også kunne vise sig at være superrelevante. Dette blev virkelighed, hvis man fik fingre i en mikrokortlæser og indkøbte nogle kort. I en periode var aflagte mikrokortlæsere stærkt eftertragtede! Man kunne være heldig at overtage dem efter en bank eller et autoværksted, som gik over til mere opdaterede arkivmetoder.

Hjælp til andre forskere

Mange medlemmer samlede med tiden en anseelig stak kort, og fra at jagte egne familiemedlemmer var skridtet til også at tilbyde at hjælpe andre på jagten ikke så langt. Ikke mindst, da det blev nemt at skabe kontakter medlemmerne imellem. På DIS' hjemmeside blev der afsat plads til Opslagsordningen.

Her kunne man gå ind i det sædvanlige hierarki: amt, herred og sogn og tjekke, om ens sogne var

med på listen, underforstået at en venlig sjæl var i besiddelse af mikrokort for sognene og tilbød at slå op og kigge efter ens aner. Man sendte så en mail af sted med en beskrivelse af, hvad man ledte efter. Tit var der svar i løbet af ganske kort tid, men ind imellem kunne der gå en rum tid, og nogle gange ventede man forgæves. Der kunne være problemer med at holde listen over opslagstilbydere opdateret og få slettet dem, der ikke længere havde lyst eller tid til at foretage opslag. Et problem

som vel først viste sig, når en håbefuld spørger ikke fik sit svar? Bortset fra at ordningen nu og da kunne være oppe at vende i tråde i Forum, levede den et lidt stille liv – den blev således aldrig fundet vægtig nok til at blive nævnt i bestyrelsesberetningerne. Ordningen var en sag mellem spørgerne og opslagstilbyderne. Men uden tvivl har den været til stor glæde i tider, hvor mange slægtsforskere måtte indstille sig på at vente længe på at få næste lille brik lagt på plads, når der igen engang blev tid

Opslagstilbyderens værktøj: En mikrokortlæser og en pæn samling kort

til og mulighed for at besøge det relevante arkiv – hvis man altså ikke lige havde en opslagssøster eller -bror at be' om hjælp.

Er der stadig brug for ordningen?

Men efterhånden som AO voksede, og stadig flere kirkebøger og folketællinger dukkede op på nettet, mindsledes behovet for hjælp til opslag. Den 2. november 2006 spurgte Martin Henriksen i Forum:

Vi er nogle stykker, der tilbyder opslag i Kirkebøger og Folketællinger. Det tager jo lidt tid, at ekspedere, når der endelig dukker en forespørgsel op.

Man kan opleve, at det altså går mere kvikt via Arkivalieronline. På trods af de aktuelle problemer. Jeg synes, vi skal overveje, helt at afskaffe ordningen. Hvad menes der om det?

Det forslag var der ikke udpræget opbakning bag. Flere gav udtryk for, at det ville de være meget kede af, og moderator bragte et nyt aspekt ind i billedet:

Men egentlig er det jo ikke gjort med, at man kan åbne en kirkebogsside i en rimelig scanning på AO. Selv da kan den være svær at tyde. Ikke alle er fuldbefarne udi gotisk skrift.

Desuden er opslagstilbydere som regel vældig godt hjemme i "deres" sogne og kan yde en uforlignelig hjælp - også med hensyn til stednavne, lokale forhold m.v., som mindre stedkendte ikke vil få øje på.

Vi skal ikke holde opslagsordningen kunstigt i live, hvis den ikke bliver brugt. Men jeg synes stadig, det er synd, at den ikke bliver brugt mere end den gør! Så jeg har ikke selv noget imod at lade mit tilbud i Opslag i kilder stå åben en lille stund endnu.

Stille død

Opslagsordningen blev ikke nedlagt, den fortsatte nogle år endnu. Men naturligt nok blev der længere og længere imellem, at et ønske om opslag blev sendt af sted. Bestyrelsen diskuterede nu og da, om den skulle nedlægges, uden at man traf en endelig beslutning. Da den nye hjemmeside blev søsat i 2010, var der dog ingen tvivl om, at ordningen ikke skulle flyttes med over. Den udgik simpelthen i al ubemærkethed. Både begyndere og øvede kunne stadig have brug for hjælp til at tyde vanskelige skrifter, men den hjælp kunne man nu få i Forums Hjælp til tyding, der næsten aldrig svigtede.

Opslagsordningen havde haft sin tid som et rigtigt godt tilbud til medlemmerne. Nu var tiden løbet ud for den, og i dens sted trådte andre mere tidssvarende hjælpeforanstaltninger.

Samarbejde med Statens Arkiver

AF KATHRINE TOBIASEN

I 2010 var Statens Arkiver godt i gang med at lægge kirkebøger ud på nettet. Man var nået til de nyere bøger, dem, der rakte helt frem til 1950'erne, og tilfredsheden var stor, ikke mindst blandt nyere slægtsforskere, der nu endelig kunne gå på jagt efter deres nære familie. Alt var ren glæde og idyl, indtil det hele truede med at ramle, da en skæbnsvanger opdagelse blev gjort. Spredt omkring på de mange kirkebogsider viste det sig, at visse kirkebogsførere havde noteret cpr-numre, og hvad værre var: Det var i mange tilfælde nulevende personers cpr-nummer, som alle kunne gå ind og læse.

Det var imod alle regulativer, at numre var indført, men det var formentlig sket i den bedste mening og ud fra en formodning om, at kirkebøgerne ikke var offentligt tilgængelige. Hvem kunne vel i 1970'erne forudse, at bøgerne senere skulle komme til at ligge et sted, hvor alle og enhver kunne gå ind og nærlæse dem?

Cpr-numre i kirkebøgerne

Der måtte træffes en hurtig beslutning: Alle de nye kirkebøger skulle fjernes fra websiden, indtil man havde gennemgået dem alle og skjult cpr-numrene. Naturligvis, det var det eneste, man kan gøre, og det skete da også straks. Og så stod man med det store spørgsmål: Hvad gør vi nu? Hvis personalet på Statens Arkiver skulle tjekke samtlige kirkebøger – hvilket var nødvendigt, da man ikke havde noget overblik over, hvor i landet syndefulde kordegne havde været på færde – ville det tage helt uoverskueligt

lang tid, før kirkebøgerne var gennemgået, og filerne kunne vende tilbage til nettet. Resurserne skulle gerne anvendes til noget mere konstruktivt såsom at gøre nye arkivalier klar til AO.

I denne situation viste det sig, hvad en forening med en styrke af engagerede og kompetente medlemmer kunne udrette. DIS-Danmark tilbød at træde til og hjælpe med gennemsynet af kirkebøgerne.

Og Statens Arkiver takkede ja til tilbuddet. Hurtigt fik man organiseret arbejdet, således at alle scanningerne af kirkebøger i den kritiske periode blev lagt over på USB-nøgler, som blev sendt til de medlemmer, der havde meldt sig til at assistere. Medlemmerne skulle herefter gennemgå filerne omhyggeligt og rapportere tilbage til SA, hvis de fandt cpr-numre. Inden de startede, måtte alle underskrive en tavshedserklæring. Når rapporteringerne var tilbage hos SA, blev cpr-numrene ikke slettet fra kirkebøgerne, de blev blot sløret, så de ikke kunne ses på nettet.

Projekt 1 og 2

Som forventet var lysten til at hjælpe med til at få de eftertragede arkivalier tilbage på nettet stor, mange meldte sig, og arbejdet skred rask fremad. Den 9. november 2010 kunne formand Susanne Fuglsang melde i DIS-Forum:

CPR.nr. projekt 1.

Der mangler stadig at blive returneret enkelte nøgler. Der er indtil videre fundet 4.800 sider med cpr.

nr., som Statens Arkiver er i fuld gang med at sløre, inden kirkebøgerne igen kan blive gjort tilgængelige på AO. Arbejdet forventes afsluttet inden nytår.

Projekt 1 omfattede de kirkebøger, der var lagt ud på AO, men problemet var jo langt større. Forude ventede projekt 2, som bestod i at gennemse de kirkebøger, der indtil videre var scannet, men ventede på at blive lagt ud. Deltagerne i projekt 1 blev opfordret til at fortsætte i "et stille og roligt vinterprojekt med knapt 100 nøgler".

Undervejs kunne deltagerne møde lidt specielle indførsler. Den 16. december kunne Nancy Petersen berette følgende i en tråd i Forum:

"Jeg har også modtaget en ny sending – gennemset og sendt tilbage – og vil bare fortælle om noget, der fik mig til at spærre øjnene op.

Jeg havde gennemset side efter side – kirkebog efter kirkebog – bare ingen cpr-numre.

Og så er det jo lige før, øjnene falder helt i.

Men pludselig var der en indskrivning, der så anderledes ud end de andre.

Skriften var med blokbogstaver mod ellers skråskrift – det var det, jeg først blev opmærksom på.

Dåbs"barnet" var født i Iran – havde iransk navn – og forældrene, bosat i Iran, var også nævnt.

Da jeg så fik zoomet ind, kan det da nok være, jeg kiggede en ekstra gang!

Dåbsindskrivningen var foretaget i en kirkebog fra 1939 –

dåbs "barnets" fødeår – men dåbs-året var 1986!!!

Der var også et cpr-nummer!"

Det gik stille og roligt derudad, og den 15. april 2011 var projekt 2 ført til ende. De sidste kirkebøger var på Arkivalier online, og Susanne Fuglsang kunne takke for indsatsen: "jeres store arbejde er til gavn for rigtig mange slægtsforskere".

Projekt 3

Det var dog ikke gjort med projekt 1 og 2. Alle de kirkebøger, der skulle føre AO op til ca. 1950, skulle også tjekkes. Altså startede Cpr-projekt 3 op omtrent samtidig med, at 2'eren var afsluttet. Her opstod en tråd i Forum, hvor deltagerne rapporterede om, hvor langt de var nået, og af og til kunne man opleve, at en USB-nøgle knapt nok var i huse, før den var kigget igennem og klar til at blive sendt tilbage. Der blev arbejdet effektivt på sagen! Formanden kunne den 7. september gøre status og fortælle, at der nu var ca. 50 DIS-medlemmer, der fortsat

knoklede med projektet, og Brian Jessen fra arkiverne supplerede:

"I juli/august har der været fuld tryk på kirkebogsscanningen, og vi har derfor fået opbygget en god buffer af kirkebøger, som skal sendes ud til de frivillige...."

Udsendelsen af kommende USB nøgler vil ske løbende, efterhånden som kirkebøgerne er færdigscannet. Vi scanner i dag kirkebøger på 4 bogscannere, som kun kører kirkebøger fra LAK."

På et tidspunkt udbrød en lille krig mellem Øst- og Vestdanmark. Bjarne Due Pedersen sendte startskuddet af sted med følgende indlæg i Forum fra den 4. juli 2012:

"Det er deprimerende at se nye kirkebøger fra Jylland på AO. Især når Sjælland og tilhørende øer ikke er færdige endnu."

Nu hvor RA/LAK ikke mere har kirkebøger i selvbetjening, så kan man bruge en hel dag derinde på at vente og kigge i de få kirkebøger, man kan nå at få frem."

Enhver, der har prøvet at finde en

person i en kirkebog, ved at det giver spor til den næste information og typisk i en anden kirkebog. Dermed skal den så bestilles og der går nemt ½ time osv.

Jeg ved ikke hvorfor: Er de ikke scannet, er de ikke gennemgået for CPR, er de ikke returneret, eller er det AO, der er langsomme til at lægge dem på, eller ?

Er der nogen, der ved noget?"

Han uddybede i et senere indlæg:

"Da RA/LAK skulle sammenlægges, skulle KB på AO hurtigt, da de ikke mere vil være i selvbetjening. Det var 1. prioritet, og mange af de KB, jeg mangler i dette område, går tilbage til 1892. 😊"

Jyder og Fynboer har dog stadig KB i selvbetjening, dog kan afstandene være store derovre, men det er de også for Sjællændere, der skal se i disse KB. Jeg er selv én af dem, der venter på nyere KB fra Jylland/Fyn."

Hvilket straks fik et par andre medlemmer til at korrigere: Det

Der er gang i hjælpen til nye slægtsforskere på Rigsarkivet

var skam også deprimerende at vente på bestemte kirkebøger i Jylland, og der var absolut ikke selvbetjening, når det gjaldt kirkebøger i Viborg og Odense.

Slægtsforskerhjælpen på Rigsarkivet

En ny form for samarbejde er den aftale om slægtsforskerhjælp på Rigsarkivet, som blev indgået i efteråret 2013. Den går ud på, at et hold erfarne slægtsforskere en gang om ugen møder op på arkivet og her står til rådighed for nye og nyere forskerkolleger, der

har brug for at blive hjulpet godt i gang. Kun fantasien sætter vel grænser for de spørgsmål, som en begynder på feltet kan have brug for at stille, men for dog at sætte visse grænser op, er det bestemt, at hjælpen fortrinsvis skal gælde brugen af kirkebøger og folketællinger, angivelse af kilder og disses troværdighed og endelig anvendelse af skemaer og IT.

Der blev efterlyst hjælpere på DIS' hjemmeside og i DIS-Nyt, og det kan ikke overraske – med lidt kendskab til medlemsskaren – at der ikke var problemer med

at finde et passende antal til beemandingen. Der var fra starten af stor tilstrømning af begyndere, og hjælperne blev holdt til ilden. Men der var enighed om, at arbejdet var hyggeligt og lærerigt for begge parter. I skrivende stund er der tale om en forsøgsordning, men mon ikke den bliver forlænget, når parterne mødes til evaluering efter den 30. april 2014, som er det foreløbige slutpunkt for ordningen? Ligesom der forhåbentlig vil være basis for senere at eksportere idéen til Jylland og Fyn.

DIS-Danmarks ekspedition

AF KATHRINE TOBIASEN

DIS-Danmark klarede sig de første 15 år udelukkende med frivillig arbejdskraft, men i 2003 havde det stigende medlemstal (det var

nået op på ca. 4.000) betydet så meget arbejde for bestyrelsen og øvrige aktive medlemmer, at man i konsekvens heraf traf en rask

beslutning og åbnede en fast ekspedition. Ole Hald Madsen blev ansat til at besvare spørgsmål fra medlemmerne og sørge for forsendelse af foreningens cd'er og andre udgivelser. Hvis Slægt & Data var udeblevet hos et medlem, var Ole Hald manden, der hurtigt fik sendt et nyt eksemplar af sted. Ekspeditionen havde sit tilholdssted i Odense, i praktisk nærhed af bestyrelsens faste mødested, men vigtigere var nok telefonnumret hver tirsdag kl. 14-18 samt e-mailadressen, som kunne benyttes af folk fra hele landet.

Da den tidligere astronom havde gode IT-kundskaber, blev han efterhånden også fast hjælper på hjemmesiden, og han bistod mange medlemmer, der f.eks. havde problemer med at logge sig på DIS-Forum eller havde glemt medlemsnummeret.

Ole Hald passede hvervet i over 8 år, og der er ikke tal på de mange stakke blade og bøger, han har slæbt på plads. I 2011 valgte han at trække sig tilbage, og en ny mand på posten blev fundet. Gunnar Larsen, tidligere møbelsnedker, trådte til og har siden været manden, der kunne hjælpe medlemmerne med store og små problemer i forbindelse med medlemskabet.

Arbejdet er ikke blevet mindre, medlemstallet er vokset støt, og der er kommet flere udgivelser til, som skal ekspederes ud til medlemmer og ikke-medlemmer. Vores ekspedition er en af de uundværlige krumtappe i DIS-Danmarks organisation!

Vagtskiftet i DIS-Danmarks ekspedition i 2011. Ole Hald Madsen (t.v.) og Gunnar Larsen poserer for fotografen.

Læsekredsene

AF KATHRINE TOBIASEN

At inddrage computere og elektroniske programmer i slægtsforskningen var sidst i 1980'erne ensbetydende med at bevæge sig ud i et uvejsomt landskab med stier, der ikke tidligere var betrådt. Nogle ledte måske på afveje, andre kunne føre til noget godt og brugbart, men alt sammen skulle det afprøves.

Da bevægelsen var international, vendte man sig naturligvis straks til andre lande for at høre om gode og mindre gode erfaringer.

Udveksling af tidsskrifter

Her var det oplagt at udveksle tidsskrifter. Inden internettets tid var metoden at sende blade til hinanden, og også DIS-Danmark fik tidligt aftaler i stand med foreninger i nabolandene. De gode oplysninger skulle deles med alle medlemmer, og det skete ved at referere fra de modtagne blade i *Slægt & Data*. Første gang rubrikken "Nyt fra andre blade" dukkede op, var i nr. 3 1989, hvor Hanne Marie og Bent Rud havde læst det svenske *Diskulogen* og det amerikanske *Genealogical Computing* og berettede om spændende artikler om billedscanning og om dannelsen af en klub i USA, der skulle fungere som "indsamlingscentral for informationer i slægtsforskning registreret på computer". Det sidste inspirerede til oprettelse af et dansk register for indtastede arkivalier, et initiativ, der senere blev til særnummeret *Kildeoversigten*, 1993.

Invitation til læsekreds

Herefter kom der jævnligt referater af artikler, der kunne have

interesse for danske forskere. Det var fint at blive orienteret, men bedst ville det dog være at få bladene i hænderne. Elsebeth Paikin fostrede den idé, at man kunne lade givne blade gå på omgang mellem interesserede medlemmer, og for at det ikke skulle belaste foreningen økonomisk og arbejdsmæssigt, blev det overladt til medlemmerne selv sørge for forsendelsen. I nr. 3 1990 kom så invitationen til at deltage i en læsekreds (se nedenstående).

I det følgende nummer kunne Elsebeth Paikin fortælle, at læsekredsen nu var gået i gang, to numre af *Computergenealogie* var i cirkulation mellem syv medlemmer. Kredsen fungerede på den enkle måde, at man tilmeldte sig og blev optaget på en liste. Det eneste, man var forpligtet til, var at sende bladet videre til det næste medlem på listen og betale porto, når den fastlagte lånetid på 14 dage var udløbet. Samlingen var i mellemtiden blevet udvidet med det hollandske *Brabrantse Leeuw*.

Engelske og nordiske blade

Interessen voksede, og efter to år var der så mange deltagere, at man var nødt til at nedsætte lånetiden til 10 dage, for at der ikke skulle

gå alt for lang tid, før bladene nåede frem til de sidste på listen. To engelsksprogede tidsskrifter blev sendt i omløb, og der var endnu flere muligheder, for DIS "får tilsendt bladene fra vore svenske og norske søsterorganisationer i udvekslingsabonnement. Hvis der er interesse for det, kan disse naturligvis også indgå i læsekredsen. Det må understreges at cirkulationstiden er lang (ca. ½ år)."

I 1994 var bestyrerposten for læsekredsene overgået til Bent Pilgaard, der kunne meddele, at DIS rådede over følgende blade:

- *Mededelingen Central Bureau voor Genealogie* fra Holland
- *Gens Humana* fra Holland
- *Slekt og Data* fra Norge
- *Genealogical Computing* fra USA
- *Computers in Genealogy* fra England
- *Dis-Play* fra Østsvrige
- *Slægthistorisk Forum* fra Sverige
- *Diskulogen* fra Sverige
- *Computergenealogie* fra Tyskland
- *Sukutiето* fra Finland

Bestyrelsesberetningen for 1996 kunne berette, at der nu var fem læsekredse; det amerikanske, engelske og tyske samt det svenske *Diskulogen* og det norske *Slekt*

Læsekreds

Vi kan nu tilbyde medlemmerne at deltage i en læsekreds af udenlandske EDB-slægtsforskningsblade. DIS-danmark tegner et abonnement på bladene, og de kan så cirkulere rundt blandt interesserede medlemmer. Kontaktperson er et af vore medlemmer Elsebeth Paikin, der selv er fremkommet med idén. I første omgang kan vi tilbyde det tyske blad "*Computergenealogie*". Henvendelse bedes ske til Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, 2100 Ø, 31 29 03 33.

Referater i Slægt & Data

Omkring årtusindskiftet var det tyske blad gledet ud af cirkulationen, mens de hollandske og finske var en mulighed, hvis det skulle have interesse. Samtidig begyndte man i Slægt & Data at genopvække den gamle tradition for at bringe nyt fra andre blade – for at give medlemmerne en idé om, hvad de kunne hente i bladene. Forskellige medlemmer refererede spændende artikler, og disse referater voksede efterhånden, så de omkring midten af årtiet typisk kunne fylde flere sider i bladet. Det blev en kende for voldsomt, og derfor blev det overladt til medlemmerne selv at melde sig ind i en læsekreds, hvis de ville følge med i et bestemt tidsskrift.

I dag administreres læsekredsene af DIS-Danmarks ekspe-dition. Tidsskrifterne i omløb er: *Slekt og Data* fra Norge, *Diskologen* fra Sverige, *Fréttabréf Ættfræðifélagsins* fra Island, *Computergenealogie* fra Tyskland og *Genealogist Magazine* fra England.

Computers in Genealogy - marts 2000

Der er mange måder at præsentere sin familie på nettet. Et eksempel kan ses på: <http://www.linktop.demon.co.uk/dftcom2>. Det er ikke en GEDCOM to HTML, men en fiks (anden) måde at gøre det på. På ovennævnte adresse kan programmet hentes gratis.

I dette nummer af bladet fra England er der en flersidet oversigt over programmer. Mange er gengængere, men i oversigten kan der ses, hvad det enkelte program kan bidrage med, samt priser.

På følgende adresser skulle der være mulighed for at lære noget om at datere gamle fotografier:

<http://www.timeslip.com/CGEP>

<http://www.classyimage/picdate.htm>

<http://www.genealogy.org/~ajmorris/photo/phot.htm>

Slekt og Data 1/2000

Desværre har der været nogle misforståelser, hvorfor det første blad fra Norge ikke blev omtalt i vores Slægt & Data nr. 1 / 2000.

I dette første blad fejrer foreningen sit 10 års jubilæum med tilbageblik og med drømme om fremtiden. Mange har bidraget med lykønskninger.

I øvrigt ses flere artikler om de norske forhold for husmandsfamilierne, som er interessante, selvom forholdene i princippet nok ikke adskiller sig meget fra de hjemlige.

En anden artikel berører igen problematikken omkring, hvad vi kan til-lade os at lægge ud på Internettet. Den diskussion har vi også haft her-hjemme dog uden, at der blev draget nogen konklusion.

Det var måske en idé, at der blev fastlagt en form for norm.

Læse kreds

Bent Pilgaard
Stjærten 21,
8800 Viborg
Tlf. 86 67 55 12

Læsekredsen modtager følgende blade:

- Mededelingen Central Bureau voor Genealogie, Holland
- Gens Humana, Holland
- Computers in Genealogy, England
- Dis-Play, Øst Sverige
- Slægtshistorisk Forum, Sverige
- Diskologen, Sverige
- Sukutieto, Finland
- Slekt og Data, Norge

Læsekredsen har her fået en halv sides appetitvækkere i Slægt & Data nr. 2 2000

og Data cirkulerede mellem medlemmerne. Året efter hed det, at "læsekredsene er populære – ja næsten for populære. Omløbstiden

for de mest læste blade er nu oppe på 24 uger. Bestyrelsen overvejer derfor at tegne yderligere abonnementer."

DIS-Nyt

AF KATHRINE TOBIASEN

Den 24. marts 1997 fik DIS-Danmark sin hjemmeside. I et par år havde der været kraftig grøde i det store verdensomspændende net, og stadig flere firmaer og foreninger kunne vise flaget på World Wide Web. Nu skulle foreningen med speciale i databehandling også være med.

En af de gode ting, der fulgte med hjemmesider, var, at man nu lynhurtigt kunne lægge informationer og nyheder ud, så medlemmer og andre interesserede straks kunne få dem serveret. Ikke noget med at vente i måneder på, at det blev tid for udgivelse af næste nummer i tidsskriftrækken. Og hvorfor ikke gå et skridt videre og sende nyheder ud med e-mail? Den idé spirede også hos DIS.

Mailadresser søges

En del af medlemmerne havde allerede på forhånd oplyst deres mailadresse til foreningen. Ved årets start var ca. 20 tilmeldt, men da det første nyhedsbrev blev udsendt den 4. juli 1997, var der godt 70, der var klar til at modtage det, og da det næste blev sendt af sted den 1. august, var tallet steget til 100, og inden året var omme var det et godt stykke over 200.

Det var en pæn stigning, men endnu flere kunne nyde godt af nyhedsbrevene, så i Slægt & Data nr. 4 1998 indrykkede webmaster Jens Verner Nielsen følgende efterlysning:

Mild regn

Nyhedsbrevene blev i starten redigeret og udsendt af Jens Verner Nielsen, men posten blev senere

overtaget af Svend-Erik Christiansen. I den første tid faldt der en mild regn af DIS-Nyt'er over medlemmerne. Hele tre kom i august 1997 og to i september, og herefter normaliseredes udsendelserne til ca. en gang månedligt. Brevene kunne være temmelig lange og kom vidt omkring i slægtsforskeruniverset. Der kunne være oplysninger om kontingentbetaling, om nye cd'er med folketællinger fra DDA, programnyheder og begivenheder i det store udland. Også en eksotisk hilsen fra et ferierende medlem, der 1999 skrev:

“Hermed følger min e-mail adresse, således at jeg også kan modtage elektronisk post fra DIS. Da jeg for tiden har et job i Niger, midt i Afrika, er det en god måde at få oplysninger nogenlunde til tiden i forhold til sædvanlig kamelpost.”

Der kom stadig flere abonnenter på DIS-Nyt; det sidste, der blev

sendt af sted i 2000, havde 1.413 modtagere, hvilket på dette tidspunkt svarede til ca. 60 % af medlemmerne. I beretningen for 2002 fik nyhedsbrevet sit helt eget afsnit, hvor bestyrelsen udtrykte sin tilfredshed med at kunne give *“en bred orientering angående sagen om Rigsarkivets mulige flytning “her og nu”, uden at skulle afvente næste ordinære udgivelsestermin for Slægt & Data”*. Ved samme lejlighed noteredes det, at DIS-Nyt udsendtes til 2.200 medlemmer.

Bestyrelsesblog

I 2003 kom DIS-Nyt omtrent månedligt, men herefter gik det lidt nedad bakke. Indholdet var stadig en blanding af nyt fra foreningen, fra Statens Arkiver og orientering om gode hjemmesider. Midt i årtiet var der meget fokus på ændringer i lovgivning på de for slægtsforskere så vigtige områder som Arkivloven og Navneloven.

Har du en e-mail adresse?

Ifølge de nyeste tal fra foreningens webmaster (det er vores sekretær Jens Verner Nielsen) har 432 (ca. 25 %) af foreningens medlemmer oplyst en e-mail adresse, så de kan modtage elektronisk post fra foreningen.

Med jævne mellemrum udsender vi nyhedsbreve til alle dem, som er optaget på denne e-mail liste. Via nyhedsbrevene kan vi give diverse informationer og meddelelser (indtil nu er der i år udsendt 9 nyhedsbreve). Dette er således en meget praktisk og hurtig måde at her og nu komme i kontakt med en stor del af foreningens medlemmer, og det supplerer på udmærket vis Slægt & Data, der udsendes en gang i kvartalet. Det koster ikke noget at blive optaget på vores liste over e-mails.

Har man Internetadgang (privat, på arbejde eller bare på et bibliotek) er der i dag også flere steder muligt at få oprettet en sådan e-mail adresse ganske gratis (f.eks. mail forum og hotmail).

Har du en e-mail adresse, som vi ikke kender til, så oplys den til vores webmaster og få fremover foreningens nyhedsbreve.

I 2008 fortaltes om et spændende nyt tiltag, en blog, som bestyrelsen havde besluttet at etablere den 6. januar 2008. Desværre døde den hurtigt hen, da kun et fåtal af bestyrelsesmedlemmerne kunne se fornuften i denne (måske lidt for) tidstypiske form for kommunikation.

I 2006, hvor der var 2.884 medlemmer med e-mailadresse, blev arbejdet omkring nyhedsbrevet organiseret således, at Svend-Erik Christiansen sammensatte indholdet, og bestyrelsesmedlem Jette Jørgensen sørgede for udsendelsen. Men det kneb med tid til at samle stoffet, og i 2009-10

kom der kun en udsendelse pr. år. I 2011 påtog daværende webmaster Mette Fløjborg sig opgaven for et enkelt nummer, hvorefter man fandt en mere varig løsning, idet Gitte Christensen overtog posten, som hun stadig varetager her i 2014.

Nyhedsbrevet i dag

Det tilstræbes at udsende et nyhedsbrev de måneder, hvor Slægt & Data ikke kommer. Derudover holdes der fri i juli måned, mest fordi der ikke er så mange nyheder, for der slægtsforskes jo året rundt, også i juli.

Nyhedsbrevene er blevet kortere, efter at Gitte overtog opgaven, og hun modtager lige som Svend-Erik Christiansen gerne oplysninger om store og små begivenheder, som kan være interessante for medlemmerne.

Nyhedsbrevene er ikke sat grafisk lækker op. Faktisk var de pæneste i den periode, hvor Svend-Erik Christiansen stod for dem. Forhåbentlig er det informationerne, som modtagerne helst vil have, men derfor er det da en overvejelse værd, om man skal gøre mere ud af det layoutmæssige – som på nyhedsbrevenes rent grafiske højdepunkt tilbage i 2006 og 2007.

DIS-Arkiv

AF HENNING KARLBY

Indledning

DIS-Danmark har i mange år haft et tilbud om opbevaring af slægtsforskningsarbejde for medlemmerne. Dette tilbud hedder DIS-Arkiv. Foreningen tager imod slægtsforskeres arbejde, hvis de ønsker, at det skal bevares for eftertiden.

Vi tager imod stort set alt slægtsforskningsrelateret materiale i elektronisk form. Først inden for de seneste fem år er der dog medlemmer, der har benyttet sig af tilbuddet. Vi har modtaget både hjemmesider, rene gedcom-filer samt gedcom-filer med billedarkiver og andre elektroniske dokumenter fra vore medlemmer.

Hjemmesiderne

Vi har modtaget Aurelia Clemons hjemmeside. Hjemmesiden indeholder et væld af transskriberede folketællinger (Census) og skifter (Probates), samt selvfølgelig

Aurelias egen familie. Aurelia har password til siden, således at hun fortsat kan arbejde på siden lige så meget, som hun har lyst. Aurelia er stadig meget aktiv. Hun bor i USA, så når man besøger hjemmesiden, skal man være opmærksom på, at transskriberingen grundlæggende er på engelsk. Hjemmesiden findes på adressen www.aurelia-clemons.dk. Det er tæt ved, at Holbæk amt godser er fuldt indtastede; desuden er der mange fra Præstø amt, og ellers kan man finde skifter fra det meste af Danmark.

En anden hjemmeside, vi har modtaget, er Kurt Kermit Nielsens hjemmeside, www.kkermit.dk. Kurt var meget syg i de senere år. Han døde i 2013, hvilket betyder, at indholdet af siden ikke længere udvides. Kurts sider indeholder også et væld af transskriptioner. Det er hovedsagelig jyske kilder, han har arbejdet med. Det er både jyske godsarkivalier og en

mængde jyske ryttergodser, der kan findes på Kurts sider. En af de mere specielle ting på siderne er hans billeder af skarpretter- og natmændsdokumenter.

Den seneste hjemmeside, vi har modtaget, er www.fynhistorie.dk. Den side er også "levende", idet de, som har oprettet den, lever i bedste velgående og stadig arbejder på siderne. Som det fremgår af navnet, er det hovedsagelig fynske kilder, der findes på denne side. Den kan godt være lidt vanskelig af finde rundt i, da mængden af data er enorm. Men da alt materialet er åbent, dvs. ligger som html-dokumenter, er hele sitet velgennemført af Google. Hvis man altså googler på et emne, som er behandlet på sitet, kommer man ved Googles hjælp direkte ind på siderne.

Gedcom-filerne

Ud over hjemmesiderne har vi også modtaget en mængde gedcom-filer fra personer, der gerne vil have deres elektroniske data gemt.

Gedcom-filerne har vi en plan om at kunne vise frem på vores hjemmeside. Vi vil gerne gøre data fra filerne søgbare. Det vil blive gjort på den måde, at navne, datoer og steder vil blive søgbare, mens alle andre oplysninger fra filerne ikke vil være offentligt tilgængelige. Hvis efterkommere af en af de personer, der har indleveret gedcom-filerne og andre elektroniske dokumenter, ønsker at arbejde videre med forfaderens arbejde, vil den pågældende selvfølgelig få en kopi af det indleverede materiale.

Aurelia Clemons i arbejdsværelset, hvor utallige kilder er indtastet

Tilfældigt billede

Pløjescene fra Nordfyn ca 1800

Nyheder på sitet

Norge digitaliserer hele kulturarven! Det var lignende tanker vi havde om den fynske kulturarv, da Fynhistorie gik i luften

Skrrevet af Hans Nørgaard, 04. Januar, 2014 - 10:10

<http://www.information.dk/483617>

De danske øer rummer væsentlige træk af dansk kultur!!!!

Skrivet af Hans Nørgaard, 20. November, 2013 - 09:37

En totalt ligegyldig forsker ved Ålborg Universitet vil have de mindste danske øer nedlagt. Men de lærde forstår jo ikke engang det danske sprog, når det udfolder sig i alle

Nyeste materiale

Amtmand Adellers indberetning til Rentekammeret 1763 om "Forandringer til Landvæsenets Bedste" i Nyborg Amt

Skrivet af Hans Nørgaard, 24. November, 2012 - 22:05 | 1700 tallet | Arbejdsliv | Breve | Dagligliv | Erhverv | Foreninger | Fyn | Herregårde | Kirke | Landbrug | Retsvæsen

Kommissionen til Landvæsenets Forbedring 1756-67. RA

1 kommentar | 12 bilag | læs mere

Lysbjerg eller Lysebjergene

Skrivet af Hans Nørgaard, 9. Oktober, 2007 - 00:32 | 1500 tallet | 1600 tallet | 1800 tallet | Kirke | Ollerup sogn

Provest Christian Joh. Bredsdorff skrev i 1836 i sin omfattende topografiske beskrivelse af Sønder og Sankt Jørgens, der opbevares i topografisk samling på Landsarkivet i Odense: "Omtrent en Mil fra Havet hæver Landet sig til en høj Biergryg, som kaldes Lysebjergene, der i den nordlige Deel af Baroniet (baroniet Lehn) strækker sig igjennem Tved og Kirkebyes Sogne og fortsættes videre til Stenstrup ..."

1 kommentar | 1 bilag | læs mere

der, som slægten stammer fra. Det er også muligt, at det pågældende arkiv, som tager imod en sådan samling, gerne vil have materialet elektronisk, hvis det foreligger.

Selv om det eventuelt er indleveret til DIS-Arkiv, skal man ikke afholde sig fra også at indlevere det til lokalarkivet. Elektroniske data er "skøbelige", så en dobbeltsikring af den form for data er ganske fornuftig.

Fusion med DIS-Bibliotek

Da DIS-Bibliotek blev en realitet, efter at DIS-Danmark havde fået overladt en stor samling bøger, mikrokort og andre materialer fra Statens Arkiver, fandt bestyrelsen det hensigtsmæssigt at lægge DIS-Arkiv sammen med biblioteket til det, der fik navnet DIS Arkiv og Bibliotek. Medlemmer kan nu henvende sig her, hvis de vil donere forskningsresultater til foreningen, det være sig i papirform eller elektronisk. Se videre i kapitlet DIS Arkiv og Bibliotek.

Et klip fra den meget omfangsrige side fynhistorie.dk

Det er ikke kun gedcom-filer, vi tager imod. Vi har også modtaget DVD'er med store mængder scannede billeder og andre dokumenter.

Når vi har fået tilbudt samlinger af ringbind med udskrifter af medlemmers slægtsforskning og

indsamlede dokumenter, henviser vi som regel den pågældende til at henvende sig til et lokalarkiv i det område, hvorfra hovedparten af hendes/hans aner stammer. Hvis det pågældende lokalarkiv ikke ønsker materialet, så opfordrer vi til at prøve at finde et lokalarkiv i et af de eventuelle andre områ-

DIS-Træf

AF RUBEN HØJMARK

Når man har lagt alle sine slægts-data ind i et program, må man også på en eller anden måde kunne sammenligne disse data med andre slægtsforskeres og få en melding tilbage om, hvor der kunne være chance for anesammenfald.

Ideen rumsterede tidligt i visse slægtsforskeres hoveder, og ved det nordiske møde i Helsingør i 1988 holdt Olof Cronberg fra den svenske Föreningen DIS et spændende foredrag om netop dette emne. Og allerede året efter kunne han på det nordiske symposium i Linköping præsentere et program, kaldet DISBYT, som var skabt med sammenligning af slægtsforskerresultater for øje. Programmet vakte naturligt nok en del interesse.

Ideernes tid

Georg Agerby, en af pionererne i DIS-Danmark, husker denne tid:

Der havde været årsmøde i DIS-Sverige og forinden det årlige funktionærmøde for personale, tilidsfolk af alle grupper, herunder programmører fra DIS-Sveriges slægtsforskningsprogram, og styrelsesmedlemmer fra lokalforeningerne.

En ting, vi havde brugt megen tid på, var det nye DISBYT, som var udviklet af næstformanden Olof Cronberg.

Der var bred enighed om, at her var et længe savnet værktøj, hvor medlemmerne kunne komplettere hinandens navnesøgning. Alle var enige om, at med de erfaringer, vi havde indenfor vor hobby, så opfyldte programmet de krav, der måtte være, så kun ganske få æn-

dringer blev forslået og vedtaget.

Efter dagens møder var vi sultne, og Olof Cronberg, Alf Christophersen, som er norsk medlem af foreningen, samt undertegnede gik på sightseeing i Linköping, og det lykkedes os at finde et sted, hvor vi kunne få lidt at stille sulten på. Over middagen gennemgik vi dagens emne DISBYT.

Alf, som er en af Oslo Universitets EDB-expertter, havde allerede fået en kopi af programmet og havde fundet frem til en hurtigere søgefunktion. Olof, som "kun" er læge og amatør på EDB, kunne godt se fordelene ved Alfs version, men da Olofs program allerede havde af født en række bifunktioner, som ville gå tabt, så blev de to enige om at fortsætte et par år på denne måde, for så at foretage en revision og en endelig programmering. (Den har endnu ikke fundet sted).

Vi blev enige om, at Danmark kunne være med som deltager på det norske projekt. I det hele taget, så skulle alle medlemmer i de tre lande kunne anvende DISBYT og DISTREF på lige fod, hvis de samme betingelser i landene var opfyldt. Altså medlemskab i landets DIS-forening og indsendelse af egne data til systemet. Jeg måtte tage forbehold for godkendelse i DIS-Danmarks bestyrelse.

Aftalen blev senere godkendt i Danmark, og projektet blev overdraget Ruben Højmark, som skulle stå for det praktiske i tæt samarbejde med Alf Christophersen. Desværre blev Ruben alvorligt og langvarigt syg, så der kom til at gå flere år, før DIS-Træf var en realitet i Danmark. Desværre ser det i dag ikke ud til, at aftalen om det

fællesnordiske samarbejde virker, som det oprindeligt var tænkt. Forhåbentlig får de tre landes bestyrelser sat sig sammen og finder en løsning.

Når jeg ser på den gavn, som det har haft for mig, at finde de personer, som jeg skal anvende i min søgning, så må jeg takke for de 10 år, som nu er gået, og samtidig vil jeg håbe for jer, der endnu ikke har fået øjnene op for DIS-Træfs muligheder, at I prøver at deltage.

Norsk hjælp

Georg Agerby havde ved flere lejligheder foreslået, at foreningen burde starte en dansk version af den norske DIS-Træf og den svenske DISBYT.

I 2004 blev der taget kontakt til Alf Christophersen, DIS-Norge, med henblik på at komme i gang med DIS-Træf, som blev det danske navn. Der blev taget kontakt til DIS-Norge, og det blev aftalt, at Alf Christophersen skulle komme til Sorø og installere programmet på Rubens PC. Næste trin var så at lære programmet at kende, for hvad skulle der ske med de gedcom-filer, som medlemmerne indsendte til DIS-Træf?

DIS-Træf (og DIS-treff og DIS-BYT) er en to-delt funktion. Første del trækker de brugbare data fra de gedcom-filer, som medlemmerne sender til DIS-Træf. I anden del sammenlignes de brugbare data med de data, der er i den store database. Når der er sammenfald mellem de brugbare data og data i den store database, så er der træf, og deraf følger navnet DIS-Træf.

Søg i DIStræf

Fornavn:

Efternavn: (Skal udfyldes!)

Sogn:

Amt:

[Alle]

Årstal:

Returér ikke træf fra følgende medlem(er): (aks: 4040, 3856)

Sprog:

Antal træf pr. side:

DIStreff-NO
 DISbyt-SE
 DIStræf-DK
 DISbyt-FI

Databasen blev sidst opdateret: Saturday 25. May 2013

DIStræf

--- Find andre slægtsforskere der forsker i din slægt!

Hjælp til at forstå DIStræf bedre? Tryk på et af linkene nedenfor
[\[Start\]](#) [\[Information\]](#) [\[Indsendelse af data.\]](#) [\[Resultater\]](#)
[\[Gedcom\]](#) [\[Spørgsmål og svar\]](#) [\[English\]](#) [\[Norsk\]](#) [\[Svensk\]](#)
 Databasen opdateret Saturday 25. May 2013

DIStræf, databasen som giver dig mulighed for at søge i DIS-Danmark-medlemmernes slægt!

Hvis du vil have fuldt udbytte af DIStræf, må du også sende dine slægtsdata ind.
Kun medlemmer som selv deltager med egne bidrag får fuld adgang til data ene på internettet. Men aller vigtigst du får en træf-liste over hvilke andre medlemmer som har samme slægt som dig. Vi sammenligner alle navnene i dit slægtsregister med alle de andre data som ligger i DIStræf databasen. Hvor godt man træffer angives som et tal mellem 1-8 hvor 8 er bedst, eks: på træf.

Med andre ord, bidrager du med dine data laver vi en søgning med alt du har mod hele databasen, i stedet for at du skal sidde og søge manuelt på Internettet på de samme personer og bruge megen tid på dette.

Hvordan deltager du? Se mere om hvordan du bidrager på DIS-træf siderne eller se her under menuen Indsendelse af data

Alle kan søge i DIStræf som gæst men du kan ikke se følgende felter i svaret: **Info om** og **Nr.** Fellet info om vil vise familie (hvis du selv har bidraget), eller **Person** (her kan du som medlem se hvilket medlem der har indsendt bidraget). Se forskellen på at være bidragsyder, medlem eller ikke.

Søg i svensk og finsk database
 Ved søgning i Sverige og Finland skal du bruge dit md-brugernavn og den adgangskode, du fik tilsendt sammen med svaret fra kørsel af indsendt gedcom-fi.

De første år skulle der hver måned laves en opdaterings-cd. Denne cd blev så sendt til Alf Christophersen, som efterfølgende opdaterede den store database med de data, der var på cd'en. Ved denne opdatering blev de brugbare data lagt til den store database. Denne proces er med til at gøre den store database større.

Vækst

I Slægt & Data nr. 1 2007 kunne den nye mulighed præsenteres med gode råd til, hvordan man bedst forberedte sig, inden man oprettede gedcom-filen, især ved at være omhyggelig med stedsangivelserne. Der var en gennemgang af de forskellige træf-værdier, som systemet arbejdede med, og den stak filer, som man fik tilbage efter, at man havde sendt sit bidrag til DIS-Træf.

Et halv år senere kunne koordinator Ruben Højmark melde, at

der nu var ca. 1.5 millioner poster i databasen – en god ting, *“for jo større databasen er, desto nemmere er det at få træf.”*

Den magiske grænse på 3 millioner poster passeredes midt i 2011. 432 medlemmer, dvs. ca. 6 %, havde indsendt bidrag. Ved samme lejlighed var programmerne, der havde leveret gedcom-filerne, gjort op, og her lå Brothers Keeper i spidsen med hele 36 %. På de næste pladser fulgte Family Tree Maker og Legacy, der begge stod for over 10 % af bidragene.

Sikker vej til interesse

I løbet af perioden fik Ruben adgang til DIS-Norges server. Dette betød, at han selv kunne lægge de opdaterede filer på den del af DIS-Træf, der var søgbar på internettet.

En sikker vej til at gøre databasen i DIS-Træf større var at skrive en

artikel i Slægt & Data. Dette kan ses ved, at antallet indsendte gedcom-filer steg, efter at artiklen var bragt.

Via DIS-Norges server er det muligt at se, hvordan og hvornår på dagen DIS-Træf benyttes, ja, det er endda muligt at se, hvilke medlemmer der er de flittigste brugere.

Der har over årene været en del møder med DIS-Norge og Foreningen DIS, bl.a. med henblik på forbedringer. Alf Christophersen, DIS-Norge, har været en stor og uundværlig støtte gennem hele perioden.

Fra 2012 har Jørgen Kristensen været koordinator for DIS-Træf.

Samarbejdet med DIS-Norge om tjenesten har eksisteret i mange år, men først ved et møde i Oslo den 25. januar 2014 mellem de to foreningers bestyrelser, blev en formaliseret aftale underskrevet. Ifølge denne har DIS-Norge ansvaret for drift og regelmæssig sikkerhedskopiering og ligeledes ansvar for at sikre DIS-Danmarks medlemmer adgang til databasen, mod at DIS-Danmark betaler et aftalt vederlag – som det i øvrigt havde fungeret siden starten. Ved siden af spørger det svenske DISBYT, som mange danske slægtsforskere også vil have stor interesse i at få adgang til. Forhåbentlig udvides samarbejdet til at omfatte den svenske gren.

DIS Arkiv & Bibliotek

Af POUL WACHMANN, KIRSTEN ANDERSEN OG JØRGEN KRISTENSEN

DIS Arkiv & Bibliotek er et af de nyere tiltag i foreningen. Det er hensigten med denne aktivitet at samle og formidle den store guldgrube af viden, som slægtsforskere og historikere gennem tiderne har samlet og behandlet. Denne viden vil løbende blive gjort tilgængelig online, så det er muligt at søge efter oplysninger direkte på egen PC.

Oprydning

Det var flytningen af Landsarkivet i København til Rigsarkivet, som startede det hele. Arkivalierne fra Landsarkivet blev flyttet til det nye depot på Kalvebod Brygge i

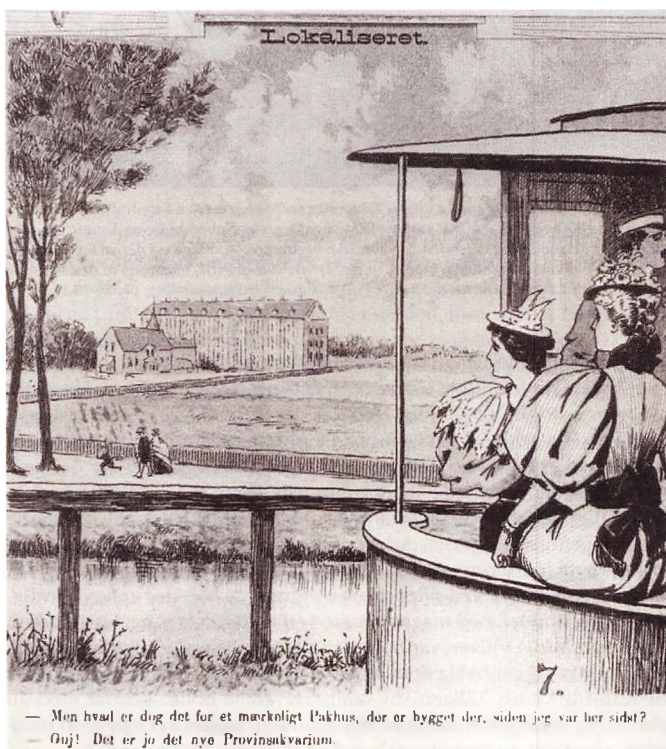
København, og alle medarbejdere blev overflyttet til Rigsarkivet. Tilbage var en håndbogssamling, der stod i læsesalen og på kontorgangen i det nu ellers delvist forladte Landsarkiv. På Rigsarkivet var pladsen på læsesalen begrænset, og der var allerede en håndbogssamling. Enkelte bøger i samlingen ønskede Statens Arkiver at bevare, men der var alligevel en meget stor samling tilbage.

Landsarkivet åbnede i 1893, og de mange bøger er samlet gennem de næsten 120 år, det eksisterede. En del af bøgerne er også fra 1800-tallet før oprettelsen af Landsarkivet. De dækker i væsentlig grad

emner af slægts- og lokalhistorisk interesse. Det har yderligere vist sig, at et betydeligt antal af bøgerne er enestående eksemplarer, som ikke kan lånes på de offentlige biblioteker eller fremskaffes antikvarisk.

En hurtig beslutning

Den 20. juni 2012 blev DIS-Danmark spurgt, om foreningen ville være interesseret i at overtage papirkopier af nogle navneregistre til retsbetjentenes skifteprotokoller på Sjælland. Det drejede sig om ca. 5 hyldemeter. Hvis vi ikke var interesserede, ville de blive makuleret.

I 1895 bragte vittighedsbladet PUK denne tegning af to unge damer på sightseeing i det grønne Nørrebro, hvor Ladegårdsåen endnu ikke var omdannet til Åboulevarden. I starten blev Landsarkivet i København kaldt for Provinsarkivet. Men de unge damer var åbenbart ikke slægtsforskere og kaldte det for "det nye Provinsarkivarium"

På kontorgangen på Landsarkivet i København er Kirsten Andersen, Poul Wachmann og Peter Wodschou ved at planlægge pakningen af bøgerne, der endnu står på hylderne. (Foto Morten Hovedskov Nielsen)

Der er fyldt op med flyttekasser næsten så langt øjet rækker, inden de bliver kørt til det midlertidige lager på Avedøre Holme. Hver kasse er fyldt med bøger og vejer 20-25 kg. (Foto Kirsten Andersen)

Indgang til Værkstedsgården 15 i Albertslund, hvor DIS Arkiv & Bibliotek holder til. Biblioteket ligger på 1. sal med vinduer på den anden side af bygningen. (Foto Jørgen Kristensen)

Efter en hurtig beslutning meldte vi positivt tilbage. I løbet af et par dage var der en aftale i hus. Det skulle vise sig, at det var fjernt, der blev til fem høns. Aftalen blev

efterhånden udvidet til at omfatte alle de bøger, som var tilbage af Landsarkivets bogsamling. Det var nok til et helt bibliotek.

Der var kort tid, til hele bygningen på Jagtvejen skulle være ryddet, så vi gik straks i gang med at pakke bøgerne i flyttekasser. Den første pakkedag deltog en stor del af DIS-Danmarks bestyrelse i nedpakningen. Det stod dog hurtigt klart, at pakningen ville strække sig over mange dage. Det var nødvendigt at søge hjælp hos DIS lokalforeninger i det storkøbenhavnske område. Medlemmer fra DIS-Sokkelund og DIS København Nord meldte sig til at deltage i pakningen og mødte med kort varsel op på Landsarkivet.

650 flyttekasser

Opgaven voksede sig endnu større, da DIS-Danmark også overtog en stor del af filmlæsesalens mikrofilm og mikrokort samt flere filmlæseapparater. Desuden blev der i arkivrummene og kælderen fundet flere interessante samlin-

ger, som ellers var ved at blive kørt til forbrændingsanstalten.

I alt har medlemmer i DIS-Danmark, DIS-Sokkelund og DIS København Nord pakket ca. 650 flyttekasser fyldt til randen med spændende materiale. Alle kasserne blev sat på paller og efterfølgende i 2 store flyttebiler kørt til midlertidig oplagring i flyttefirmaets lagerhal på Avedøre Holme syd for København.

Hvad nu?

Vi kunne ikke arbejde med bøgerne i lagerhallen, så det var klart, at vi måtte skaffe et lokale til bøgerne, før vi kunne komme videre. Det næste store spørgsmål var, hvor lokalet skulle være placeret geografisk?

Efter at have undersøgt forskellige muligheder, blev bestyrelsen enige om, at en placering i Københavns omegn ville være ideel, fordi en stor del af materialet havde sine rødder på Sjælland. Samtidig ville placeringen i

Claus Hein-Nielsen og Martin Henriksen er i gang med at registrere bøger. På bogen placeres en stregkode, som sammen med reel-/hylde nummer bliver registreret i bibliotekssystemet. (Foto Flemming Hatting Hansen)

Trods den lave temperatur kan flyttemanden nok holde varmen. Hver kasse blev båret op ad nogle paller, der fungerede som trappe, og løftet ind gennem vinduet på 1. sal. Her tog en anden flyttemand imod kasserne og bar dem ind i biblioteket. (Foto Jørgen Kristensen)

Der arbejdes på højtryk med registrering. Ved det forreste bord sidder Martin Henriksen og Kirsten Andersen. Med ryggen til ses Berit Pagh, mens Mogens Pagh og Poul Wachmann sidder på den anden side af bordet. (Foto Jørgen Kristensen)

Københavnsområdet med mange DIS-medlemmer give optimale muligheder for hvervning af frivillige medlemmer til at deltage i arbejdet med bøgerne.

DIS-Danmark overtog den 1. november 2012 et lejemål på 115 m² i Værkstedsgården i Albertslund. Efter en grundig istandsættelse kunne bøgerne stilles op i starten af 2013. Lejemålet havde stået tomt et stykke tid, så de første 4 måneder fik vi lejemålet gratis. Vi fik samtidig kontakt til frivillige medlemmer, som deltager i arbejdet på biblioteket.

IT systemer

Med målet om at gøre samlingen tilgængelig på Internettet, så DIS-Danmarks medlemmer i hele landet og i udlandet har adgang til biblioteket, er IT systemer en vigtig og helt central del. De ca. 25.000 bøger og skrifter var yderligere sat op på hylderne i den orden, eller snarere uorden, de var kommet op af flyttekasserne i. Landsarkivet havde benyttet et seddelkartotek, som det var nødvendigt at få omsat til et elektronisk søgbart kartotek.

Vi fandt frem til et 'open source'

bibliotekssystem, Koha, hvor hovedudviklingen ligger i New Zealand, men som benyttes af mange biblioteker både i Europa og i Nordamerika, deriblandt også på nogle private skolebiblioteker i Danmark. Koha bibliotekssystemet har den fordel, at det kan importere data direkte fra det offentlige bibliotekssystem, som kendes fra bibliotek.dk. Det letter i høj grad indtastningen af de mange data. Set fra et brugersynspunkt er søgning i Koha meget lig de søgemuligheder, som kendes fra bibliotek.dk. Serveren til Koha er i dag opstillet i lokalet i Albertslund og har kørt upåklageligt i et år.

Med den forholdsvis langsomme bredbåndsforbindelse til bibliotekets lokaler var det nødvendigt at lægge de scannede bøger et andet sted med væsentlig større hastighed og kapacitet. PDF-filerne er derfor placeret direkte på disdanmark.dk serveren, som også indeholder en lang række andre tjenester for DIS-Danmarks hjemmeside. Hele planlægningen og opbygningen af bibliotekets IT systemer er foretaget af frivillige og har derfor ikke belastet foreningens økonomi udover indkøb af det nødvendige hardware.

København - Vor Frue i

1631. Poppel, Annis + enik Jansd.
1633 Bornemann Philip Julius +
Federig Johan Adolphsd.
Bech, Jochnis + Else Fris

Et lille udsnit af Lengnicks afskrift af kirkebogen for Vor Frue Kirke i København. Det omhandler vielser i 1631 og 1633, gå på opdagelse i de gamle bøger. (Foto: Poul Wachmann)

J. C. L. Lengnick

Johan Carl Louis Lengnick blev født den 2. februar 1796 i København og døde den 25. februar 1865 sammesteds. Han havde en militær løbebane og endte som major ved kongens livkorps. Han betegnes som Danmarks første praktiserende genealog og var overmåde flittig. Han har udarbejdet over 500 stamtavler. En del af disse stamtavler findes samlet i et 3-binds værk, som findes på DIS-Bibliotek.

Et af de første værker, som blev digitaliseret i Albertslund og lagt ud på Internettet var hans 'Afskrift i uddrag af Københavns Vor Frue Kirkes Ministerialbog'. På sine 578 håndskrevne sider indeholder den dåb, vielser og døde i perioden 1631 til 1844 i Vor Frue Sogn. Udover dette værk har han afskrevet andre københavnske kirkebøger samt kirkebøger fra Lolland-Falster.

DIS-Arkiv

For snart mange år siden blev der oprettet et udvalg med det formål at finde muligheder for at organisere opbevaring af medlemmernes materialer indenfor slægtsforskning. Det viste sig at

Et blik ned langs en af reolgangene. Der er masser af bøger fra 1800- og 1900-tallet. Det er spændende at gå på opdagelse i de gamle bøger. (Foto: Poul Wachmann)

Ved morgenkaffen drøftes dagens opgaver, og fremtiden planlægges. Fra venstre ses Kirsten Andersen, Poul Wachmann, Jørgen Kristensen, Berit Pagh, Martin Henriksen, Flemming Hatting Hansen og Claus Hein-Nielsen. Skjult bag kameraet står Mogens Pagh.

være et vanskeligt område at finde brugbare løsninger til. Der var tidligere overtaget nogle hjemmesider. Men det kræver en betydelig arbejdsindsats at vedligeholde hjemmesiderne, og det er ikke omkostningsfrit. Derudover er der opbygget en større samling af kildeafskrifter, som man kan bladre sig frem til under 'Kilder' på hjemmesiden.

Med oprettelsen af DIS-Bibliotek opstod der nogle løsninger, der også kan bruges til DIS-Arkiv. Det blev derfor besluttet at lægge DIS-Arkiv sammen med DIS-Bibliotek under navnet DIS Arkiv & Bibliotek.

Hvad vil vi?

Der er i kommissoriet for udvalgets opgaver stillet nogle klare opgaver for DIS Arkiv & Bibliotek:

- Materialer indsamles blandt foreningens medlemmer og andre. Ved modtagelse af materialer lægges der vægt på, at materialerne er relevante for DIS-Danmarks medlemmer. Materialerne skal desuden have en vis faglig kvalitet og være ordnet, så sorteringsarbejde undgås.

- Giveren skal ved en skriftlig aftale give DIS-Danmark de nødvendige rettigheder til materialet samt ret til at disponere fuldtud over anvendelse og kassation af de overtagne eksemplarer. Dette gælder også testamentariske donationer.
- Behandlingen af materialerne foretages i videst muligt omfang af DIS-Danmarks medlemmer. Det bør tilstræbes, at processerne er enkle og veldokumenterede, så de kan udføres uden særlige forudsætninger.
- Under iagttagelse af ophavsretslovens bestemmelser gøres materialerne tilgængelige på Internettet, så alle DIS-Danmarks medlemmer har nem og lige adgang til materialerne. Alle eller et udsnit af materialerne kan ligeledes stilles til rådighed for offentligheden.

Grundstenen er nu lagt for at arbejde med disse opgaver. Hastigheden og omfanget af opgaverne ligger fuldt ud i hænderne på de frivillige medlemmer, som vil engagere sig i at udføre opgaverne. Hovedvægten ligger for tiden på at få scannet de vigtigste bøger og gjort dem tilgængelige online. Den videre udvikling af aktivite-

ten afhænger i høj grad af medlemmernes ønsker.

Hvor er vi?

Bøgerne fra Landsarkivet er nu på plads på reolerne i Albertslund. Vi har yderligere modtaget nogle mindre samlinger fra medlemmer, så rammerne i Albertslund er ved at sprænges. Vi vil derfor koncentrere indsatsen omkring scanning af værkerne. Til efterbehandling af værkerne, før de kan lægges online, vil vi søge at finde flere frivillige, som ønsker at deltage i projektet. Når bøgerne først er scannet og lagt online, har vi ikke brug for de fysiske bøger mere. Der vil dog være bøger, som vi af forskellige årsager ønsker at beholde, men ellers vil vi skille os af med dem for at skaffe plads til nye bøger.

Vi søger forskellige fonde og offentlige midler for at kunne få bedre og mere effektivt udstyr til scanning og efterbehandling. Det er en meget engageret gruppe, som i dag møder op i Albertslund. Vores højeste ønske er, at vores indsats bliver værdsat af andre slægtsforskere og lokalhistorikere, som herved får adgang til en guldgrube af viden som resultatet af andres arbejde.

Lokalforeninger

AF KATHRINE TOBIASEN

Ved generalforsamlingen i 1992 fremlagde bestyrelsen nogle fremtidsvisioner. Herunder var der en sektion med overskriften "Lokal DIS-foreninger". Det hed her:

"DIS-Danmark har nu vokset sig så stor, at bestyrelsen har drøftet muligheden for oprettelse af lokale DIS-Foreninger. Dette skulle give mulighed for større kontakt medlemmerne imellem, større mulighed for deltagelse i møder, og større mulighed for samarbejde med lokalarkiverne. Det er naturligvis ikke gennemførligt uden interesse fra medlemmerne. DIS' bestyrelse vil selvsagt være behjælpelig med kontakt mellem medlemmerne, der bor i samme område, samt med praktiske foranstaltninger i begyndelsesperioden. Men lokale DIS-foreninger kan kun dannes af medlemmer i et område, der har lyst til at gå i gang med arbejdet. Vi vil meget gerne høre jeres mening herom, og meget gerne høre fra medlemmer, der vil forsøge at skabe grundlag herfor i lokalområdet."

Behov for at mødes

DIS udsprang af en landsdækkende forening, Samfundet for Dansk Genealogi og Personhistorie, og var selv i sit udgangspunkt en sådan. Emnet elektronik og databehandling var internationalt, og jo større betydning udvekslingen af elektroniske data og netværks-samarbejdet fik, jo mindre grund var der til at arbejde for lokale særinteresser.

Men det er ikke nok at mødes på nettet – folk med fælles interesse har behov for at søge sammen og mand til mand eller kvinde hjælpe

hinanden og udveksle erfaringer. Eller være sammen om inspirerende foredrag og nyttige demonstrationer af nyt maskineri. Så det måtte komme: Er vi modne til at oprette lokale DIS-afdelinger?

Visionerne fra 1992 peger dog også på det altafgørende problem ved at starte lokalforeninger op: Bestyrelsen gør det ikke alene, der må græsrodde til ude omkring i landet, som orker gøre en indsats og tage det tunge slæb, som også hører med.

Sydfynske ildsjæle

Efter et år konstateredes det i beretningen, at der havde været en del interesse for at oprette lokale grupper "og de første spæde tiltag er sat i værk". Men det tog sin tid, og det blev 1997 før en brugergruppe på Sydfyn blev dannet. En af ildsjælene bag gruppen var Jørgen Rasmussen, der samme år blev valgt til DIS-Danmarks bestyrelse. Men ellers levede gruppen sit stille liv, uden megen omtale i beretningerne eller Slægt & Data. Gruppen holdt to møder pr. halvår, og disse kunne nu og da ses på kalenderen i bladet; i marts 1998 indbød man således til et fitimers møde om "Slægtsforskning på Internettet" på Svendborg Handelsskole.

Organisation i lag

Jørgen Rasmussen havde i Slægt & Data nr. 3 1998 et indlæg med titlen DIS-Danmarks organisation. Her plæderede han for, at foreningen organiserede sig med tre lag (bestyrelse, regionsledelse og medlemmer) i stedet for to lag (bestyrelse og medlemmer). Kun

på den måde kunne man få gang i medlemsmøder fordelt over hele landet, hvor alt arbejdet ikke hvilede på bestyrelsesmedlemmerne alene. Rasmussen udtalte sig ud fra egne erfaringer på Fyn, hvor han var alene om både at arrangere møder i Odense og Svendborg. "Jeg håber med dette korte indlæg at have sat en diskussion i gang om foreningens fremtidige organisation. Jeg har gjort det uden nogen bagtanke om at gå andre foreninger i bedene, men alene med ønsket om at skabe en bedre forening for medlemmerne. Jeg er vel vidende om, at det ikke er noget, man ændrer fra i dag til i morgen."

DIS-Nordjylland

Sandt, den slags ændres ikke fra dag til dag. Der gik 6-7 år, før der virkelig kom vind i sejlene, men i 2005 blæste det kraftigt op. I januar måned gik en gruppe medlemmer i det nordligste Jylland sammen om lokale aktiviteter i Frederikshavn, og det blev til DIS-Nordjylland. Gruppens lagde ud med stort engagement og flere møder, men fik desværre en kort levetid, da dens formand, webmaster og ildsjæl året efter kom så meget på tværs af moderforeningen, at han uden varsel nedlagde DIS-Nordjylland. Ingen af de øvrige medlemmer havde mod på at starte op igen.

Lidt senere på året efterlyste et medlem i Nordsjælland i et indlæg i DIS-Forum folk, der kunne have lyst til at starte en lokalgruppe. Det var der i høj grad stemning for, og medlemmer fra både Helsingør og Helsingør fik DIS-Helsingør op at stå.

Odense og København

Årets tredje nye gruppe startede i Odense, hvor der blev indkaldt til et orienteringsmøde i november. 30 mødte op og var enige i, at det var en fantastisk ide at skabe et lokalt forum for den fælles hobby, og man gik straks i gang med at planlægge arrangementer og aftener, hvor man bare mødtes og snakkede slægtsforskerproblemer og glæder. I april 2009 var gruppen vokset til 46 medlemmer og vedtog at danne en rigtig lokalforening, DIS-Odense.

Endvidere rumlede det omkring Hobro med et eventuelt DIS-Himmerland for øje, men her lykkedes det ikke at får ideerne ført ud i livet. Bedre gik det for en gruppe medlemmer, der torsdag den 3. april 2008 holdt stiftende generalforsamling i DIS-København Nord. Foreningen samlede medlemmer i Birkerød og Lyngby.

Forankring til DIS-Danmark

Den hastige tilkomst af lokalforeninger var glædelig, men gav også bestyrelsen nye problemstillinger at arbejde med. Der var ting, der skulle afklares, men som var vanskelige at tage endegyldig stilling til. Hvor tæt skulle forankringen af lokalforeningerne til DIS-Danmark være? Hvor meget "central styring" kunne man udøve? Kunne man udforme et sæt standardvedtægter, som foreningerne partout skulle rette ind efter? Det kunne synes rimeligt enkelt at argumentere for, at hvis en forening ønskede at høre under DIS og modtage økonomisk støtte herfra, så måtte den selvfølgelig opfylde visse betingelser, og i hvert fald ikke afvige fra DIS' formål. Men her stødte man ind i det problem, at lokale foreninger skulle være selvstændige for at få adgang til at bruge kommunale lokaler og få anden kommunal støtte.

Vedtægtsforslag

Bestyrelsen endte efter mange overvejelser med en simpel model, der stillede lokalforeningerne helt frit. Til generalforsamlingen 2008, der blev holdt i Odense, stillede man et forslag til vedtægtsændringer, der skulle sikre "*en udvikling frem mod dannelsen af endnu flere lokalafdelinger under DIS-Danmark.*" Under punkt 1: Formål, ønskede man en ekstra pind: *At støtte oprettelsen af lokalforeninger under DIS-Danmark.* Under medlemmer blev foreslået et helt nyt punkt: *Lokalforeninger skal udforme deres egne vedtægter, der dog ikke må være i strid med DIS-Danmarks vedtægter. Lokalforeningens navn skal indeholde ordene DIS-(lokalitet).* Bestyrelsen var ikke blind for, at dette kunne give debat, som også beretningens tekst antydede: "*Det bliver spændende at se, hvorledes generalforsamlingen vil forholde sig til forslaget, som er optrykt andetsteds i dette nummer af Slægt & Data. Under alle omstændigheder håber bestyrelsen, at der vil blive taget endnu flere lokale initiativer. Det må være den rigtige vej frem*"

Kildent punkt

Som forventet blev debatten på generalforsamlingen særdeles livlig, og mange medlemmer tog del. Det mest kildne punkt var spørgsmålet om, hvorvidt der kunne stilles krav om, at et medlem af en lokalforening også skulle være medlem af DIS? Bestyrelsen forsvarede her de løse krav til medlemsskabet med, at åbenhed over for ikke-medlemmer var den bedste vej til at skaffe nye DIS-medlemmer. Lokalforeninger var en del af de græsrodder, hvorfra medlemsskaren skulle vokse. Argumenterne vandt genklang, og vedtægtsændringerne blev vedtaget med 33 stemmer for og 2 imod.

I året, der fulgte, arbejdede besty-

relsen videre med organiseringen af lokalforeningerne. Man greb ikke tilbage til Jørgen Rasmussens gamle tanker, men visse tanker gik til Norge og Sverige, hvor man netop havde en organisation med regionsledelser. Kunne vi i Danmark gøre dem kunsten efter? Måske, men behovet var trods alt ikke så presserende i vores land med dets forholdsvis korte afstande, og frem for alt ville forsøget afhænge af, at ildsjæle overalt på de strategisk rigtige steder havde lyst og tid til at gå i gang ...

Nye vedtægter

Til generalforsamlingen 2009 var et nyt "*forslag vedrørende oprettelse af lokalforeninger samt retningslinjer for samme*" klar. Disse skulle erstatte vedtægternes §4 om lokalforeninger. Her fandtes bestemmelser om foreningernes valg af navn og vedtagelse af vedtægter, tilskud fra DIS-Danmark m.v. En pind var helliget et andet spørgsmål, som var blevet drøftet grundigt, nemlig hvorvidt der var grænser for, hvor mange lokalforeninger der kunne oprettes. Skulle det være muligt at oprette en ny gruppe, selv om der allerede var etableret én, der lå i bare fem kilometers afstand? Punkt e. lød således: "*DIS-Danmarks bestyrelse forbeholder sig ret til at ændre i en lokalforenings område i det omfang, der inden for et tilgrænsende område udtrykkes ønske om en selvstændig lokalforening, dækkende et bestemt område*".

Manglende stemmer

Intet kan få folk op af stolene som vedtægtsændringer, og generalforsamlingen 2009 var absolut ingen undtagelse fra den regel. Igen en gang kunne man ikke blive enige om lokalforeningernes forhold, og debatten trak ud. En del medlemmer tabte tålmodigheden og foretrak at tage en tur gennem udstillingerne i Arbejdermuseet, hvor

generalforsamlingen blev holdt, inden lukketid, og resultatet var, at der, da afgangens time nærmede sig, ikke længere var stemmer nok til, at forslaget kunne vedtages! Retningslinjerne måtte tages af bordet. *“Ærgerligt synes vi, da der i hvert fald var skabt et afsæt til at komme videre”*, konstaterede formand Erik Kann i sit referat fra generalforsamlingen.

Støtte til SSF-foreninger

Til at støtte lokalforeningerne havde bestyrelsen nedsat et Lokalforeningsudvalg. Dette udvalg fordelte den økonomiske støtte, foreningerne fik del i, og rådgav om opstart af nye foreninger, hjemmesideproblemer m.v. Udvalget opstillede retningslinjer for tilskud, så der var klarhed over, hvad pengene gik til. Fordi der var store områder i landet uden lokalforeninger, valgte man at støtte DIS-medlemmer i disse områder gennem støtte til lokale slægtshistoriske foreningers (typisk SSF-foreningers) foredragsaftener, som DIS-medlemmer kunne deltage i på linje med foreningernes egne medlemmer. Der blev arrangeret mange møder, og resultatet kunne tydeligt ses i foreningens kalender.

Rivende udvikling

I mellemtiden var DIS-Faxe kommet til (stiftet den 16. februar 2009), og i efteråret 2010 meldte DIS-Aalborg og DIS-Slagelse-Sorø sig under fanerne. Aalborgforeningen var groet frem af en studiegruppe omkring slægtsforskningsprogrammet Legacy; medlemstallet nåede hurtigt op over 40. I Slagelse var tilslutningen ved første generalforsamling så stor, at mødet i hast måtte flyttes fra det 40-personers lokale på Slagelse Bibliotek, man havde fået stillet til rådighed, til en mødesal, der kunne rumme 100 personer. Der blev talt i alt 82 deltagere.

Der var fuld hus ved stiftelsen af DIS-Slagelse-Sorø

I Slægt & Data nr. 1 2011 fortalte en stolt formand for DIS-Odense, Mette Fløjborg, om sin forening, der var i en rivende udvikling med masser af medlemsaktiviteter – fra møder, hvor man bare udvekslede erfaringer og hjælp hinanden, over fælles besøg på Landsarkivet for Fyn til foredragsaftener med eksperterne oplægsholdere. Da foreningen gik i gang med at digitalisere den fynske pendant til Nygårds sedler, Wads sedler, fik den virkelig vist, hvad en lokalforening også kan bruges til!

Københavnsk idébank

Også i København-Nord var der gang i aktiviteter, der kunne blive til glæde for mange. Man havde haft fokus på problemet “at fylde kød på slægten”, og de gode idéer til, hvordan kødet kunne tilvejebringes, samlede man i en idébank, som blev lagt ud på foreningens hjemmeside. Her kan også andre kigge med og lade sig inspirere.

I 2011 var man nået op på syv lokalforeninger: fire på Sjælland, to på Fyn og en i Jylland, men udviklingen fortsatte. Året efter skete der det interessante, at

en forening med adskillige år på bagen som selvstændig forening besluttede sig for at blive en DIS-lokalforening. Det var Sokkelund Herreds Genealogiske Forening, der startede som en interessegruppe og i 1999 blev en regulær forening. På generalforsamlingen i 2011 blev det vedtaget, at foreningen fremover skulle være en selvstændig lokalforening under DIS-Danmark med alle de fordele, dette medførte. Følgelig blev navnet ændret til DIS Sokkelund Herred.

Fra Thy til Kongeaen

Noget lignende skete i Thy, hvor der eksisterede en lille Slægtshistorisk Forening for Thy, som var tilknyttet SSF. Medlemmerne her besluttede ved en ekstraordinær generalforsamling den 22. september at nedlægge den gamle forening og straks derefter at holde stiftende generalforsamling for en ny forening, der fik navnet DIS-Nordvestjylland – for at signalere, at sigtet var bredere end kun Thy.

Samme år kom også DIS-Holbæk og DIS-Varde til.

Der holdes slægtsmandag i DIS-Egedal

I 2013 fortsatte det med stiftelse af DIS-Næstved, DIS-Egedal og DIS-Odsherred.

Ligeså i 2014 hvor DIS-Kongeaalen med hjemsted i Vejen kommune blev stiftet 14. januar.

Sidste skud på stammen indtil videre er DIS-Skive. Her havde man stiftende generalforsamling den 20. januar 2014.

Stadig mørke pletter med, men...

Landet er godt på vej til at være dækket af lokalforeninger, men der er stadig store pletter, hvor ingen ildsjæle (endnu) er gået i aktion. Hele det landsdækkende net af afdelinger står og falder med ildsjælene; uden deres indsats ville vi kun have moderforeningen. Ildsjæle udgør med deres engagement en stor styrke, men samtidig kan de også være en akilleshæl, for hvad gør man, hvis de brænder ud? Og hvordan får man fat i dem i områder, hvor ingen endnu har vist sig?

Alle de steder, hvor en forening er kommet godt i gang, og hvor der er opbygget en lokal organisation, vil foreningen også kunne overleve, at en igangsætter melder sig ud. Stille og roligt er lokalforeningerne ved at udvikle sig til solide foreninger, og stille og roligt breder lysten til at starte nye foreninger op sig over landet. Vi ender nok med et lige så fint net som hos vores nordiske naboer.

Fremtiden

AF GITTE CHRISTENSEN

Der er sket meget på it-fronten, siden DIS-Danmark blev en selvstændig forening i 1989. Ikke alene er computerne blevet allemandseje, de er også blevet ekstremt bærbare i form af tablets og smartphones. Næppe mange havde forventet, at vi kan have vores slægtsforskningsprogram på en telefon på 4x6 cm, og at man som den naturligeste ting i verden har alle sine data med på arkivbesøg og kan skrive nye informationer ind de relevante steder, mens man sidder på arkivet med arkivaliet i hånden.

At man kan gennemgå hele kongerigets kirkebøger og folketællinger på computeren hjemme i stuen eller på terrassen en sommeraften efter arbejdstid er med til at sænke gennemsnitsalderen for slægtsforskere og gøre interessen for familiens historie tilgængelig for både ung og gammel. Har man problemer med at forlade sit hjem, er slægtsforskning en ny interesse, man kan kaste sig over, eller man kan fortsætte et langvarigt kærlighedsforhold til slægten og familiens historie.

Tilgængeligheden hjemmefra kan gøre at "problematisk" arkivalier bliver knap så problematiske, fordi man nu kan sidde hjemme og undersøge dem i ro og fred. Da lægdsrullerne ved juletid 2013 blev lagt på internettet, kastede slægtsforskere sig over de indscannede dokumenter som et barn grådigt kaster sig over fredagsslikket. Mange synes stadig, at lægdsrullerne kan være vanskelige at finde rundt i, men der er ingen tvivl om, at denne kilde bliver brugt meget mere fremover.

Udstillingen #din historie, der med stor succes blev vist i Rundetårn i efteråret 2010, er et godt eksempel på et opåklageligt samarbejde mellem de landsdækkende foreninger, Samfundet for Dansk Genealogi og Personhistorie, Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger og DIS-Danmark. Den slags vil der givetvis komme flere af i fremtiden.

Vi kan kun gisne om, hvilke hjælpemidler der findes om 25 år. Måske har vi fået linket oplysninger i kirkebøger, folketællinger, lægdsruller, skifter og fæsteprotokoller sammen, så at vi, når vi finder en persons fødsel eller konfirmation, klikker på et link og får mulighed for at se et foto af arkivaliet og afskrift af de øvrige arkivalier, der er tilknyttet personen. Fotos, tegninger og malerier af personen og de bygninger han/hun har boet i, vil også være til stede. Digitalisering on Demand er et gammelt begreb, hvor arkiverne digitaliserer, de arkivalier, som bliver bestilt. Det mindsker risikoen for slid og tyveri, og andre kan få adgang til arkivaliet hjemmefra via DAISY eller Arkibas.

Teknologiens hastige indtog i samfundet i almindelighed er bestemt ikke DIS-Danmarks fortjeneste, men slægtsforskning var tidligt et emne, som fik en forholdsvis stor udbredelse på internettet; det skete på grund af slægtsforskernes iboende nysgerrighed efter at finde andre, som interesserer sig for samme aner som én selv, og deres behov for at blive inspirerede af, hvordan andre slægtsforskere arbejder. DIS-Danmarks Forum har været af uvurderlig betydning for mange tusinde slægtsforskere. Det er klogt at stoppe op en gang imellem og vurdere, hvordan det går. Går det som det skal? Har vi opnået det, som var intentionen, da DIS-Danmark blev stiftet?

Har vi solgt vores sjæl undervejs eller på anden måde kommet på vildspor? Har vi hele tiden fulgt den slagte vej? Og var det meningen?

Vi bør blive endnu bedre til at inddrage medlemmerne i diverse projekter. Når man har behov for hjælp til projekter, er det nok naturligt at se sig om blandt dem, man selv omgås. Det betyder, at man nemt kommer til at spørge de samme mennesker igen og igen, mens der sidder andre, som kunne yde en tilsvarende indsats, men som ikke får muligheden.

Projekter er der flere af. Indtastningsprojekter bliver der masser af de næste år. DIS-kilder (kilder. dis-danmark.dk) har gennem flere år givet mulighed for, at man både kan se det originale arkivalie og en indtastning, og det er også den vej, det er gået for andres indtastningsprojekter.

Ud over at langt flere arkivalier er indscannede, vil Det kongelige Bibliotek være færdig med at scanne deres samling, så det bliver muligt søge i samtlige bøger udgivet i Danmark før år 2000.

Måske vil det være muligt at "gå ind" i tegninger, malerier og fotos eller filmstrimler for den sags skyld. Mon ikke der findes 3d-udstillinger, så man kan gå rundt i eksempelvis Den gamle by i Århus hjemme i stuen på den mandshøje

skærm? Eller hvad med et besøg på Hammershus eller Dybbøl både 1848 og 1864 med krudtrøgen, kanontordenen og skrigene fra sårede soldater? 3d-printeren kommer måske i brug, når vi vil se, hvordan mystiske ting i skifterne så ud.

Brugen af DNA i slægtsforskningen vil sikkert være betydelig større end i dag. Til den tid vil DNA-tests være langt mere detaljerede og billigere, end de er dag, så de vil sikkert være et almindeligt redskab til at be- og afkræfte slægtsskaber, hvor der er tvivl om slægtsskabet.

Kan man forestille sig, at de tre landsdækkende foreninger er samlet til én stærk forening? Hvis man nøjedes med en enkelt landsdækkende forening, kunne man samle de visionære kræfter, således man kunne have mere fokus på fremtiden og ikke bruge så meget tid på administration eller på at diskutere de samme ting. For nogle af de ting, som vi diskuterer i DIS-Danmarks bestyrelse, diskuteres også i SSF og i Samfundet for Dansk Genealogi og Personahistorie. Så vi bør måske samle kræfterne i stedet for at sprede dem.

Man kan forestille sig mange ting. Hvordan det konkret ser ud om føje år, kan kun tiden vise.

25 ÅR MED SLÆGT OG DATA

Udgivet i anledning af DIS-Danmarks 25 års jubilæum 2014

Redigeret af Kathrine Tobiasen

Trykt af Grafisk Data Center ApS, Odense

Oplag: 8400

E-mail: ekspedition@dis-danmark.dk

ISBN 978-87-90044-05-3

9 788790 044053 >